

ครบเครื่องคดีปกครอง 2

"การทำงานให้ศาลปกครองก็คือการทำงานให้กับประชาชน
เพราะศาลปกครองเป็นของประชาชน"

โครงการสนับสนุนของ มูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์

วิสัยทัศน์

ศาลปกครองเป็นสถาบันหลักที่ใช้อำนาจตุลาการในการอำนวยความยุติธรรมทางปกครองตามหลักนิติธรรม อย่างมีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐานในระดับสากลก่อให้เกิดบรรทัดฐานการบริหารราชการแผ่นดินและสร้างความสมดุลระหว่างสิทธิและเสรีภาพของประชาชนกับประโยชน์สาธารณะ

พันธกิจ

พันธกิจ ประกอบด้วย 5 พันธกิจ ดังนี้

พันธกิจที่ 1 พินิจพิเคราะห์และบังคับคดีปกครองด้วยความถูกต้องเป็นธรรม รวดเร็ว และเกิดสัมฤทธิ์ผล ทุกภาคส่วนในสังคมเข้าถึงการอำนวยความยุติธรรมทางปกครองได้โดยง่าย และทั่วถึง

พันธกิจที่ 2 วางหลักปฏิบัติราชการทางปกครองที่เป็นบรรทัดฐานในการใช้อำนาจทางปกครองที่เป็นธรรม เพื่อป้องกันและลดการเกิดข้อพิพาททางปกครอง

พันธกิจที่ 3 ยกระดับการดำเนินงานของศาลปกครองให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล และมีธรรมาภิบาล เพื่อให้ทุกภาคส่วนในสังคมได้รับการบริการอย่างมีคุณภาพ

พันธกิจที่ 4 เสริมสร้างและเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจด้านสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายปกครองและหลักปฏิบัติราชการจากคำพิพากษาของศาลปกครองให้แก่ทุกภาคส่วนในสังคม

พันธกิจที่ 5 เสริมสร้างความสัมพันธ์และเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ

*“...ถ้าเราจะปกครองหรือช่วยเหลือให้บ้านเมืองมีความสุข
เรียบร้อย เราจะต้องปฏิบัติตรงตามกฎหมายทั้งหมดไม่ได้ จะต้องคำนึงถึง
หลักนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ไปพร้อมๆ กัน ต้องอยู่ด้วยความอะลุ่มอล่วย
ไม่กดขี่ซึ่งกันและกัน...”*

(พระราชดำรัสพระราชทานแก่คณะกรรมการจัดงานวันนิติศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน วันที่ ๑๓ มีนาคม
๒๕๑๒)

ครบเครื่องคดีปกครอง2 “ศาลปกครองของประชาชน”

สำนักงานศาลปกครอง

ISBN 978-616-333-052-9

พิมพ์ครั้งที่ 1 พฤษภาคม 2558

จำนวน 15,000 เล่ม

จัดทำโดย

สำนักงานศาลปกครอง

เลขที่ 120 ถนนแจ้งวัฒนะ

แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

โทร. 0-2141-1111

www.admincourt.go.th

พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนสามัญ เกท เวอร์ค

เลขที่ 39/159 ซอยสุขาภิบาล5 ซอย 82

ถนนรัตนโกสินทร์ แขวงสามวาตะวันตก

เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร 10510

โทรศัพท์ 0-2974-5646 โทรสาร 0-2974-5646 กด 12

http://www.gwproduce.com

<http://www.admincourt.go.th>

คำนำ

หนังสือรวมบทความ “**ครบเครื่องคดีปกครอง**” เล่มที่ 2 นี้ เป็นผลงานที่เกิดขึ้นจากการรวบรวมบทความที่ให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับศาลปกครองคดีปกครอง และกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง ที่ผมเขียนขึ้นภายใต้นามปากกา “**ครองธรรม ธรรมรัฐ**” ซึ่งเป็นบทความที่ลงพิมพ์เผยแพร่ในสื่อสิ่งพิมพ์และเผยแพร่เป็นประจำในสื่อออนไลน์ อาทิ เว็บไซต์ศาลปกครอง เว็บไซต์ผู้จัดการออนไลน์ โดยได้เลือกสรรแนวคำวินิจฉัยที่น่าสนใจของศาลปกครองสูงสุดที่ได้วางบรรทัดฐานไว้ รวมทั้งคดีที่อยู่ในความสนใจของสังคม มาเรียบเรียงในรูปแบบของการเล่าเรื่อง (Story Telling) ผ่านตัวละครสมมติ ในท่วงทำนองภาษาที่มีลักษณะให้ชวนคิด ชวนติดตาม เพื่อเข้ากับยุคสมัย และปรับภาษากฎหมายที่เป็นทางการมาเป็นภาษาแบบชาวบ้าน ให้ง่ายต่อการอ่านและทำความเข้าใจ โดยการจัดทำหนังสือรวมบทความในครั้งนี้ ได้จัดแบ่งบทความเป็นหมวดหมู่ตามประเภทเนื้อหาของเรื่องเพื่อสะดวกในการศึกษาเรียนรู้ จึงเหมาะสำหรับทั้งนักกฎหมายหรือผู้ที่สนใจโดยทั่วไป ตลอดจนประชาชนหรือนุคคลที่มีได้มีความรู้ทางด้านกฎหมายมากนัก ให้สามารถเข้าใจและเข้าถึงสาระอันหลากหลายของตัวอย่างอุทธรณ์คดีปกครองได้ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้น

ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านกฎหมายปกครองผ่านเรื่องราวบทความสั้นที่น่าสนใจของหนังสือเล่มนี้ จะมีส่วนในการพัฒนาระบบการยุติธรรมทางปกครองของไทย ส่งเสริมแนวทางการปฏิบัติราชการที่ดีแก่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐตามหลักธรรมาภิบาล ตลอดจนการสื่อสารให้ประชาชนหรือชาวบ้านได้รู้และเข้าใจในการใช้สิทธิทางศาลเกี่ยวกับคดีปกครองเพื่อปกป้องรักษาสิทธิเสรีภาพของตนตามที่กฎหมายบัญญัติรับรองได้อย่างถูกต้อง อันเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งของสำนักงานศาลปกครอง ตามมาตรา 77 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2542

ท้ายที่สุดนี้ ขอขอบคุณมูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์ ประจำประเทศไทย ที่ได้ให้การสนับสนุนการจัดพิมพ์หนังสือของสำนักงานศาลปกครองด้วยดีมาโดยตลอด

ดิเรกฤทธิ์ เจนครองธรรม
เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

ศาลปกครอง : การกิจเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน 11

คดีพิพาทเกี่ยวกับการออกกฎและคำสั่งทางปกครอง 15

- ☛ เมื่อบอลโลก... กลายเป็นกีฬาสาธารณะของโลก ! 17
- ☛ คำสั่งทางปกครอง : ฟ้องเพิกถอน ฟ้องเรียกค่าเสียหาย
คนละเงื่อนไขเวลา ! 25
- ☛ ฝนห่าสประจำตัวสอบผิด... เกือบหมดสิทธิ์ไปต่อ ! 31
- ☛ (ไม่) สวย...เลือกได้ ! 35

คดีพิพาทเกี่ยวกับหน่วยงานปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ละเลย หรือ ล่าช้าในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด 39

- ☛ "รื้อ 2 ตึกใหญ่ช่วยร่วมฤดี" บทเรียนที่รัฐต้องตระหนัก ! 41
- ☛ ธรณีนี่นี้... ใครมีสิทธิ์ครอง 47

คดีพิพาทเกี่ยวกับการทำละเมิด 51

- ☛ โปรดส่งที่กัน... มาให้ฉันที ! 53
- ☛ โปรดส่งที่กัน...มาให้ฉันที ! (ตอนที่ 2) 57

คดีพิพาทเกี่ยวสัญญาทางปกครอง 61

- ☛ "โครงการรับจำนำข้าว" กับการฟ้องคดีปกครอง 63

คดีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม 69

- ☛ (เมื่อ) "แอมริกซ์โลก" ฟ้องคดีสิ่งแวดล้อม !! 71

สารบัญ

✎ ก่อสร้างท่าเรือมาบตาพุดก่อนได้รับอนุญาต ความผิดพลาดที่ต้องชดใช้ !	77
✎ ก่อสร้างท่าเรือมาบตาพุดก่อนได้รับอนุญาต ความผิดพลาดที่ต้องชดใช้ ! (ตอนที่ 2)	80
คดีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล	83
✎ คดีบริหารงานบุคคล (จาดูร-พีรพล-กวีล) คำตัดสินบนหลักการเดียวกัน	85
✎ ไม่เลื่อนเงินเดือน เพราะ"กระด้างกระเดื่อง" ต่อผู้บังคับบัญชา	93
✎ ลงดาบ...ตำราจเวย !!	97
คดีพิพาทที่ไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง	103
✎ การใช้กฎหมายรักษาความมั่นคงของรัฐ : กับอำนาจการตรวจสอบของศาล	105
✎ เหตุใด ? คดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้ง จึงไม่อยู่ในอำนาจตรวจสอบของศาลปกครอง	111
คดีพิพาทอื่นๆ	115
✎ ห้ามลงโทษมากกว่าหนึ่งครั้ง...สำหรับความผิดที่ได้กระทำเพียงครั้งเดียว...	117
✎ การตรวจสอบการทำหน้าที่ของ "องค์กรตามรัฐธรรมนูญ" โดยศาลปกครอง	121
✎ อุทธรณ์คดีอย่างไร? : ไม่ให้เสียสิทธิ !	127

ศาลปกครอง : ภารกิจเพื่อ “ประโยชน์สุขของประชาชน”

“ศาลปกครองไทย” ได้จัดตั้งขึ้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฯ พุทธศักราช 2540 เปิดทำการ เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2544 จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลากว่าทศวรรษแห่งการทำหน้าที่เป็นที่พึ่งพิงให้กับประชาชนในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางปกครอง ด้วยกระบวนการพิจารณาคดีที่ถูกออกแบบมาเฉพาะสำหรับคดีปกครอง ซึ่งมีความแตกต่างจากกระบวนการพิจารณาคดีของศาลยุติธรรมที่เรารู้จักหรือคุ้นเคยกันโดยทั่วไป ส่งผลให้ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงจากระบบศาลเดี่ยว คือมีศาลยุติธรรมทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาอรรถคดีทั้งปวงรวมทั้งคดีปกครอง มาเป็นระบบศาลคู่ คือมีศาลปกครองทำหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง แยกเฉพาะออกมาต่างหากจากศาลยุติธรรม

เจตนารมณ์ของการจัดตั้งศาลปกครอง เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบและควบคุม “การใช้อำนาจทางปกครอง” ของฝ่ายบริหารและฝ่ายปกครอง ตามหลักนิติรัฐ (Legal state) ซึ่งทุกคนไม่ว่าอยู่ในฐานะใดต้องอยู่ภายใต้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายปกครองไม่สามารถใช้อำนาจที่มีอยู่ตามอำเภอใจได้ หากแต่ต้องใช้อำนาจเท่าที่มีกฎหมายให้อำนาจไว้ และต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนั้นๆ ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการบิดเบือนการใช้อำนาจ โดยการทำหน้าที่ของศาลปกครองมุ่งคุ้มครองดูแลประโยชน์สาธารณะควบคู่ไปกับการปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน เพื่อให้เกิดดุลยภาพระหว่างประโยชน์ดังกล่าว นอกจากนี้คำพิพากษาของศาลปกครองยังเป็นประโยชน์

ต่อการดำเนินงานของรัฐตามหลักธรรมาภิบาลทั้งในปัจจุบันและอนาคต และเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการกฎหมายปกครอง ด้วยการสร้างหลักกฎหมายทั่วไปในทางปกครอง การวางหลักกฎหมายปกครองและการสร้างบรรทัดฐาน การปฏิบัติราชการที่ดีแก่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ด้วยลักษณะของ “คดีปกครอง” คือข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชน/เอกชน หรือระหว่างหน่วยงานดังกล่าวหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกันเอง อันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครองของหน่วยงานทางปกครอง อันเป็นคดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นคดีที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากคดีพิพาทที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลยุติธรรม เช่น คดีแพ่ง คดีอาญา ฯลฯ ที่เป็นข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับเอกชน ซึ่งการพิจารณาคดีพิพาทศาลยุติธรรมจะตัดสินคดีบนพื้นฐานความเท่าเทียมกันระหว่างประโยชน์ 2 ฝ่าย คือ ประโยชน์ของโจทก์กับประโยชน์ของจำเลย ในขณะที่คดีปกครองเป็นการพิจารณาคดีพิพาทศาลต้นพื้นฐานของความไม่เท่าเทียมกันระหว่างรัฐกับเอกชน

ดังนั้น การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีของศาลปกครองจึงมีลักษณะเฉพาะที่สอดคล้องกับลักษณะของข้อพิพาททางปกครอง โดยมีลักษณะที่สำคัญ 5 ประการ กล่าวคือ

ประการแรก ศาลปกครองใช้วิธีพิจารณาคดีด้วย “ระบบไต่สวน” (ซึ่งในกระบวนการพิจารณาคดีแพ่งทั่วไปใช้ระบบกล่าวหา) อันเป็นระบบที่ศาลหรือตุลาการเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ (active role) ในการดำเนินกระบวนการ

พิจารณาคดี ทั้งในส่วน of ข้อกฎหมาย และการแสวงหาข้อเท็จจริง การแสวงหาพยานหลักฐานต่างๆ เพิ่มเติม ซึ่งจะไม่ถูกจำกัดอยู่แต่เฉพาะ พยานหลักฐานเท่าที่คู่กรณียื่นเสนอต่อศาลเท่านั้น ระบบนี้ถูกออกแบบมา เพื่อแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของคู่กรณี ให้การพิจารณาคดีเกิดความ เป็นธรรมต่อคู่กรณีทั้งสองฝ่ายมากที่สุด

ประการที่สอง ในการพิจารณาคดีของศาลปกครองจะยึด **“หลักการฟังความสองฝ่าย”** คือ การเปิดโอกาสให้คู่กรณีโต้แย้ง คัดค้าน การนำเสนอหรือการกล่าวอ้างของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง ดังจะเห็นได้จาก การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีสี่ขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้กับคู่กรณีในการ เสนอคำฟ้อง การยื่นคำให้การ การคัดค้านคำให้การและการยื่นคำให้การ เพิ่มเติม

ประการที่สาม ศาลปกครองยึดหลัก **“ความเรียบง่าย”** เพื่อ ต้องการให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการอำนวยความสะดวกเป็นธรรมได้ง่ายและ สะดวก เช่น การฟ้องคดีสามารถยื่นฟ้องด้วยตนเองหรือทางไปรษณีย์ ลงทะเบียนก็ได้ และไม่บังคับให้ต้องมีทนายความ รวมทั้งไม่ต้องเสีย ค่าธรรมเนียมศาล (ยกเว้นในคดีประเภทที่มีทุนทรัพย์)

ประการที่สี่ มุ่งเน้น **“การพิจารณาคดีเป็นลายลักษณ์อักษร”** คือ มุ่งพิจารณาข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ที่ปรากฏในเอกสารหรือหลักฐานที่เป็น หนังสือ การสืบพยานบุคคลจะกระทำเท่าที่จำเป็นเท่านั้น (วิธีพิจารณาคดีในทางแพ่ง โจทก์จำเลย-พยาน ให้ข้อเท็จจริงจากการซักถามและถาม คำนของทนายความของคู่กรณีต่อหน้าศาล)

ประการที่ห้า ศาลปกครองมี **“ระบบตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้ อำนาจระหว่างตุลาการศาลปกครอง”** ด้วยกันเอง ด้วยระบบการพิจารณาคดี

2 ชั้น กล่าวคือ จะมีตุลาการผู้แถลงคดีทำหน้าที่ในการเสนอคำวินิจฉัย (คำแถลงการณ์) ต่อองค์คณะซึ่งมีหน้าที่ในการพิจารณาตัดสินคดีนั้นๆ ว่าหากตนทำหน้าที่ในการตัดสินคดีดังกล่าวตนจะวินิจฉัยให้เหตุผลอย่างไร ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันที่จะทำให้การใช้อำนาจตัดสินคดีขององค์คณะ มีความถูกต้องรอบคอบมากยิ่งขึ้น เพราะหากองค์คณะมีคำวินิจฉัยแตกต่างกัน ก็จะต้องให้เหตุผลที่มีความหนักแน่นยิ่งกว่า โดยกฎหมายกำหนดให้มีการพิมพ์เผยแพร่คำพิพากษาขององค์คณะและคำแถลงการณ์ควบคู่กันเสมอ

หลักในกระบวนการพิจารณาคดีของศาลปกครองดังที่กล่าวมานี้ คือ หลักประกันความเป็นธรรมในการอำนวยความสะดวกธุรกรรมทางปกครองที่สำคัญ เพื่อเป้าหมายสูงสุดคือ **“ความเป็นธรรมและประโยชน์สุขของประชาชน”** ❀

คดีพิพาทเกี่ยวกับการออกกฎ
และคำสั่งทางปกครอง

เมื่อบอลโลก... กลายเป็น กีฬาสาธารณะของโลก

เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2557 ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาตัดสินให้บริษัทอาร์เอสฯชนะคดี กสทช. เนื่องจากกฏมัสต์ แอฟ ของ กสทช. ที่ออกมาไม่อาจนำมาบังคับใช้กับอาร์เอสฯ ซึ่งเป็นผู้ทรงสิทธิการถ่ายทอดสดฟุตบอลโลกอยู่ก่อนการออกกฏดังกล่าวได้ โดยต่อมา กสทช. จึงได้นำเงินกองทุนวิจัยฯ มาจ่ายค่าชดเชยให้แก่บริษัทอาร์เอสฯ เพื่อให้คนไทยได้ดูการถ่ายทอดสดฟุตบอลโลกครบทุกนัดเป็นการทั่วไป ตามนโยบายของ คสช. ซึ่งก็มีผู้แสดงทัศนคติทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการนำเงินภาษีประชาชนมาใช้จ่ายเพื่อการนี้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ยังมองได้ต่างมุมครับ...

หากย้อนกลับไป... เราจะพบว่า การถ่ายทอดสดฟุตบอลโลก รอบสุดท้ายให้ประชาชนคนไทยได้รับชมเป็นการทั่วไปโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายนั้น ได้ดำเนินมาเป็นเวลากว่าสี่ปีแล้ว โดยเริ่มจากการถ่ายทอดเพียงบางนัดและพัฒนาเรื่อยมาจนกระทั่งในที่สุดมีการถ่ายทอดสดครบทุกนัด หรืออาจกล่าวได้ว่าฟุตบอลโลกได้กลายเป็นกีฬาสาธารณะที่ได้รับความสนใจและได้รับความนิยมนักกีฬาคนทั่วโลก

เมื่อการดูฟุตบอลโลกได้กลายเป็นกรณีพิพาทขึ้นสู่ศาลปกครอง จึงเป็นเรื่องที่ศาลปกครองจะต้องตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของ กสทช. โดยมุ่งให้เกิดความสมดุลในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน/เอกชน

และการดำเนินงานของรัฐเพื่อประโยชน์สาธารณะ บนหลักกฎหมาย หลักความเป็นธรรมและหลักความสมเหตุสมผล ตลอดจนการชั่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์สาธารณะกับประโยชน์ของเอกชนหรือปัจเจกชนอย่างรอบด้าน

มาดูคำวินิจฉัยและการให้เหตุผลที่น่าสนใจในกรณีนี้ของศาลปกครองสูงสุดกันครับ...

คดีนี้ดังที่ทราบบริษัทอาร์เอสฯ ซึ่งเป็นผู้ชนะการประมูลและได้รับใบอนุญาตจากสหพันธ์ฟุตบอลระหว่างประเทศหรือฟีฟ่า ให้เป็นผู้แพร่ภาพและเสียงการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลโลกรอบสุดท้ายในปี พ.ศ. 2557 (ค.ศ. 2014) โดยได้ทำสัญญากับฟีฟ่าตั้งแต่วันที่ 12 กันยายน 2548 ซึ่งบริษัทอาร์เอสฯ เป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ชนิดที่ไม่ใช้คลื่นความถี่ประเภทธุรกิจ ตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ซึ่งก็คือเป็นผู้ให้บริการในระบบโทรทัศน์ดาวเทียม

ต่อมา กสทช. ได้ออกประกาศเรื่องหลักเกณฑ์รายการโทรทัศน์สำคัญที่ให้เผยแพร่ได้เฉพาะในบริการโทรทัศน์ที่เป็นการทั่วไป พ.ศ.2555 หรือที่เรียกกันว่ากฎมีสต์ แอฟ (Must Have Rule) โดยข้อ 3 ประกอบกับภาคผนวก รายการลำดับที่ 7 ของประกาศดังกล่าว **ได้กำหนดให้การแข่งขันฟุตบอลโลกรอบสุดท้ายเป็นรายการโทรทัศน์ที่สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้ภายใต้การให้บริการโทรทัศน์ที่เป็นการทั่วไปเท่านั้น** ซึ่งหมายความว่า การแข่งขันฟุตบอลโลกรอบสุดท้ายจะต้องได้รับการถ่ายทอดในช่องฟรีทีวี หรือแบบใช้คลื่นความถี่เท่านั้น

บริษัทอาร์เอสฯ จึงได้มีหนังสือขอผ่อนผันการถ่ายทอดสดฟุตบอลโลก ในปี 2557 โดยจะขอปฏิบัติตามประกาศดังกล่าวในการให้ถ่ายทอด

ทางช่องฟรีทีวีเพียง 22 นาทีสำคัญ กสทช. จึงได้ให้ทางบริษัทอาร์เอสฯ ชี้แจงผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมายสดี แอฟ ในกรณีที่หากไม่มีการผ่อนผัน ซึ่งต่อมาบริษัทอาร์เอสฯ ได้มีหนังสือแจ้ง กสทช. ว่าได้มีการยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องขอผ่อนผันกรณีดังกล่าว เนื่องจากเห็นว่าประกาศหรือกฎหมายสดี แอฟ ของกสทช. ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา 29 มาตรา 41 และมาตรา 43 ที่ให้ความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล เสรีภาพในการประกอบกิจการและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม ซึ่งสิทธิในการถ่ายทอดสดฟุตบอลโลก เป็นสิทธิในทรัพย์สินของบริษัทอาร์เอสฯ มิใช่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน จึงไม่จำเป็นต้องแพร่ภาพเป็นการทั่วไป ทั้งประกาศดังกล่าวยังเป็นการเอื้อประโยชน์ให้เฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการในระบบคลื่นความถี่ (ฟรีทีวี) ด้วย

คดีจึงมีประเด็นในเนื้อหาที่ต้องพิจารณาว่า ข้อ 3 ประกอบกับรายการลำดับที่ 7 ของภาคผนวกตามประกาศฯ ของ กสทช. (ผู้ถูกฟ้องคดี) ซึ่งกำหนดให้การแข่งขันฟุตบอลโลกรอบสุดท้ายเป็นรายการโทรทัศน์ที่สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้ภายใต้การให้บริการโทรทัศน์ที่เป็นการทั่วไปเท่านั้น เป็นกฎที่ขัดด้วยกฎหมายหรือไม่ ?

โดยประเด็นแรกที่ต้องพิจารณา คือ กสทช. มีอำนาจออกกฎหรือประกาศที่พิพาทหรือไม่ และออกโดยอาศัยบทกฎหมายใด

ประเด็นนี้ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจสอบข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า กสทช.มีอำนาจตามมาตรา 27 วรรคหนึ่ง (6) และ (24) แห่ง พ.ร.บ.องค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ประกอบมาตรา 36 แห่ง พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551 ในการออกประกาศกำหนดมาตรการเพื่อกำกับดูแลการประกอบ

กิจการโทรทัศน์ เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับบริการที่เป็นธรรม และส่งเสริมคุ้มครองสิทธิของคนพิการและคนด้อยโอกาส ให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้ โดยในประกาศดังกล่าวได้กำหนดคำนิยามของ “คนด้อยโอกาส” ว่า *ผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนและได้รับผลกระทบในทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สาธารณสุข การเมือง กฎหมาย วัฒนธรรม ภัยธรรมชาติ และ ภัยสงคราม รวมถึงผู้ที่ขาดโอกาสที่จะเข้าถึงการบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ ตลอดจนผู้ประสบปัญหาที่ยังไม่มีองค์กรหลักมารับพิทักษ์ อันจะส่งผลให้ไม่สามารถดำรงชีวิตได้เท่าเทียมกับผู้อื่น* ประกาศหรือกฎมัสต์ แอฟ ดังกล่าว จึงเป็นการดำเนินการเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนด้อยโอกาสในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ ซึ่งอยู่ในอำนาจของ กสทช. ที่จะทำได้

ประเด็นที่วินิจฉัยต่อไปคือ ประกาศของ กสทช. ที่พิพาท มีเนื้อหาที่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ 2550 ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น และ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 หรือไม่ ?

โดยที่รัฐธรรมนูญฯ มาตรา 41 ได้บัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน และมาตรา 43 ได้รับรองเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม การจะจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาด หรือขจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน และมาตรา 29 ได้กำหนดว่าการจำกัดสิทธิ

และเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

เมื่อ กสทช. ได้ออกประกาศซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิของบริษัทอาร์เอส ในการเผยแพร่รายการแข่งขันฟุตบอลโลกรอบสุดท้าย โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้อ้างเป็นฐานในการออกประกาศดังกล่าวมีลักษณะเป็นกฎหมายที่คุ้มครองผู้บริโภค อันมีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ซึ่งไม่เกินความจำเป็นและไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิของอาร์เอส (ผู้ฟ้องคดี) *กรณีนี้จึงยังไม่อาจฟังได้ว่าประกาศฯ ของ กสทช. ดังกล่าวขัดต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งเห็นว่าประกาศที่พิพาทไม่ขัดต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีในการเผยแพร่การแข่งขันฟุตบอลดังกล่าวต่อสาธารณชน ตามมาตรา 15 วรรคหนึ่ง (2) แห่ง พ.ร.บ. สิทธิบัตร พ.ศ. 2537* เนื่องจากมิได้จำกัดสิทธิของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว โดยผู้ฟ้องคดียังคงมีสิทธิเผยแพร่งานดังกล่าวต่อสาธารณชนได้เพียงผู้เดียวในประเทศไทย ซึ่งสามารถที่จะนำรายการดังกล่าวไปเผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยวิธีการใดๆ หรือช่องทางใดก็ได้ หากแต่วิธีการหรือช่องทางการเผยแพร่ดังกล่าวมีบทบัญญัติของกฎหมายใดควบคุม ก็ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายนั้นกำหนดไว้ เช่น การผลิตเป็นวีดีทัศน์

และประเด็นสุดท้าย การออกประกาศดังกล่าวเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ประเด็นนี้เอง ที่ส่งผลให้บริษัทอาร์เอสฯ ชนะคดี โดยศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยว่า ขณะที่มีการออกประกาศที่พิพาท ผู้ฟ้องคดีได้สิทธิเสรีภาพถ่ายทอดสดฟุตบอลโลกรอบสุดท้ายมาแล้ว โดยได้แสดงความเห็นคัดค้านต่อ

กสทช. ในระหว่างที่มีการพิจารณาเพื่อออกประกาศฯ กสทช. จึงสมควรต้องใช้ดุลพินิจในการออกประกาศดังกล่าวให้สอดคล้องกับความเป็นจริง โดยต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ทรงสิทธิอยู่ก่อนในการที่จะหาประโยชน์ทางพาณิชย์ได้ กสทช. จึงสมควรต้องกำหนดบทเฉพาะกาลหรือมาตรการชดเชยหรือบรรเทาความเสียหายนี้ ตามมาตรา 36 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ฯ ซึ่งได้มีบทบัญญัติให้อำนาจ กสทช. ในการพิจารณาสับสนุนค่าใช้จ่ายจากกองทุนหรือสนับสนุนส่งเสริมด้วยวิธีการอื่น อันเป็นการชดเชยต่อผู้รับใบอนุญาตที่ได้ดำเนินการเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการ และคนด้อยโอกาสให้เข้าถึงหรือรับรู้ และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้อย่างเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป แต่ไม่ปรากฏว่า กสทช. ได้ดำเนินการดังกล่าวก่อนที่จะออกประกาศที่พิพาท

ดังนั้น การนำประกาศหรือกฎหมายว่า แอฟมาใช้บังคับกับบริษัทอาร์เอสฯ ซึ่งได้รับสิทธิในการถ่ายทอดฟุตบอลโลกอยู่ก่อนแล้ว จึงไม่เป็นธรรมและเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบ ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาให้เพิกถอน ข้อ 3 ประกอบกับรายการลำดับที่ 7 ของภาคผนวกตามประกาศเรื่อง หลักเกณฑ์รายการโทรทัศน์สำคัญที่ให้เผยแพร่ได้เฉพาะในบริการโทรทัศน์ที่เป็นการทั่วไป พ.ศ. 2555 โดยกำหนดเงื่อนไขให้การเพิกถอนมีผลเฉพาะแก่ผู้ฟ้องคดีในการเผยแพร่ภาพและเสียงการแข่งขันฟุตบอลโลกรอบสุดท้ายปี ค.ศ. 2014 เท่านั้น โดยประกาศดังกล่าวยังมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปแก่กรณีอื่น อันเป็นการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะอยู่เช่นเดิม (อ. 215/2557)

เมื่อพิจารณาคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดทั้งหมดแล้ว คงไม่อาจกล่าวได้ว่าบริษัทอาร์เอสฯ ชนะคดีทั้งหมด เพราะบริษัทอาร์เอสฯ ได้ฟ้องเพิกถอน ข้อ 3 ประกอบกับรายการลำดับที่ 7 ของภาคผนวกตามประกาศฯ

เนื่องจากไม่ต้องการให้มีการจำกัดสิทธิการถ่ายทอดฟุตบอลโลกเฉพาะในช่องฟรีทีวีเท่านั้น แต่ศาลปกครองได้ชี้ให้เห็นว่า กสทช.มีอำนาจโดยชอบที่จะออกประกาศหรือกฎหมายต์ แอฟ ดังกล่าวได้ หากแต่การนำมาบังคับใช้กับบริษัทอาร์เอสฯ ซึ่งเป็นผู้ทรงสิทธิ์อยู่ก่อนที่จะออกประกาศฯ โดยไม่ได้มีการพิจารณามาตรการเยียวยาให้แก่อาร์เอสฯ นั้นถือว่าไม่เป็นธรรม จึงมีให้นำกฎดังกล่าวมาใช้บังคับกับอาร์เอสฯเฉพาะกับการถ่ายทอดสดฟุตบอลโลกในปีนี้นั้นเท่านั้น ดังนั้นกฎหมายต์ แอฟของ กสทช. จึงยังมีผลบังคับใช้อยู่ ซึ่งเท่ากับว่าการชมฟุตบอลโลกของไทยในครั้งต่อไป จะต้องดำเนินการภายใต้กฎนี้ โดยถือเป็นรายการที่ประชาชนหรือผู้บริโภคจะมีโอกาสได้รับชมทางฟรีทีวีเป็นการทั่วไปอย่างเสมอภาค

งานนี้จึงถือว่า...ศาลปกครองได้ทำหน้าที่ในการดูแลประโยชน์สาธารณะควบคู่ไปกับการปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนหรือเอกชนที่ได้รับการรับรองตามกฎหมายอย่างสมดุล และคดีนี้...ยังได้สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของฟุตบอลโลกในลักษณะของการเป็นกีฬาสาธารณะของโลก ที่ได้กลายเป็นรายการที่ผู้บริโภคจะต้องได้รับชมเป็นการสาธารณะ ที่สำคัญ...เมื่อได้สิทธิการรับชมแล้ว ก็ควรใช้สิทธินั้นอย่างสร้างสรรค์ หลีกเลี่ยงการพนันซึ่งจะก่อให้เกิดโทษ เพื่อให้ความสุกที่ คสช. พยายามจะส่งมอบให้คนในชาตินั้น..เป็นไปสมดังเจตนารมณ์ ครับ ! ❀

ครองธรรม ธรรมรัฐ

คำสั่งทางปกครอง : ฟ้องเพิกถอน ฟ้องเรียกค่าเสียหาย คนละเงื่อนไขเวลา !

เมื่อช่วงวันหยุดที่ผ่านมา...ครองธรรมได้มีโอกาสไปทำบุญที่วัดในละแวกบ้าน และได้เจอเพื่อนบ้านรายหนึ่งจึงได้ทักทายสนทนากัน โดยเพื่อนบ้านรายนี้ได้เกิดประเด็นข้อสงสัยเกี่ยวกับการฟ้องคดีปกครองว่า ตนจะฟ้องเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยที่เห็นว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย และจะฟ้องเรียกร้องค่าเสียหายจากคำสั่งดังกล่าวด้วย แต่ปรากฏว่าตอนนี้ได้ล้วงพ้นระยะเวลาการฟ้องเพิกถอนคำสั่งตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว แต่ยังไม่พ้นระยะเวลาการฟ้องเรียกร้องค่าเสียหายจากคำสั่งดังกล่าว กรณีเช่นนี้ตนจะสามารถฟ้องขอให้หน่วยงานชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อศาลปกครองได้หรือไม่ ?

ประเด็นนี้น่าสนใจทีเดียวครับ... และได้เคยเกิดกรณีทำนองนี้ในการฟ้องคดีต่อศาลปกครองมาแล้ว โดยในการฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครอง อันเป็นคดีปกครองตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2542 นั้น มาตรา 49 แห่ง พ.ร.บ.เดียวกัน ได้กำหนดให้ยื่นฟ้องภายใน 90 วัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี... ส่วนการฟ้องเรียกร้องค่าเสียหายหรือขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่ง ซึ่งเป็นคดีปกครองตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) กฎหมายฉบับเดียวกัน ในมาตรา 51 ได้กำหนดให้ยื่นฟ้องภายใน 1 ปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุ

แห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกิน 10 ปี นับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดี (แต่หากเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งมิได้ระบุนิติการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องให้ผู้รับคำสั่งทราบ ผลทางกฎหมายจะทำให้ระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องซึ่งมีกำหนดน้อยกว่าหนึ่งปีขยายไปเป็นหนึ่งปี ทั้งนี้ตามมาตรา 50)

ฉะนั้น กรณีการฟ้องคดีเพื่อขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่ง ผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องภายใน 90 วัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ซึ่งก็คือวันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง หรือวันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้ต้องดำเนินการอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ก่อนฟ้องคดี แต่หากผู้มีหน้าที่ไม่ดำเนินการพิจารณาเรื่องอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ผู้เดือดร้อนเสียหายจะต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายใน 90 วัน นับแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาการพิจารณาเรื่องอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ดังกล่าว

การนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว ย่อมส่งผลให้แม้คำสั่งที่พิพาทจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลก็ไม่อาจรับคำฟ้องและไม่อาจสั่งให้เพิกถอนได้ โดยคำสั่งดังกล่าวจะยังมีผลต่อไปตราบเท่าที่ไม่มี การเพิกถอนหรือสิ้นผลลงโดยเงื่อนไขหรือเหตุอื่น ทั้งนี้ตามมาตรา 42 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 จึงทำให้เกิดประเด็นสงสัยดังเช่นเพื่อนบ้านของพมว่า หากพ้นระยะเวลาการฟ้องเพิกถอนคำสั่ง แต่ยังไม่พ้นระยะเวลาการฟ้องเรียกค่าเสียหาย จะฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้พิจารณาเฉพาะกรณีละเมิดอันเกิดจากคำสั่งได้หรือไม่ ?

ลองมาดูคดีเทียบเคียงที่ผมนำมาฝากต่อไปนี้ ซึ่งน่าจะตอบข้อสงสัยดังกล่าวได้เป็นอย่างดีครับ...

คดีแรก ผู้ฟ้องคดีเป็นนายแพทย์ ได้เข้าร่วมโครงการโรงพยาบาล ตำบลความฝัน ซึ่งแพทย์ที่ปฏิบัติงานตามโครงการดังกล่าวจะได้รับค่าตอบแทนพิเศษนอกเหนือจากเงินเดือน ต่อมาได้มีการจัดประกวดโครงการนวัตกรรมหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าดีเด่น ผลการตัดสินได้แจ้งว่า นวัตกรรมด้านบริการของโรงพยาบาลตำบลชวนขึ้นที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่อยู่ได้รับรางวัลชนะเลิศ แต่เมื่อถึงกำหนดวันไปรับรางวัลกลับเป็นสาธารณสุขอำเภอที่ได้รับรางวัลดังกล่าวแทน เป็นเหตุให้เกิดความสงสัยแก่ประชาชนและบุคลากรของโรงพยาบาลตำบลชวนขึ้น จึงได้มีการมอบหมายให้ผู้ฟ้องคดีไปสอบถามเหตุผลจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลประจำอำเภอ จนเกิดความขัดแย้งกันขึ้น ต่อมาผู้อำนวยการฯ ได้มีคำสั่งยกเลิกเงินค่าตอบแทนต่างๆ ของผู้ฟ้องคดี แล้วสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับมาปฏิบัติงานในโรงพยาบาลประจำอำเภอ โดยไม่ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีชี้แจงหรือแสดงพยานหลักฐานใดๆ ผู้ฟ้องคดีได้ร้องทุกข์ต่อสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อขอความเป็นธรรม แต่ก็ไม่มีการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องผู้อำนวยการโรงพยาบาล และพวกต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งที่ยกเลิกเงินค่าตอบแทนดังกล่าว รวมทั้งขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้เงินค่าตอบแทนพิเศษแก่ผู้ฟ้องคดีรวมเป็นการฟ้อง 2 ข้อหาพร้อมกัน

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่าหากฟ้องเพิกถอนคำสั่งไม่ได้เพราะเหตุพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีแล้วก็จะไม่สามารถฟ้องกรณีละเมิดอันเกิดจากคำสั่งดังกล่าวได้ด้วย แม้ข้อหาที่สองจะยังอยู่ในระยะเวลาการฟ้องคดีก็ตาม แต่ศาลปกครองสูงสุดได้เห็นต่างโดยวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานว่า **แม้ว่าคำสั่งดังกล่าวจะยังมีผลบังคับต่อไปเนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องเพิกถอนเมื่อพ้นระยะเวลาตามกฎหมาย กล่าวคือไม่ได้นำคดีมาฟ้องภายใน 90 วัน นับแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของผู้มีหน้าที่ตามกฎหมาย ซึ่งไม่ได้หมายความว่า คำสั่งนั้น**

จะกลายเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และศาลไม่อาจตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายได้ หากแต่ศาลยังคงมีอำนาจตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งดังกล่าวได้ เพียงแต่ไม่อาจเพิกถอนได้

ฉะนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งมาพร้อมกับฟ้องเรียกร้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้เงินค่าตอบแทนพิเศษด้วย ซึ่งในข้อหาที่หนึ่งศาลไม่อาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้เพราะพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว แต่ศาลยังสามารถที่จะรับคำฟ้องในข้อหาที่สอง คือการฟ้องขอให้ชดใช้เงินค่าตอบแทนพิเศษซึ่งยังอยู่ในระยะเวลาภายใน 1 ปี นับแต่วันที่รัฐหรือควรรัฐถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีได้ และศาลย่อมมีอำนาจที่จะตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งดังกล่าว ทั้งนี้เพราะการจะพิจารณากำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าตอบแทนในประเด็นละเมิดอันเกิดจากคำสั่งได้ จำต้องพิจารณาให้ได้ความก่อนว่าคำสั่งที่พิพาทเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ศาลปกครองสูงสุดจึงกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้รับข้อหาที่สองไว้พิจารณาตามรูปคดีต่อไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 849/2549)

คดีต่อมา ซึ่งมีลักษณะทำนองเดียวกับคดีแรก... ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของร่วมในที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานประกอบการกิจการโรงแรมรวมดาว โดยผู้ฟ้องคดีอ้างว่าตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมให้ดำเนินกิจการดังกล่าว การออกใบอนุญาตให้เปิดกิจการโรงแรมและใบอนุญาตก่อสร้างอาคารในกิจการโรงแรมของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนพร้อมทั้งเรียกร้องให้ชดใช้ค่าเสียหาย กรณีนี้ศาลท่านพิเคราะห์ว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องเมื่อพ้นกำหนด 90 วัน นับแต่วันที่รัฐหรือควรรัฐถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ศาลจึงไม่อาจรับข้อหาแรกคือการฟ้องขอให้เพิกถอนใบอนุญาตไว้พิจารณาได้ ส่วนการฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการออกใบอนุญาตดังกล่าว ซึ่งถือเป็น

คดีละเมิดจากคำสั่ง ที่ต้องฟ้องคดีภายใน 1 ปี นับแต่วันที่รัฐหรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนั้น เมื่อฟังได้ว่าข้อหาที่ยังอยู่ในระยะเวลาการฟ้องคดีศาลปกครองจึงมีอำนาจรับข้อหาที่สองไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 192/2552)

มาถึงคดีสุดท้าย... ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการครูได้ถูกผู้อำนวยการโรงเรียนตั้งกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเนื่องจากถูกร้องเรียนว่ามีพฤติกรรมไม่เหมาะสม โดยเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพฐ) ได้พิจารณาการดำเนินการทางวินัยตามรายงานของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด เห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการซ้ำเติมจ้อกจางราษฎรโดยอาศัยความไว้วางใจที่มีต่อตนซึ่งเป็นครู จึงได้มีคำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีจากภาคทัณฑ์เป็นลดขั้นเงินเดือน 1 ขั้น ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์ต่อประธาน อ.ก.ค.สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งผลพิจารณาได้ลดโทษเป็นตัดเงินเดือนร้อยละ 5 เป็นเวลา 2 เดือน

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการพิจารณาดำเนินการลงโทษทางวินัยดังกล่าว มีการฟังข้อเท็จจริงผิดพลาด ไม่ได้มีการสอบสวนข้อเท็จจริงให้ครบถ้วน จึงได้ยื่นฟ้องเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นได้พิจารณาแล้วมีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดี และคดีได้ถึงที่สุดเพราะผู้ถูกฟ้องคดีไม่อุทธรณ์

ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้มายื่นฟ้องสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขอให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากเหตุคำสั่งที่ไม่ชอบดังกล่าว โดยศาลปกครองชั้นต้นและศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องกันว่า ผู้ฟ้องคดีได้นำคดีมาฟ้องเกิน 1 ปี นับแต่วันที่รัฐหรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแล้ว ซึ่งคือวันเดียวกับวันที่รัฐหรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีกรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งอันเป็นต้นเหตุที่พิพาก ตามที่ผู้ฟ้องคดีต่อสู่ว่าวันที่รัฐหรือควรรู้ถึงเหตุ

แห่งการฟ้องคดีกรณีละเมิดคือวันที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาว่า คำสั่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากก่อนวันที่ศาลตัดสินผู้ฟ้องคดียังไม่ทราบ ว่าคำสั่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย การฟ้องคดีของผู้ฟ้องคดีจึงยังอยู่ในกำหนด เวลา 1 ปี นับแต่วันที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษานั้น ศาลปกครอง สูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำ ละเมิดซึ่งกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีพร้อมกันกับเหตุแห่งการเพิกถอน คำสั่ง แต่ในการฟ้องตอนแรกผู้ฟ้องคดีไม่ได้เรียกค่าเสียหายมาด้วย วันที่ ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาและผู้ถูกฟ้องคดีมีได้อุทธรณ์นั้นหาใช่ วันที่เริ่มต้นของเหตุแห่งการฟ้องคดีแต่อย่างใด ศาลปกครองสูงสุดจึงยืน ตามศาลปกครองชั้นต้นไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาเพราะเหตุพ้นระยะเวลา การฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 703/2551)

จึงได้ข้อสรุปที่ครองธรรมตอบเพื่อนบ้านและนำมาเล่าให้
ท่านผู้อ่านฟังว่า... การฟ้องเรียกค่าเสียหายกรณีละเมิดอันเกิดจาก คำสั่งที่ไม่ชอบนั้น หากพ้นระยะเวลาการฟ้องเพิกถอนคำสั่งแล้ว ผู้เดือดร้อนเสียหายยังสามารถนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองใน ข้อหาละเมิดได้ แต่จะต้องอยู่ในระยะเวลาการฟ้องคดีละเมิดคือ ภายใน 1 ปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีซึ่งถือเอา วันที่เดียวกันกับวันที่รู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องเพิกถอนคำสั่ง ซึ่งการฟ้อง เรียกค่าเสียหายกรณีละเมิดนี้ผู้ฟ้องคดีจะต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล ในอัตราตามที่กฎหมายกำหนดโดยจะได้รับคืนตามส่วนของการ ชนะคดี ทั้งนี้เพื่อป้องกันการเรียกค่าเสียหายเกินจริงหรือการกล่าว ฟ้องนั่นเองครับ ❀

พจนรหสประจําตัวสอบพด... เกือบทหมดสิกริปต่อ !

! ประกาศผลสอบแอดมิชชัน ซึ่งมีชื่อเต็มๆว่า ระบบกลางคัดเลือกบุคคล เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (Central University Admissions System: CUAS) กันไปแล้ว ต้องขอแสดงความยินดีกับน้องๆ ที่ได้เรียนในคณะและมหาวิทยาลัยตามที่ ตั้งใจไว้ แต่สำหรับผู้ทีพลาดไปก็ไม่ใช่เป็นไรนะครัน เพราะการศึกษาและความสำเร็จ ของบุคคลอยู่ที่ตนเองเป็นสำคัญ ในทุกๆ ที่ยังมีสิ่งดีดีให้ราเรียนรู้อสมอ...

พูดถึงเรื่องการสอบ... ไม่ว่าจะเป็นการสอบวัดผลประเภทไหนและวัยใด หรือแม้จะผ่านสนามสอบมาหลายครั้งแล้วก็ตาม แต่พอถึงเวลาเข้าห้องสอบทีไร... เชื่อว่าผู้เข้าสอบส่วนใหญ่ก็ยังคงอดที่จะตื่นเต้นหรือเกิดอาการเกร็งไม่ได้ ซึ่งแต่ละคน ก็ต้องหาวิธีการเฉพาะตัวที่จะจัดการเพื่อให้เกิดสมาธิในการทำข้อสอบ รวมทั้ง สมาธิในการกรอกรายละเอียดหรือการพจนรหสต่างๆ บนกระดาษคำตอบ ซึ่งก็ เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องใช้ความระมัดระวังและความละเอียดรอบคอบเพื่อไม่ให้ เกิดข้อผิดพลาดขึ้นด้วยเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดกรณีปัญหาเช่นคดี ของครูแอนและครูสอง ดังอุททากรรมทีครองธรรมนำมาเล่าให้ฟังในวันนี้ !!

เรื่องมียอยู่ว่า...ครูแอนและครูสองได้สมัครเข้ารับการสอบคัดเลือกเพื่อ บรรจุและแต่งตั้งเป็นรองผู้อำนวยการและผู้อำนวยการสถานศึกษา ซึ่งจะต้อง มีการสอบภาค ก ภาค ข และภาค ค โดยในการสอบภาค ก คือสมรรถนะและ ความรู้ความสามารถทางการบริหารนั้น ได้กำหนดให้มีการสอบใน 2 วิชา ได้แก่ วิชาความรู้ความสามารถด้านการบริหารงานในหน้าที่ และวิชาสมรรถนะทาง การบริหาร

เมื่อถึงกำหนดวันสอบภาค ก ครูแอนและครูสอง ได้เดินทางมาสอบด้วยหวังว่าจะได้มีโอกาสเติบโตเป็นผู้บริหารสถานศึกษา แต่พอถึงวันประกาศผลสอบกลับไม่ปรากฏชื่อครูแอนและครูสองเป็นผู้สอบผ่านภาค ก ทั้งที่คิดว่าตัวเองก็ทำข้อสอบได้ จึงพากันไปขอดูคะแนนสอบ ทำให้ทราบว่าทั้งคู่ได้คะแนนสอบสองวิชาผ่านเกณฑ์ภาค ก แต่เนื่องจากได้ระบายหรือฝนหัสประจำตัวสอบในกระดาษคำตอบวิชาหนึ่งพลาดไป แม้เครื่องตรวจจะได้ตรวจให้คะแนนในกระดาษคำตอบแล้วก็ตาม แต่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่นำผลคะแนนของวิชาดังกล่าวมารวมเป็นผลคะแนนสอบภาค ก อันเป็นเหตุให้ครูแอนและครูสองต้องสอบไม่ผ่านภาค ก นั้นเอง

ครูทั้งสองคนจึงได้มีหนังสือขอให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทบทวนการตรวจกระดาษคำตอบ แต่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานยืนยันตามเดิมโดยอ้างว่า ความผิดพลาดดังกล่าวเป็นความบกพร่องที่เกิดจากตัวผู้สอบเอง ซึ่งตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการและแนวปฏิบัติในการตรวจกระดาษคำตอบและประมวลผลการสอบแข่งขันด้วยเครื่องจักร ลงวันที่ 13 ก.พ. 2533 ได้มีข้อกำหนดให้เจ้าหน้าที่ทำการตรวจดูว่ามีการลงรหัสวิชาและรหัสประจำตัวผู้เข้าสอบครบถ้วนหรือไม่ ก่อนจะเก็บกระดาษคำตอบเท่านั้น โดยไม่ได้มีหน้าที่ต้องตรวจสอบว่ามีการฝนหัสถูกต้องหรือไม่ อีกทั้งหลังจากที่เก็บกระดาษคำตอบแล้วจะต้องไม่มีการเปลี่ยนแปลงรหัสวิชาและรหัสประจำตัวของผู้เข้าสอบทุกกรณี ซึ่งผู้เข้าสอบรายอื่นๆ หากเกิดกรณีเช่นนี้ก็จะถูกตัดสิทธิในวิชานั้นๆ เช่นเดียวกัน อีกทั้งในการคัดเลือกผู้ที่จะมาทำหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความละเอียดรอบคอบด้วย

ครูแอนและครูสองไม่เห็นด้วยจึงนำเรื่องมาฟ้องต่อศาลปกครอง เพื่อขอให้เพิ่มรายชื่อตนเป็นผู้สอบผ่านภาค ก พร้อมนี้ได้มีคำขอให้ศาลกำหนดวิธีการคุ้มครองชั่วคราวก่อนการพิพากษา โดยขอให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้มีสิทธิเข้าสอบภาค ข และภาค ค ไปก่อนจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วได้มีคำสั่งกำหนดวิธีการคุ้มครองชั่วคราวให้ตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองร้องขอ ครูแอนและครูสองจึงมีสิทธิเข้าสอบภาค ข และ ค ไปก่อน...

สำหรับในส่วนเนื้อหาของคดี ซึ่งมีประเด็นที่ศาลพิจารณาคำว่า **ประกาศ รายชื่อผู้สอบผ่านภาค ก ในการคัดเลือกข้าราชการครูหรือนุคลากรทางการศึกษา เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา** ที่ให้ผู้ฟ้องคดี ทั้งสองรายเป็นผู้สอบไม่ผ่าน เนื่องจากफलผลสอบปีนั้น เป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

โดยประกาศผลการสอบดังกล่าว ถือเป็นคำสั่งทางปกครอง ตามนิยามตรา 5 แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 ประกอบกฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2540) ออกตามความใน พ.ร.บ.ดังกล่าว ซึ่งศาลปกครองสูงสุด ได้วินิจฉัยวางหลักในประเด็นที่พิพาทไว้ว่า การคัดเลือกข้าราชการครูเพื่อดำรง ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษานั้น เป็นการทดสอบความรู้ความสามารถของผู้เข้ารับการคัดเลือก **การกระทำที่จะมีผลถึงขนาดให้การทดสอบดังกล่าวเสียไป ต้องเป็นการกระทำที่กระทบสาระสำคัญของการทดสอบความรู้ความสามารถ เช่น การทุจริตในการสอบ** การफलผลสอบปีนั้น ไม่เป็นการกระทบต่อสาระสำคัญของการทดสอบความรู้ความสามารถของผู้เข้าสอบ แต่อย่างใด เพียงแต่การफलผลสอบอาจทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีไม่สะดวกหรือเกิดความ ลำบากในการตรวจและประมวลผลคะแนนเท่านั้น หากแต่ก็ไม่ได้ทำให้สาระสำคัญ ของการคัดเลือกต้องเสียไป

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างแนวปฏิบัติในการตรวจกระดาษคำตอบและประมวล ผลการสอบแข่งขันด้วยเครื่องจักร ลงวันที่ 13 ก.พ.2533 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ การสอบแข่งขันเป็นไปด้วยความถูกต้อง บริสุทธิ์ ยุติธรรม และเพื่อให้เกิดความ รวดเร็วในการตรวจให้คะแนน เพราะจะได้ไม่ต้องให้เจ้าหน้าที่มาตรวจให้คะแนน กระดาษคำตอบด้วยตนเอง **ซึ่งแนวปฏิบัติดังกล่าวถือเป็นระเบียบภายในเพื่อ อำนวยความสะดวกในการตรวจกระดาษคำตอบและประมวลผลการสอบ เท่านั้น การนำแนวปฏิบัติดังกล่าวมาตัดสิทธิในผลคะแนนสอบของผู้ฟ้องคดี ทั้งสองราย จึงเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ทางกฎหมายของการทดสอบความรู้ ความสามารถเพื่อคัดเลือกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ตามมาตรา 57 แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547**

อีกทั้งในเวลาต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีก็ได้มีการกำหนดแนวปฏิบัติการดำเนินการสอบ ภาค ก อีกฉบับ ขึ้นใช้บังคับในปี 2552 ซึ่งได้กำหนดให้กรรมการกำกับห้องสอบมีหน้าที่ตรวจสอบการลงรหัสวิชาและรหัสประจำตัวผู้เข้าสอบ เพื่อป้องกันการทุจริตในการสอบแทนกัน ซึ่งกรรมการจะต้องตรวจสอบการปนหรือระบายรหัสประจำตัวสอบให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และตรงกับเลขรหัสประจำตัวสอบและตัวบุคคลที่เข้าสอบ

ดังนั้น เมื่อเกิดกรณีปัญหาเกี่ยวกับการปนรหัสผิดพลาดดังกล่าวขึ้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องนำแนวปฏิบัติในการสอบทั้งสองฉบับ คือ ฉบับลงวันที่ 13 ก.พ. 2533 และฉบับปี พ.ศ.2552 มาใช้ประกอบกัน ฉะนั้นเมื่อเจ้าหน้าที่คุมสอบมีหน้าที่ต้องตรวจสอบความถูกต้องของการปนรหัสด้วย เมื่อมีกรณีผู้เข้าสอบปนรหัสผิดพลาดเกิดขึ้น จึงไม่อาจถือว่าเป็นความผิดพลาดของผู้เข้าสอบแต่เพียงฝ่ายเดียว

ฉะนั้น คำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองรายเป็นผู้สอบไม่ผ่านภาค ก ในการสอบคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาตามกรณีพิพาทนั้น จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาให้เพิกถอนเฉพาะในส่วนที่ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองรายเป็นผู้สอบไม่ผ่าน (คดีหมายเลขแดงที่ อ.541/2556)

เท่ากับว่า... ครูแอนและครูสอง ถือเป็นผู้สอบผ่านภาค ก ในการทดสอบดังกล่าวแล้วและคำวินิจฉัยของศาลในคดีนี้ได้วางหลักและชี้ให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายในการสอบคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสาระสำคัญอยู่ที่การวัดความรู้ความสามารถของผู้สอบ ซึ่งก็คือผลการสอบ การปนรหัสประจำตัวสอบผิดไม่เป็นการกระทบต่อสาระสำคัญในการทดสอบ จึงไม่น่านำมาตัดสิทธิและโอกาสของครูแอนและครูสอง ในการที่จะวัดความรู้ความสามารถเพื่อเป็นข้าราชการสถานศึกษาได้นั้นเองครับ... ❀

(ไม่) สวย...เลือกได้ !

การทำศาลยกรรมนั้น ส่วนหนึ่งก็เป็นเรื่องของ การเสริมบุคลิกภาพ หรือโหงวเฮ้งและเพิ่มความมั่นใจให้แก่ตนเอง เพียงแต่ควรพิจารณาให้รอบคอบและทำด้วยความพอดี แต่ปัจจุบันกระแสสังคมได้ให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวมากเกินไป จนละเลยความงามภายในจิตใจที่สำคัญมากกว่า รูปลักษณะภายนอก ที่สุดท้ายก็ฟันธรรมชาติไปไม่ได้ แคมบางคนโชคร้าย ทำศาลยกรรมแล้วเกิดปัญหาเรื้อรังแก้ไม่ตก บางรายถึงขั้นเสียชีวิตก็มี...

เรื่องเล่าดีดีจากคดีปกครองในวันนี้... ผมจึงขอนำกรณีพิพาทเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของ แพทยสภาในการควบคุมดูแลสถานพยาบาลซึ่งรวมถึงคลินิกศาลยกรรมมาฝากครับ

โดยคดีนี้แพทย์ท่านหนึ่งได้ยื่นฟ้องแพทยสภาต่อศาลปกครองว่า คำสั่งที่ลงโทษว่ากล่าวตักเตือนการดำเนินกิจการสถานพยาบาลของตน ไม่ชอบด้วยกฎหมาย สืบเนื่องมาจากได้มี ส.ส. ท่านหนึ่งส่งหนังสือร้องเรียนของ น.ส.แถม ถึงเลขาธิการแพทยสภา เพื่อขอให้ตรวจสอบการเปิดคลินิกศาลยกรรมของผู้ฟ้องคดีที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้เคยเปิดคลินิกทำศาลยกรรมที่ต่างจังหวัดมาแล้ว โดยได้ทำการดูโฆษณาทางกิ่งจนเสียชีวิตและได้ถูกสั่งปิดระหว่างรอผลการพิจารณาของแพทยสภา พร้อมกับได้แนบวารสารที่มีภาพโฆษณาเชิญชวนทำศาลยกรรมดวงตาที่คลินิกของผู้ฟ้องคดีในกรุงเทพมหานครมาด้วย เรื่องนี้จึงเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบของคณะกรรมการแพทยสภา

คณะอนุกรรมการสอบสวนฯ ได้ตรวจสอบพยานหลักฐานต่างๆ แล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดตามข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2526 (หมวด 7 ข้อ 2) กล่าวคือ ***โฆษณาสถานพยาบาลในทำนองโอ้อวดการประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือกิจการอื่นของสถานพยาบาลเกินกว่าที่เป็นจริง*** เนื่องจากได้มีการลงภาพโฆษณาดวงตาจำนวน 26 ภาพ ที่เป็นการเปรียบเทียบลักษณะดวงตาก่อนและหลังทำศัลยกรรม โดยที่มีได้ระบุข้อความที่แสดงข้อเท็จจริงทางวิชาการใดๆ หรือคำเตือน ซึ่งอาจทำให้ผู้พบเห็นทั่วไปที่ไม่มีความรู้ทางการแพทย์คาดหวังว่าเมื่อตนไปใช้บริการคลินิกของผู้ฟ้องคดีแล้วจะได้ผลออกมดั่งภาพที่ปรากฏ ***แพทยสภาจึงมีคำสั่งลงโทษว่ากล่าวตักเตือนผู้ฟ้องคดี***

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งลงโทษดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำเรื่องมาฟ้องต่อศาลปกครอง โดยมีข้อโต้แย้งว่าแพทยสภา (ผู้ถูกฟ้องคดี) ***ไม่มีคำสั่งลงโทษเกินกว่าเรื่องที่ร้องเรียน*** เนื่องจาก น.ส.แก้ว ต้องการให้ตรวจสอบว่าผู้ฟ้องคดีมีสิทธิเปิดคลินิกที่กรุงเทพมหานครหรือไม่ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้เคยเปิดคลินิกที่ต่างจังหวัดและได้ถูกสั่งปิดไป โดยได้แนบเอกสารการโฆษณาซึ่งมีชื่อและที่อยู่คลินิกของผู้ฟ้องคดีที่กรุงเทพมหานครมาด้วย ซึ่งแพทย์คนหนึ่งสามารถได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการสถานพยาบาลถึงสองแห่งได้และคลินิกของผู้ฟ้องคดีที่กรุงเทพมหานครก็ได้ขออนุญาตอย่างถูกต้อง แต่แพทยสภากลับมีคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีด้วยเหตุว่าภาพโฆษณาคลินิกของผู้ฟ้องคดีเข้าข่ายเป็นการโฆษณาสถานพยาบาลเกินความเป็นจริง ซึ่งแตกต่างจากประเด็นที่ได้มีการร้องเรียน อีกทั้งการจัดทำโฆษณาของคลินิกศัลยกรรมอื่นๆ ที่ปรากฏตามสื่อต่างๆ ก็ล้วนแต่มีได้มีการระบุข้อความที่แสดงข้อเท็จจริงทางวิชาการหรือคำเตือนใดๆ เช่นกัน อันแสดงให้เห็นว่าดุลพินิจของแพทย์ทั้งหลายก็เห็นว่าการปฏิบัติเช่นนี้ไม่ได้ผิดต่อจริยธรรม

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยวางหลักไว้ว่า มาตรา 31 แห่ง พ.ร.บ.วิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525 ได้บัญญัติให้ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ต้องรักษามาตรฐานแห่งวิชาชีพเวชกรรมตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ แพทยสภา แม้ผู้ฟ้องคดีจะได้รับอนุญาตให้เปิดคลินิกที่กรุงเทพมหานคร แต่ภาพโฆษณาการทำศัลยกรรมดวงตาของผู้ฟ้องคดีนั้น ทำให้เข้าใจ ได้ว่าหากทำศัลยกรรมกับคลินิกของผู้ฟ้องคดีจะทำให้มีดวงตาสวยงาม เช่นที่ปรากฏในรูปภาพ ซึ่งผู้ฟ้องคดีมิได้ระบุข้อความเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริง แต่อย่างไร ทั้งที่รูปภาพดังกล่าวไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าเป็นรูปภาพของบุคคล คนเดียวกันหรือไม่ และการทำศัลยกรรมก็ไม่อาจรับรองผลได้ว่าผู้ทำ ศัลยกรรมทุกคนจะมีดวงตาสวยงามดังรูปภาพ

กรณีจึงถือได้ว่าเป็นการโฆษณาหรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาสถาน พยาบาลโดยโอ้อวดกิจกรรมของสถานพยาบาล ทำให้ประชาชนเกิดความคาดหวังในสรรพคุณเกินความจริง อันขัดต่อข้อบังคับแพทยสภา ซึ่งผู้ฟ้องคดีไม่อาจอ้างเหตุการณ์ฝ่าฝืนข้อบังคับแพทยสภาของบุคคลอื่น มาเป็นข้อยกเว้นมิให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งลงโทษแก่ผู้ฟ้องคดีในกรณีนี้ได้ ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณามีคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดี เกินกว่าเรื่องที่ผู้ฟ้องคดีถูกร้องเรียนนั้น ศาลเห็นว่า เมื่อพิจารณาถึง วัตถุประสงค์ของแพทยสภาตามที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ.วิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525 จะเห็นได้ว่า แพทยสภาเป็นองค์กรวิชาชีพที่มีหน้าที่ควบคุม การประพฤติปฏิบัติของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมให้ถูกต้องตามจริยธรรม แห่งวิชาชีพเวชกรรม หากมีเรื่องร้องเรียนผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมผู้ใด ก็เป็นหน้าที่ของแพทยสภาในการค้นหาความจริงและรวบรวมพยาน หลักฐานว่าผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมผู้นั้นประพฤติผิดข้อบังคับแพทยสภา หรือไม่ อย่างไร ซึ่งการตรวจสอบของแพทยสภาไม่ได้จำกัดเฉพาะว่า ต้องมีการร้องเรียนเท่านั้น ดังเช่นมาตรา 32 วรรคสาม ที่กำหนดให้ คณะกรรมการแพทยสภามีสิทธิกล่าวโทษผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม

เพื่อให้มีการสืบสวนหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการประพาศพิศดจยธรรมแห่งวิชาชีพอชกรรมเองได้ เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ประกอบวิชาชีพอชกรรม จึงมีหน้าที่ปฏิบัติเกี่ยวกับสถานพยาบาลของตนให้อยู่ภายใต้ข้อบังคับของแพทยสภา ดังนั้น การที่แพทยสภามีคำสั่งลงโทษว่ากล่าวตักเตือนผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการพิจารณาเรื่องร้องเรียนโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คดีหมายเลขแดงที่ อ.112/2553)

แพทยเป็นบุคคลที่ผู้ป่วยให้ความเชื่อถือและไว้วางใจ แพทยจึงควรต้องระมัดระวังในการซักชวนและแนะนำต่อผู้ป่วยด้วยนศรับ จะคิดว่าผู้ป่วยสามารถใช้ดุลพินิจพิจารณาได้เอง คงมีได้ ! ซึ่งปัจจุบันยังมีคลินิกหลายแห่งที่มีการโฆษณาในทำนองเดียวกันนี้.... คดีนี้.. ทำให้นึกถึงสุภาษิตอมตะที่ว่า

“ คนจะงามงามที่ใจใช้ใบหน้า
 คนจะสวยสวยจรรยาใช้ตาหวาน
 คนจะแก่แก่ความรู้ใช้อยู่นาน
 คนจะรวยรวยศีลทานใช้บ้านโต ”

บางครั้งคนเราอาจเลือกที่จะเป็นคนสวยไม่ได้ แต่สามารถที่จะเป็นคน “ไม่สวยเลือกได้” ด้วยการสร้างคุณค่าให้กับตัวเองได้ครับ... ❁

คดีพิพาทเกี่ยวกับหน่วยงานปกครอง
หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลย หรือล่าช้า
ในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด

รื้อ 2 ตึกใหญ่ชอยร่วมฤดี บทเรียนที่รัฐต้องตระหนัก !

เป็นคดีที่น่าสนใจทีเดียวครับ... สำหรับกรณีศาลปกครองสูงสุด มีคำพิพากษายืนตามศาลปกครองชั้นต้นให้ผู้อำนวยการเขตปทุมวันและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ให้เจ้าของอาคารขนาดใหญ่ 2 หลังในชอยร่วมฤดี รื้อถอนอาคารที่ก่อสร้างโดยผิดกฎหมาย ภายใน 60 วัน

สิ้นเสียงแห่งคำพิพากษา... เสียงเฮของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในชอยร่วมฤดีก็ดังสนั่น....

คดีนี้จึงเป็นบรรทัดฐานสำคัญเกี่ยวกับก่อสร้างอาคารสูงใหญ่ในเขตชุมชนเมือง และเป็นกรณีศึกษาที่ให้บทเรียนแก่หลายฝ่าย ในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม และต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและการอยู่ร่วมกันภายใต้กฎหมายอย่างเท่าเทียม

คดีนี้สืบเนื่องจาก บริษัท เอ และ บริษัท บี (ผู้ร้องสอดในคดี) ประสงค์จะก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่ โดยหลังแรกเป็นอาคารสูง 18 ชั้น (78 ห้อง) พื้นที่รวม 29,502 ตารางเมตร ส่วนหลังที่สองสูง 24 ชั้น (76 ห้อง) พื้นที่รวม 28,987 ตารางเมตร ทั้งสองบริษัทจึงได้มีหนังสือถึงผู้อำนวยการเขต

ขอให้ตรวจสอบความกว้างของซอย ซึ่งต่อมาได้มีการแจ้งผลการตรวจสอบว่าเขตถนนซอยร่วมฤดีมีความกว้าง 10.00 เมตร ผิวจราจรกว้าง 7.50 เมตร ตลอดแนว บริษัทดังกล่าวจึงได้ยื่นแจ้งความประสงค์ต่อสำนักการโยธา โดยใช้หนังสือรับรองของสำนักงานเขตเป็นเอกสารประกอบ และได้รับใบแจ้งตามแบบ กทม.6 จึงได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารที่พิพาท

ต่อมาประชาชนผู้อยู่อาศัยในซอยร่วมฤดีได้มีหนังสือร้องเรียนไปยังผู้อำนวยการเขตและผู้ว่าราชการจังหวัดขอให้ตรวจสอบความกว้างของซอยร่วมฤดี 1 และซอยร่วมฤดี 2 อันเป็นที่ตั้งของอาคารทั้งสองหลัง รวมทั้งได้มีหนังสือไปถึงนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตลอดจนสำนักการโยธาเพื่อขอให้ตรวจสอบเรื่องดังกล่าวด้วย เพราะเห็นว่าความกว้างของซอยน่าจะไม่ถึง 10 เมตร ตลอดแนวตามที่สำนักงานเขตได้รับรอง อันไม่สามารถสร้างตึกขนาดใหญ่ได้ เนื่องจากอาคารทั้งสองหลังดังกล่าวซึ่งเป็นอาคารที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือประกอบกิจการโดยมีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันตั้งแต่ 10,000 ตารางเมตรขึ้นไป ถือเป็นอาคารใหญ่พิเศษตามความในมาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และตามข้อ 1 ของกฎกระทรวง ฉบับที่ 33 (พ.ศ.2535) ออกตามความใน พ.ร.บ.ดังกล่าว โดย**ข้อ 2** ของกฎกระทรวงฉบับเดียวกันได้กำหนดให้ลักษณะที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งของอาคารสูงหรืออาคารที่มีขนาดใหญ่พิเศษ ที่มีพื้นที่อาคารรวมกันทุกชั้นไม่เกิน 30,000 ตารางเมตร **ต้องติดถนนสาธารณะที่มีเขตทางกว้างไม่น้อยกว่า 10.00 เมตร ยาวต่อเนื่องกัน โดยตลอดจนไปเชื่อมต่อกับถนนสาธารณะอื่นที่มีเขตทางกว้างไม่น้อยกว่า 10.00 เมตร**

จากนั้นผู้อำนวยการเขตได้มีหนังสือถึงผู้ร้องเรียนและสำนักการโยธาแจ้งผลการตรวจสอบความกว้างของถนนดังกล่าวว่าตามเอกสารหลักฐานทะเบียนคุมที่สาธารณะที่สำนักงานเขตใช้อยู่ นั้น ซอยร่วมฤดี

มีความกว้างของเขตทาง 10.00 เมตร โดยตลอดซอยมีความกว้างไม่แน่นอน จากการวัดตามจริงมีเขตทางกว้าง 7.80 เมตร – 10.40 เมตร สำนักการโยธาจึงมีหนังสือถึงบริษัททั้งสอง ให้พิจารณาทบทวนการก่อสร้างเนื่องจากเป็นอาคารที่ขัดกับข้อ 2 ของกฎกระทรวงฉบับที่ 33 (พ.ศ.2535)ฯ

บริษัททั้งสองได้ยื่นอุทธรณ์ข้อทักท้วงซึ่งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีมติไม่รับอุทธรณ์ **และสำนักการโยธาได้มีหนังสือแจ้งผู้อำนวยการเขต ว่าอาคารทั้งสองหลังขัดกับกฎกระทรวงฉบับที่ 33ฯ และให้พิจารณา ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในมาตรา 40 มาตรา 41 มาตรา 42 และ มาตรา 43 ตาม พ.ร.บ.ควบคุมอาคารฯ แล้วแต่กรณี** (คือให้มีการสั่งระงับ การก่อสร้างและให้เจ้าของอาคารดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องตาม กฎหมาย หรือหากกรณีแก้ไขเปลี่ยนแปลงไม่ได้ก็ให้ดำเนินการรื้อถอน)

เมื่อผู้อำนวยการเขตและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมิได้ดำเนินการ ใดๆ ผู้ร้องเรียนจึงนำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลปกครอง โดยศาลปกครอง สูงสุดได้พิจารณา**ประเด็นเกี่ยวกับความเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีว่า** ผู้ถูก ฟ้องคดีทั้งสอง (ผู้อำนวยการเขตและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร) ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายควบคุมอาคาร ละเลยต่อหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนด ไม่ดำเนินการใดๆ กับอาคารที่พิพาทซึ่งก่อสร้าง โดยผิดกฎหมาย เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้พักอาศัยอยู่ในอาคารชุดที่ตั้งอยู่ใน ซอยร่วมฤดี และผู้ฟ้องคดีบางรายเป็นเจ้าของอาคารหรือมีที่ดินอยู่ในซอย ดังกล่าวโดยแม้บางรายจะมีทรัพย์สินอยู่หลายพื้นที่ก็ตาม แต่เมื่อผู้ฟ้องคดี ทั้งหมดเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารชุด หรืออาคารและที่ดินใน ซอยร่วมฤดี จึงต้องใช้ถนนในซอยร่วมฤดีเป็นทางสัญจรเข้าออก ซึ่งย่อม ส่งผลกระทบต่อการจราจร ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินกรณีเกิด อัคคีภัย จึงถือว่าเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อน เสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ จากการงดเว้นการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดี

อันเป็นผู้เดือดร้อนเสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ตามมาตรา 42 แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ

ประเด็นต่อมา ระยะเวลาในการฟ้องคดี ซึ่งมาตรา 49 แห่ง พ.ร.บ. เดียวกัน กำหนดให้ การฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องภายใน 90 วัน นับแต่วันที่รัฐหรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนด 90 วัน นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือได้รับ แต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผล แล้วแต่กรณี

โดยกรณีนี้ ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอความเป็นธรรมถึงนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 11 ธันวาคม 2550 ภายหลังจากที่ได้รับหนังสือชี้แจงจากผู้อำนวยการเขตและสำนักการโยธา กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีรัฐหรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างช้าวันที่ 11 ธันวาคม 2550 คือวันที่มีหนังสือขอความเป็นธรรมต่อนายกรัฐมนตรี การนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ 17 กันยายน 2551 จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา 49 ดังกล่าวแล้ว อย่างไรก็ตาม หลังจากนั้นผู้ฟ้องคดีก็ยังคงมีหนังสือร้องเรียนอีกหลายฉบับ และผู้ถูกฟ้องคดีก็ยังมีได้ดำเนินการใดๆ กรณีจึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดียังคงละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมาย ประกอบกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีตามคำฟ้องจะส่งผลให้ประชาชนส่วนรวมได้รับประโยชน์ คดีนี้จึงเป็นการฟ้องเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม อันเป็นข้อยกเว้นที่ศาลสามารถรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้แม้จะพ้นเวลาการฟ้องคดี (มาตรา 52 แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ)

สำหรับประเด็นเนื้อหาของคดีนั้น ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยวางหลักว่า เมื่อคดีนี้เกิดประเด็นโต้แย้งเรื่องความกว้างของถนน ซึ่งเป็น

ที่ดินที่เกิดจากการอุทธรณ์ให้จากประชาชนหลายรายและมีข้อมูลหลักฐานเรื่องความกว้างของถนนที่ปรากฏไม่ตรงกัน ผู้อำนวยการเขตจึงมีหน้าที่ต้อง**ตรวจสอบข้อเท็จจริง**ตามความเหมาะสมในเรื่องนั้นๆ เพื่อให้เกิดความชัดเจนเสียก่อน (ตามมาตรา 28 แห่ง พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 ประกอบมาตรา 29 ซึ่งกำหนดว่า เจ้าหน้าที่ต้องพิจารณาพยานหลักฐานที่ตนเห็นว่าจำเป็นแก่การพิสูจน์ข้อเท็จจริง โดยแสวงหาพยานหลักฐานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องรวมถึงการออกไปตรวจสอบสถานที่) มิใช่เพียงยืนยันข้อมูลตามทะเบียนข้อมูลของตน เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อให้ได้ข้อยุติเกี่ยวกับความกว้างที่แท้จริงของถนน จึงถือว่าเป็นการละเลยต่อหน้าที่ ไม่ดำเนินการตรวจสอบที่สาธารณะตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่นฯ และ พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครฯ

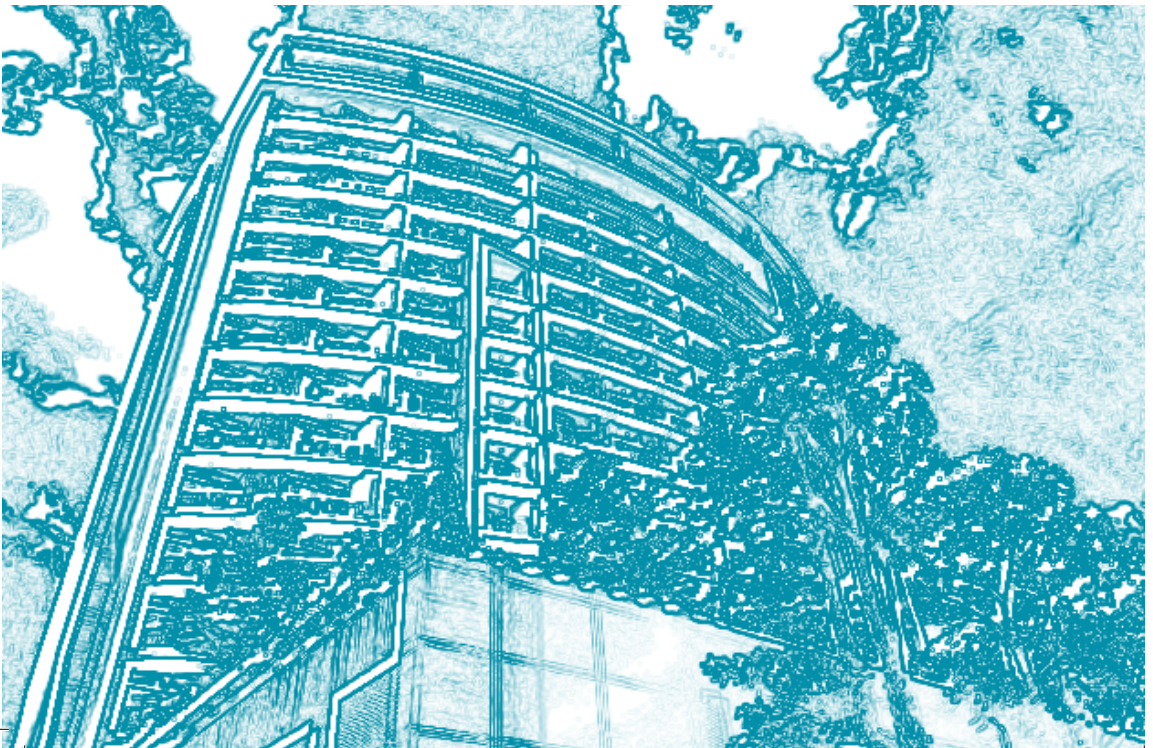
อีกทั้งเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงจากการรังวัดเขตทางชอยร่วมฤดี เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2553 ตามที่ศาลได้มีคำสั่งให้กรมที่ดินมอบหมายเจ้าหน้าที่ไปรังวัดทางดังกล่าวบริเวณ 8 จุด ร่วมกับคูกรณีทุกฝ่าย ซึ่งปรากฏว่ามีเขตทางกว้างน้อยกว่า 10 เมตร ฉะนั้นการก่อสร้างอาคารทั้งสองหลังดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้ใช้อำนาจตามมาตรา 40 มาตรา 41 มาตรา 42 และมาตรา 43 แห่ง พ.ร.บ.ควบคุมอาคารฯ ดำเนินการกับเจ้าของอาคาร **จึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ศาลปกครองสูงสุดจึงพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ภายใน 60 วัน (คดีหมายเลขแดงที่ อ.588/2557)**

คดีนี้... ศาลปกครองได้วินิจฉัยเกี่ยวกับความเป็นผู้เดือดร้อนเสียหายไว้ค่อนข้างกว้าง กล่าวคือ ผู้ที่พิทกอาศัยอยู่ในอาคารในชอย รวมไปถึงผู้เป็นเจ้าของอาคารและที่ดินในชอย ซึ่งแม้ผู้ฟ้องคดีบางรายจะมีทรัพย์สินอยู่หลายพื้นที่ก็ตาม ถือว่าเป็นผู้เดือดร้อนเสียหายเนื่องจากต้องใช้ชอย

ดังกล่าวในการสัญจรอันกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการฟ้องคดีลักษณะนี้ถือเป็นคดีที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม เมื่อผู้ถูกฟ้องคดียังละเลยต่อหน้าที่และความเดือดร้อนเสียหายยังไม่ได้รับการแก้ไข ศาลจึงรับฟ้องได้แม้จะพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว

ที่สำคัญ... คดีนี้เป็นบทเรียนที่ควรต้องตระหนักอย่างยิ่งสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีอำนาจหน้าที่ แต่กลับไม่ดำเนินการตามกฎหมาย มีการออกใบรับรองความกว้างของเขตทางไม่ตรงตามข้อเท็จจริงโดยไม่ตรวจสอบให้รอบคอบ และยังปล่อยให้มีการก่อสร้างอาคารจนแล้วเสร็จ อันเป็นสิ่งที่สังคมต่างตั้งคำถาม นอกจากนี้ยังเป็นบทเรียนสำหรับฝ่ายเอกชนเจ้าของอาคารที่ถึงขั้นก่อสร้างทั้งที่ทราบว่าจะเสี่ยงต่อการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย จนสุดท้ายถูกศาลปกครองสั่งให้ต้องรื้อถอน *

ครองธรรม ธรรมรัฐ

กรณีนี้...ใครมีสิทธิครอง ?

*เชื่อว่า...คนไทยทุกคนที่ได้เกิดและเติบโตอยู่บนผืนแผ่นดินไทยได้ร่วมพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว **ก็จะเป็นผู้ที่โชคดีที่สุดแล้ว...*** เพราะแผ่นดินผืนนี้เปรียบเสมือน *“แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง”* ที่เต็มไปด้วยความอุดมสมบูรณ์อย่างมากหากจะเทียบกับหลายๆ ประเทศในโลก แต่ปัจจุบันพื้นที่อันอุดมสมบูรณ์ดังกล่าวได้ถูกทยอยแปรสภาพไปเป็นบ้านจัดสรรบ้าง โรงงานอุตสาหกรรมบ้าง ตลอดจนอาคารสถานที่ต่างๆ จนทำให้เหลือพื้นที่ในการทำเกษตรกรรมน้อยลงไปทุกที...

ส่วนหนึ่งเป็นเพราะการเติบโตทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการรับค่านิยมสมัยใหม่ ทำให้ผู้ที่จะสืบทอดอาชีพเกษตรกรรมทำนา ทำสวน ทำไร่ ดังเช่น อากิจกับดรุณี อย่างในละครเรื่องกรณีนี้ใครครอง คงมีน้อยลง ส่วนใหญ่ต้องการขายที่ดินเพื่อนำเงินไปทำอย่างอื่นมากกว่า... *แต่ผมเชื่อว่าสุดท้ายแล้วคนที่ไม่ขายที่ดินและดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพ่อหลวงของเรา จะเป็นผู้ที่มีความสุขอย่างยั่งยืนที่สุดครับ...*

เรื่องเล่าจากคดีปกครองในวันนี้.. ผมขอนำเรื่องราวของผู้ฟ้องคดี 22 ราย ที่พยายามต่อสู้เพื่อให้ได้สิทธิครอบครองในที่ดินที่พวกตนอยู่อาศัยมายาวนาน โดยที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินที่ได้ถูกทางราชการกำหนดให้เป็นเขตป่าชายเลนซึ่งต้องห้ามมิให้มีการออกเอกสารสิทธิ แต่ให้มีสิทธิในการทำกินหรือทำประโยชน์ในที่ดินได้เท่านั้น

การต่อสู้ของผู้ฟ้องคดีทั้ง 22 คน เพื่อให้ได้มาซึ่งโฉนดที่ดินใน
ครั้งนี้ ได้มีการสู้คดีกันจนถึงชั้นศาลปกครองสูงสุด ซึ่งจะประสบผลสำเร็จ
และได้รับชัยชนะหรือไม่ ? มาดูกันเลยครับ...

คดีนี้สืบเนื่องมาจากเมื่อปี 2538 กรมที่ดินได้ทำการเดินสำรวจ
ออกโฉนดที่ดินในท้องที่ที่ผู้ฟ้องคดีทั้ง 22 คนอาศัยอยู่ ซึ่งผู้ที่พนักงาน
เจ้าหน้าที่อาจออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้ได้ จะต้อง
เป็นผู้ซึ่งครอบครองที่ดินภายหลังวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ
และไม่มีใบจอง ใบเหี้ยมย่ำ หรือไม่มีหลักฐานว่าเป็นผู้มีสิทธิตามกฎหมาย
ว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ และต้องเป็นที่ดินที่ผู้มีสิทธิในที่ดิน
ได้ครอบครองและทำประโยชน์แล้ว แต่ห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินสำหรับที่ดิน
ที่คณะรัฐมนตรีสงวนไว้เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือเพื่อประโยชน์
สาธารณะอย่างอื่น (มาตรา 58 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน)

ผู้ฟ้องคดีทั้ง 22 คน เห็นว่าตัวเองเข้าข่ายตามเงื่อนไขดังกล่าว จึง
รีบพากันไปแจ้งความประสงค์และนำเจ้าพนักงานที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1)
ทำการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน ซึ่งหลังจากที่ได้มีการรังวัดสอบสวน
สิทธิและตรวจสอบระวางแผนที่ใช้ในการออกโฉนดแล้ว เจ้าพนักงานที่ดิน
เห็นว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีอาจอยู่ในเขตป่าชายเลน จึงได้มีหนังสือไปถึง
ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2) เพื่อให้ทำการ
ตรวจสอบ ซึ่งผลปรากฏว่าที่ดินจำนวน 22 แปลงดังกล่าวอยู่ในเขตป่า
ชายเลน เขตเศรษฐกิจ ข ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2530
เจ้าพนักงานที่ดินจึงไม่อาจออกโฉนดที่ดินให้แก่ ผู้ฟ้องคดีทั้ง 22 รายได้

ผู้ฟ้องคดีทุกคนจึงได้โต้แย้งว่า พวกตนได้ครอบครองและทำประโยชน์
ในที่ดินดังกล่าวมาเป็นเวลา 15 ปีแล้ว โดยเป็นการครอบครองที่ดินซึ่งเป็นที่
รกร้างว่างเปล่าไม่ได้เป็นป่าชายเลน อีกทั้งปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวก็มีลักษณะ

เป็นชุมชน มีไฟฟ้า ประปา ถนนคอนกรีต ซึ่งหมดสภาพการเป็นป่าชายเลนไปแล้ว โดยเจ้าหน้าที่ที่ได้ทำการเดินสำรวจรังวัดที่ดินก็ได้แจ้งกับผู้ฟ้องคดีว่าที่ดินที่พิพาทไม่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ไม่อยู่ในเขตป่าชายเลน และได้กำหนดวันเพื่อแจกโฉนดที่ดิน พอถึงวันดังกล่าวพวกตนกลับได้รับแจ้งว่าไม่สามารถออกโฉนดที่ดินให้ได้เพราะเป็นที่ดินที่อยู่ในเขตป่าชายเลน ตามมติคณะรัฐมนตรี ขณะที่เจ้าของที่ดินรายอื่นซึ่งมีที่ดินอยู่ในบริเวณเดียวกันกับผู้ฟ้องคดีต่างก็ได้รับแจกโฉนดกันไปแล้ว

การที่เจ้าพนักงานที่ดินไม่ยอมออกโฉนดให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือไปถึงผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อขอให้ตรวจสอบและดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่พวกตน แต่ก็ไม่มีผลการดำเนินการใดๆ สุดท้ายจึงได้นำเรื่องมาฟ้องต่อศาลปกครอง โดยกรณีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำวินิจฉัยสรุปได้ดังนี้ครับ...

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า...ผู้ฟ้องคดีทั้งหมดได้ครอบครองที่ดินมาก่อนที่คณะรัฐมนตรีจะได้ออกเขตป่าชายเลนครอบคลุมที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองอยู่ โดยสภาพที่ดินในปัจจุบันมีลักษณะเป็นแหล่งชุมชนอยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 500 เมตร และอยู่ห่างจากทะเลประมาณ 4 กิโลเมตร ซึ่งสภาพที่ดินที่คณะรัฐมนตรีจะกำหนดให้เป็นพื้นที่ป่าชายเลนได้นั้น **ต้องเป็นที่ดินที่คณะรัฐมนตรีสงวนไว้เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และต้องมีสภาพเป็นป่าเลน**

เมื่อสภาพที่ดินที่พิพาทไม่มีลักษณะเป็นป่าชายเลนตามที่คณะรัฐมนตรีต้องการสงวนรักษาไว้ แม้คณะรัฐมนตรีจะมีมติกำหนดให้ที่ดินดังกล่าวอยู่ในเขตป่าชายเลน แต่เมื่อที่ดินไม่ได้มีสภาพเป็นป่าชายเลน มติคณะรัฐมนตรีจึงไม่มีผลทำให้ที่ดินดังกล่าวกลับกลายเป็นป่าชายเลนไปได้อีก

เมื่อฟังได้ว่าที่ดินที่พิพาทไม่มีสภาพเป็นป่าชายเลนและมติคณะรัฐมนตรีเมื่อปี 2530 ไม่มีผลทำให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ได้ครอบครองตามมาตรา 58 มีสภาพเป็นที่ดินป่าชายเลน ที่ดินของผู้ฟ้องคดีจึงจัดอยู่ในประเภทที่พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถออกโฉนดที่ดินให้ได้ตามประมวลกฎหมายที่ดิน

การที่เจ้าพนักงานที่ดินปฏิเสธการออกโฉนดที่ดินตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งหมดร้องขอ โดยอ้างว่าที่ดินพิพาทอยู่ในเขตป่าชายเลน จึงถือเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ศาลปกครองสูงสุดจึงพิพากษาให้ดำเนินการออกโฉนดที่ดินตามคำขอให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาครึบ (คดีหมายเลขแดงที่ อ.193/2553)

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้ชี้ให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของมติคณะรัฐมนตรีที่ต้องการจะสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติไว้ แต่ในเมื่อสภาพความเป็นจริงพื้นที่ดังกล่าวไม่ได้มีลักษณะเป็นป่าชายเลนที่ต้องสงวนรักษา กรณีจึงถือว่าไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ และไม่ชอบธรรมที่จะไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีด้วยเหตุผลที่ไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงดังกล่าว

ดีใจด้วยนะครึบกับผลของการต่อสู้คดีที่คุ้มค่า... เป็นอันยุติว่ากรณีนี้...ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิครอบครองครึบผม ! ❀

ครองธรรม ธรรมรัฐ

คดีพิพาทเกี่ยวกับการทำละเมิด

โปรดส่งที่กัน... มาให้ฉันที !

วันนี้ผมเดินทางไปทำธุระด้วยรถไฟฟ้า พอมองเห็นที่กันก่อนเข้าขบวนรถไฟฟ้าซึ่งทำขึ้นใหม่ ก็พาให้หวนคิดไปถึงเหตุการณ์อุบัติเหตุที่ผ่านมากั๊งกรณีพนักงานแบงก์ท่าหนึ่งทีชะโงกหน้าออกไปดูรถไฟฟ้าแล้วเกิดพลัดตกลงไปในรางรถไฟฟ้า...หรือกรณีที่มีสติจฟ้าๆ ถูกรถไฟเกี่ยวกระเป๋าคณะจะเดินทางไปมหาวิทยาลัยเนื่องจากใส่หูฟังแล้วไม่ได้ยินเสียงสัญญาณเตือนของรถไฟ...รวมถึงอุบัติเหตุรถไฟชนรถยนต์หรือชนคนที่เกิดขึ้นครั้งแล้วครั้งเล่า เนื่องจากไม่มีที่กัน ทำให้ผมนึกไปถึงคดีหนึ่งซึ่งถือเป็นอุทาหรณ์ให้แก่งานของรัฐธรรมนูญทั้งเป็นเครื่องเตือนใจให้พวกเราทุกคนไม่ประมาทในการใช้ชีวิตประจำวันครับ...

คดีนี้ ผู้ฟ้องคดีได้เข้าซื้อรถยนต์กระบะคันหนึ่ง สภาพใช้งานมาแล้วในราคา 265,233.64 บาท โดยตกลงผ่อนชำระเป็นระยะเวลา 5 ปี ซึ่งในสัญญาได้กำหนดให้ผู้เช่าซื้อจะต้องบำรุงรักษา ซ่อมแซมทรัพย์สินที่เช่าซื้อให้อยู่ในสภาพเดิม เรียบร้อย ใช้การได้ดีอยู่เสมอ ด้วยค่าใช้จ่ายของผู้เช่าซื้อ

ในวันเกิดเหตุ...ผู้ฟ้องคดีได้ให้นายนิวัตรเชย ขับรถยนต์คันดังกล่าวขนของไปส่งที่บ้านของผู้ฟ้องคดีที่ต่างจังหวัด โดยมีนายจิวนั่งไปเป็นเพื่อนด้วย จากนั้นเวลาประมาณ 5 ทุ่ม นายนิวัตรขับรถมาตามเส้นทางและกำลังจะขับขึ้นสะพานโดยที่ไม่ทราบว่าจะพานดังกล่าวชำรุดเสียหายจากอุกทกภัย ใช้สัญจรไม่ได้มากกว่า 1 ปีแล้ว เพราะไม่เห็นป้ายเตือนและไม่ได้มีการทำเครื่องหมายกีดขวางหรือที่กันตรงบริเวณทางเข้า นายนิวั

จึงได้ขับรถเข้าไปโดยหารู้ไม่ว่าสะพานขาด!!! เป็นเหตุให้รถลอยละล่องตกลงไปในแม่น้ำ โชคดีที่ทั้งนิวและจ๊วปลอดภัย **แต่รถของผู้ฟ้องคดี... พังยับเยินไปตามระเบียบ!**

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า อุบัติเหตุครั้งนี้เกิดขึ้นจากการที่องค์การบริหารส่วนตำบล ก (ผู้ถูกฟ้องคดี) ละเลยต่อหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และละเลยไม่ดำเนินการซ่อมแซมบำรุงรักษาทางที่พิพาทให้สามารถใช้สัญจรได้ตามปกติ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้รับถ่ายโอนภารกิจดังกล่าวมาจากสำนักงานทางหลวงชนบท ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีในส่วนของค่าซ่อมรถ เป็นเงิน 250,000 บาท ค่าเสียหายที่ไม่อาจใช้ประโยชน์จากรถยนต์ได้ 5 เดือน เดือนละ 20,000 บาท เป็นเงิน 100,000 บาท และค่าเสื่อมราคารถยนต์อีก 100,000 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 450,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมาย แต่ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิเสธความรับผิดชอบ เรื่องจึงขึ้นสู่...ศาลปกครอง

ประเด็นแรกที่ศาลต้องพิจารณาก่อนที่จะวินิจฉัยในเนื้อหาของคดีก็คือ **ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองหรือไม่ ?**

โดยผู้ที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง *ตามมาตรา 42 วรศคหนึ่ง* //แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ได้นั้น จะต้องเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องมาจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายนั้น ต้องมีคำบังคับตามที่กำหนดในมาตรา 72 แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันนี้

เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าองค์การบริหารส่วนตำบล ก กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีจากการละเลยต่อหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทา

สาธารณภัย และละเลยต่อหน้าที่ในการซ่อมแซมบำรุงรักษาทางที่พิพาท เป็นเหตุให้รถยนต์ที่อยู่ในความครอบครองของผู้ฟ้องคดีซึ่งมีนายนิว บุตรเขยเป็นผู้ขับขี่ตกสะพานข้ามแม่น้ำชำรุดเสียหาย **ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยในประเด็นนี้ว่า** แม้ผู้ฟ้องคดีจะชำระเงินค่าเช่าซื้อรถยนต์ยังไม่ครบก็ตาม แต่ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้เช่าซื้อย่อมมีสิทธิจะยึดถือรถยนต์คันดังกล่าวและใช้ประโยชน์ ตลอดจนมีหน้าที่ดูแลรักษาารถให้อยู่ในสภาพใช้การได้ดีตลอดไป และเมื่อผู้ฟ้องคดีได้ใช้เงินครบถ้วนตามสัญญาเช่าซื้อแล้วรถยนต์คันดังกล่าวย่อมตกเป็นสิทธิของผู้ฟ้องคดี หรือกรณีหากเลิกสัญญาเช่าซื้อ ผู้ฟ้องคดีก็มีหน้าที่ต้องส่งรถยนต์คืนให้ผู้ให้เช่าซื้อในสภาพเดิม

ฉะนั้น เมื่อรถยนต์คันดังกล่าวเสียหายและขาดประโยชน์ในการใช้งาน และผู้ฟ้องคดีเห็นว่าความเสียหายนี้เกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ก ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการงดเว้นการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดี และคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีนั้น เป็นคำขอที่ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดค่าบังคับให้ได้ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครอง

ส่วนข้อโต้แย้งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ว่า บุตรเขยของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ยืมรถผู้ฟ้องคดีไปใช้ *จึงเป็นกรณีการยืมใช้คงรูปตามมาตรา 640 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์* บุตรเขยของผู้ฟ้องคดีจึงต้องเป็นผู้รับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้ฟ้องคดี และเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครอง มิใช่ผู้ฟ้องคดี ศาลพิจารณาแล้วเห็นว่า จากข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ที่ขอให้บุตรเขยขับรถยนต์ไปส่งที่บ้านของผู้ฟ้องคดีซึ่งอยู่ที่ต่างจังหวัด โดยบุตรเขยมิได้เป็นผู้ยืมรถจากผู้ฟ้องคดี

แต่อย่างไร ข้ออ้างของผู้ถูกฟ้องคดีที่ว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครอง หากแต่เป็นบุตรเขยของผู้ฟ้องคดีนั้น...จึงฟังไม่ขึ้น !

สรุปได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้อย่างแน่นอนแล้ว แต่จะเป็นผู้ชนะคดีด้วยหรือไม่ ? ต้องตามดูเฉลยคราวหน้าครับ ❁

ครองธรรม ธรรมรัฐ

โปรดส่งที่กั้นมาให้ฉันที ! ตอนที่ 2

ต่อเนื่องจากตอนที่ 1 ... ในคดีที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้ององค์การบริหารส่วนตำบล ก ต่อศาลปกครองว่าละเลยต่อหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และละเลยไม่ดำเนินการซ่อมแซมสะพานที่ขาดชำรุด เป็นเหตุให้รถยนต์ของผู้ฟ้องคดีตกลงไปในแม่น้ำได้รับความเสียหาย โดยศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยแล้วว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

คราวนี้... เรามาดูคำวินิจฉัยของศาลในส่วนที่เกี่ยวกับเนื้อหาของคดีกันบ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีโดยการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือไม่ ?

โดยที่ มาตรา 420 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติไว้ว่า *ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหาย ถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น*

คดีนี้ ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลว่า ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบกรวมทั้งป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้ละเลยต่อหน้าที่เป็นเหตุให้รถยนต์ของผู้ฟ้องคดีซึ่งขับโดยนายนิเวศรเขยต้องพลัดตกลงไปในแม่น้ำ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้ให้การโต้แย้งว่าหลังจากที่สะพานขาดชำรุดผู้ถูกฟ้องคดีก็ได้จัดทำป้ายเตือนมีข้อความว่า **“อันตรายสะพานขาด”** ซึ่งเป็นป้ายขนาดใหญ่ ติดตั้งไว้

บริเวณปากทางเข้าห่างจากสะพานที่เกิดเหตุ 2-3 กม. ส่วนนายจิวซึ่งนั่งรถมากับนายนิวได้ให้การว่า เมื่อนายนิวขับรถไปถึงสามแยกเพื่อเลี้ยวขวาซึ่งเป็นบริเวณก่อนถึงจุดเกิดเหตุประมาณ 2 กม. บริเวณดังกล่าวไม่มีแสงสว่างจากไฟฟ้า นายจิวมองเห็นท่อซีเมนต์ขนาดใหญ่วางตั้งอยู่บนถนนด้านริมซ้าย 1 ท่อ และด้านริมขวา 1 ท่อ ส่วนตรงกลางเป็นช่องว่างรถยนต์ขับผ่านเข้าไปได้ โดยไม่พบป้ายเตือนแต่อย่างใด กระทั่งขับต่อไปจนใกล้ถึงตัวสะพานก็ยังไม่พบป้ายสัญญาณจราจรเตือนภัยใดๆ นายนิวจึงขับรถขึ้นไปบนสะพานแล้วพลัดตกลงไปในแม่น้ำดังกล่าว

กรณีนี้ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า... นับแต่วันที่สะพานชำรุดเสียหาย พบว่ามีผู้ประสบอุบัติเหตุเพียงรายเดียวคือนายนิว กรณีจึงเชื่อได้ว่าขณะเกิดเหตุมีป้ายเตือนสะพานขาดบริเวณปากทางเข้าจริง แต่น่าจะมีเพียงป้ายเดียว และตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ต่อศาลว่ามีป้ายเตือนบริเวณใกล้ถึงสะพานอีกป้ายหนึ่งด้วยนั้น เป็นไปได้ว่าหลังจากที่เกิดเหตุแล้วผู้ถูกฟ้องคดีได้จัดทำป้ายเตือนก่อนถึงสะพานขึ้นอีกป้ายหนึ่ง **ซึ่งไม่ว่าผู้ถูกฟ้องคดีจะจัดทำป้ายเตือนที่มีความแข็งแรงสักก็ป้ายก็ตาม แต่การที่ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยมิได้ดำเนินการปิดกั้นทางบริเวณก่อนถึงสะพานที่เกิดเหตุเพื่อป้องกันมิให้มีการสัญจรผ่านไปถึงสะพานได้นั้น ถือได้ว่าเป็นการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ยังไม่พอสมควรแก่เหตุ** นอกจากนั้นนับแต่วันที่เกิดเหตุ ผู้ถูกฟ้องคดีก็มีได้รับดำเนินการเพื่อขอรับงบประมาณหรือเร่งรัดให้มีการซ่อมแซมสะพานดังกล่าวแต่อย่างใด กรณีจึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้กระทำละเมิดต่อ**ผู้ฟ้องคดีโดยการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ** และต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี

มาดูกันต่อว่า... **ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพียงใด ?** และมีหลักเกณฑ์ในการกำหนดค่าเสียหายอย่างไรบ้าง...

โดยที่มาตรา 442 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า ถ้าความเสียหายได้เกิดขึ้นเพราะความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดของผู้เสียหายประกอบด้วยไซ้ร้ ท่านให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา 223 มาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งมาตรา 223 วรรคหนึ่ง กำหนดไว้ว่า ถ้าฝ่ายผู้เสียหายได้มีส่วนทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งก่อให้เกิดความเสียหายด้วยไซ้ร้ ท่านว่าหนึ่อื่นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ฝ่ายผู้เสียหายมากน้อยเพียงใดนั้น ต้องอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาณ ข้อสำคัญก็คือว่าความเสียหายนั้นได้เกิดขึ้นเพราะฝ่ายไหนเป็นผู้ก่อยั้งหย่อนกว่ากันเพียงไร

เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำป้ายเตือนขนาดใหญ่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนว่า **“อันตรายสะพานขาด”** โดยนำไปวางขวางปากทางเข้า ซึ่งหากนายนิวมีความระมัดระวังในการขับรถตามสมควร ย่อมต้องสังเกตเห็นป้ายดังกล่าว **อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจึงเกิดจากความประมาทเลินเล่อของนายนิวรวมอยู่ด้วย**

แต่การที่มีป้ายเตือนติดตั้งไว้ที่ปากทางเข้าซึ่งห่างจากสะพานที่เกิดเหตุประมาณ 2-3 กม. เพียงป้ายเดียว **แสดงถึงความไม่ใส่ใจที่จะป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้กับประชาชนทั่วไป** ส่วนข้ออ้างของผู้ถูกฟ้องคดีที่ว่า นายนิวเมาสุราขณะเกิดเหตุ นั้น จากการไต่สวนของศาลไม่มีผู้ใดยืนยันว่านายนิวเมาสุราจริง เมื่อไม่ปรากฏพยานหลักฐานที่ยืนยันได้ว่านายนิวเมาสุราขณะเกิดเหตุจริง **ความเสียหายที่เกิดขึ้นในกรณีนี้จึงมีผลมาจากการละเลยต่อหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีมากกว่าความประมาทเลินเล่อของนายนิว**

ศาลปกครองสูงสุดจึงพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าซ่อมรถยนต์ให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินร้อยละ 80 ของราคาค่าซ่อมรถยนต์ แต่ไม่เกิน 250,000 บาท รวมทั้งให้ชดใช้ค่าเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีไม่อาจใช้ประโยชน์

จากรถยนต์ที่พิพาทตั้งแต่วันเกิดเหตุจนถึงวันฟ้องคดีเป็นเงิน 40,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมาย กับให้ชดใช้ต่อไปอีกเดือนละ 8,000 บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องคดีจนกว่าผู้ถูกฟ้องคดีจะชำระค่าซ่อมรถแล้วเสร็จ และคืนค่าธรรมเนียมศาลตามส่วนของการชนะคดีให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คดีหมายเลขแดงที่ อ.33/2554)

จากคำพิพากษาดังกล่าว จะเห็นว่าศาลได้ให้ความสำคัญในเรื่องของความเอาใจใส่ในการป้องกันอันตรายของหน่วยงานผู้มีหน้าที่ ซึ่งกรณีนี้ หากผู้ถูกฟ้องคดีทำที่กั้นหรือเครื่องกีดขวางทางเข้าเพื่อไม่ให้รถผ่านขึ้นไปบนสะพานได้ เหตุการณ์เช่นนี้ก็จะไม่เกิดขึ้น... ปัจจุบันยังมีจุดที่ล่อแหลมต่อการเกิดอันตรายอยู่หลายจุด หลายกรณี ทั้งในต่างจังหวัดหรือแม้แต่ในกรุงเทพมหานคร ผมจึงอยากขอวิงวอนผู้มีหน้าที่ อย่าคิดเพียงว่าเหตุเกิดไม่บ่อยหรือยังไม่มียังงบประมาณ เพราะชีวิตคนแม้เพียงคนเดียวที่ต้องสูญเสียไป ก็ประมาณค่ามิได้นะครับ ! *

ครองธรรม ธรรมรัฐ

คดีพิพาทเกี่ยวสัญญาทางปกครอง

“โครงการรับจำนำข้าว” กับการฟ้องคดีปกครอง

กรณีโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล ปี พ.ศ.2556/2557 ซึ่งกระทรวงพาณิชย์ได้ค้างการจ่ายเงินค่าข้าวแก่ชาวนาที่มีใบประทวน จนชาวนาต้องรวมตัวกันเข้ากรุงเทพฯ เพื่อทวงค่าข้าว และมีชาวนาบางรายตัดสินใจผูกคอตาย จนเป็นปัญหาวิกฤตชาวนาไทยอยู่ในขณะนั้น ที่ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าผู้ซึ่งน่าเห็นใจที่สุดก็คือชาวนา...กระดูกสันหลังของชาติ

โครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการช่วยเหลือชาวนาให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากรัฐจะรับจำนำข้าวเปลือกจากชาวนาในราคาที่สูงกว่าราคาท้องตลาด โดยมีองค์การคลังสินค้า (อคส.) และองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร (อ.ต.ก.) ซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองที่ได้รับมอบหมายจากรัฐให้ร่วมดำเนินการตามโครงการฯ ในการทำหน้าที่รับฝากข้าวเปลือกจากชาวนารวมทั้งตรวจสอบปริมาณและคุณภาพข้าว แล้วออกใบประทวนให้ชาวนาเพื่อนำไปจำนำและรับเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

ส่วนข้าวที่รัฐรับจำนำไว้ นั้น หน่วยงานดังกล่าวจะจัดหาและทำสัญญากับโรงสีที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อให้จัดเก็บรักษา ตรวจสอบและดูแลรักษาคุณภาพข้าวให้ได้มาตรฐาน ในส่วนข้าวที่ไม่มีการไถ่ถอนคืนก็จะทำการแปรรูปข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร แล้วดำเนินการจัดจำหน่ายในราคาที่เหมาะสมต่อไป ซึ่งในความเป็นจริงก็คงไม่มีชาวนาค้นใจประสงคจะไถ่ถอนข้าวคืนเนื่องจากราคาที่จำนำเป็นราคาที่สูงกว่าท้องตลาด

สำหรับข้อพิพาทเกี่ยวกับการดำเนินการรับจำหน่ายข้าวในอดีต ซึ่งเคยมีการนำคดีขึ้นสู่ศาลปกครอง เช่น กรณีโรงสีซึ่งเข้าร่วมโครงการฯ ได้จัดเก็บข้าวไว้ในโกดังแล้วข้าวขาดหายไป หรือโรงสีทำผิดสัญญาไม่ส่งมอบข้าวให้ครบตามจำนวน องค์การคลังสินค้าและองค์การตลาดเพื่อการเกษตร จึงยื่นฟ้องโรงสีต่อศาลปกครอง เพื่อขอให้ส่งมอบข้าวให้ครบถ้วนตามสัญญาหรือชดใช้เงินพร้อมดอกเบี้ย

เมื่อมีการนำคดีขึ้นสู่ศาล ประเด็นแรกที่ต้องพิจารณาก็คือเรื่องของอำนาจศาล โดยต้องวินิจฉัยให้ได้ความก่อนว่า สัญญาฝากเก็บ แปรสภาพ และจัดจำหน่ายข้าว ที่องค์การคลังสินค้าและองค์การตลาดเพื่อการเกษตรทำกับโรงสีที่เข้าร่วมโครงการฯ นั้น ถือเป็นสัญญาทางปกครองหรือเป็นสัญญาทางแพ่ง เพราะหากเป็นสัญญาทางปกครองก็จะอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครอง แต่หากเป็นสัญญาทางแพ่งก็จะอยู่ในอำนาจของศาลแพ่ง ซึ่งกรณีเช่นนี้ศาลปกครองสูงสุดได้เคยวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานเอาไว้แล้ว ลองมาดูรายละเอียดและเหตุผลของศาลในคดีที่หยิบยกมาฝากกันครับ

คดีแรก องค์การตลาดเพื่อการเกษตร (ผู้ฟ้องคดี) ได้รับฝากข้าวเปลือกจากชาวนาแล้วออกใบประทวนสินค้าให้แก่ชาวนาเพื่อนำไปทำสัญญาและรับเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ส่วนข้าวที่รับฝากไว้ นั้น องค์การตลาดเพื่อการเกษตรได้ทำสัญญาฝากเก็บ แปรสภาพ และจัดจำหน่ายข้าวไว้กับโรงสีวิกิจ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ซึ่งโรงสีวิกิจจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในสัญญา โดยมีธนาคารกสิกรไทยผูกพันตนเป็นผู้ค้ำประกันในการปฏิบัติตามสัญญาดังกล่าว

ต่อมาองค์การตลาดเพื่อการเกษตรได้สั่งให้โรงสีทำการแปรสภาพข้าวเปลือกที่ฝากไว้เป็นข้าวสารเพื่อส่งมอบตามสัญญา ครั้นเมื่อถึงกำหนดวันส่งมอบ โรงสีวิกิจกลับส่งมอบข้าวไม่ครบตามจำนวน องค์การตลาดเพื่อการเกษตรจึงมีหนังสือทวงถามเพื่อให้โรงสีส่งมอบข้าวส่วนที่เหลือ พร้อมทั้ง

มีหนังสือให้ธนาคารผู้ค้าประกันชดใช้เงินตามสัญญาค้ำประกัน ต่อมาธนาคาร สิกกรไทยได้ชำระเงินตามสัญญาค้ำประกันแล้ว แต่โรงสีก็ยังคงเพิกเฉย องค์การตลาดเพื่อการเกษตรจึงยื่นฟ้องโรงสีถึงต่อศาลปกครอง เพื่อขอให้ โรงสีส่งมอบข้าวส่วนที่เหลือให้ครบถ้วนหรือชดใช้เงินพร้อมดอกเบี้ย

กรณีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยว่า สัญญาทางปกครอง หมายความว่า รวมถึง **สัญญาที่คู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง หรือบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐ และมีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้ จัดทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค หรือแสวงประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติ หรือเป็นสัญญาที่หน่วยงานทางปกครองหรือบุคคลซึ่ง กระทำการแทนรัฐตกลงให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเข้าดำเนินการหรือเข้าร่วม ดำเนินการบริการสาธารณะโดยตรง หรือเป็นสัญญาที่มีข้อกำหนดในสัญญา ซึ่งมีลักษณะพิเศษที่แสดงถึงเอกสิทธิ์ของรัฐที่มีอยู่เหนือเอกชนคู่สัญญา ทั้งนี้เพื่อให้การใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครอง ซึ่งก็คือบริการสาธารณะบรรลุผล (มาตรา 3 แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองและ วิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ประกอบคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด)**

และโดยที่องค์การตลาดเพื่อการเกษตรเป็นหน่วยงานทางปกครอง ซึ่ง จัดตั้งตามพระราชกฤษฎีกา อันมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและสถาบัน เกษตรกร ในการผลิต การจำหน่าย การตลาด การขนส่ง ซึ่งผลิตผลหรือ ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร รวมทั้งปัจจัยในการผลิต โดยสัญญาฝากเก็บ แปรสภาพ และจัดจำหน่ายข้าว ระหว่างองค์การตลาดเพื่อการเกษตรกับโรงสีถึงนั้นถือ เป็นขั้นตอนหนึ่งของมาตรการรับจำนำข้าว อันเป็นโครงการที่ได้รับอนุมัติจาก คณะกรรมการนโยบายข้าวเพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรคือชาวนา

สัญญาดังกล่าวจึงมีลักษณะที่ให้โรงสีซึ่งเป็นเอกชนเข้าร่วมในการจัดทำ บริการสาธารณะคือรับจำนำข้าวเปลือกตามอำนาจหน้าที่ขององค์การตลาด

เพื่อการเกษตร นอกจากนี้สัญญาดังกล่าวยังมีข้อกำหนดให้องค์การตลาดเพื่อการเกษตรมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ก่อนครบกำหนดระยะเวลาตามสัญญา โดยโรงสีคู่สัญญาไม่มีสิทธิเรียกค่าเสียหายใดๆ อันมีลักษณะพิเศษที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของรัฐเพื่อให้การดำเนินงานกิจการทางปกครองบรรลุผล กรณีจึงถือว่า**สัญญาฝากเก็บ แปรสภาพ และจัดจำหน่ายข้าวเป็นสัญญาทางปกครอง ข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครอง** และสัญญาค้ำประกัน ซึ่งเป็นสัญญาอุปกรณ์ของสัญญาหลักจึงอยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลปกครองด้วยเช่นกัน

เมื่อข้อเท็จจริงในคดีพิพาทนี้ องค์การตลาดเพื่อการเกษตรได้มีหนังสือลงวันที่ 7 เมษายน 2548 แจ้งให้โรงสีวิกิจส่งมอบข้าวที่ขาดจำนวน 2 ล้านกิโลกรัม หรือชดใช้เงินจำนวน 29 ล้านบาท ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ 25 มีนาคม 2548 มิฉะนั้นจะถือว่าเป็นการผิดสัญญา และให้ถือว่าหนังสือฉบับนี้เป็นหนังสือบอกเลิกสัญญา ดังนั้นเมื่อโรงสีวิกิจได้รับหนังสือในวันที่ 25 เมษายน 2548 จึงต้องส่งมอบข้าวสารหรือชดใช้เงินภายในวันที่ 2 พฤษภาคม 2548 แต่ก็ไม่ได้มีการดำเนินการแต่อย่างใด กรณีจึงต้องถือว่าโรงสีวิกิจได้กระทำความผิดสัญญาตั้งแต่วันที่ 3 พฤษภาคม 2548 และถือว่าองค์การตลาดเพื่อการเกษตรได้บอกเลิกสัญญาในวันดังกล่าวกับโรงสี รวมทั้งมีสิทธิในการเรียกร้องค่าเสียหายตามสัญญา องค์การตลาดเพื่อการเกษตรจึงต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองภายใน 1 ปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี คือนับแต่วันที่ 3 พฤษภาคม 2548 ตามมาตรา 51 แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2542 (แต่ปัจจุบันได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยขยายระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองจากเดิมภายใน 1 ปี เป็นภายใน 5 ปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ทั้งนี้ตามมาตรา

51 แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2551) (เทียบเคียงจากคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 611/2549)

คดีต่อมา...ซึ่งเป็นข้อพิพาทในทำนองเดียวกัน กล่าวคือองค์การคลังสินค้า (ผู้ฟ้องคดี) ได้ตกลงทำสัญญาฝากเก็บ แปรสภาพ และจัดจำหน่ายข้าว กับโรงสีรวงข้าว (ผู้ถูกฟ้องคดี) โดยมีธนาคารทหารไทย เข้าทำสัญญาค้ำประกัน ต่อมาโรงสีรวงข้าวได้ส่งมอบข้าวสารไม่ครบตามจำนวนที่กำหนด ขาดอีกกว่าสี่แสนกิโลกรัม เมื่อครบกำหนดวันส่งมอบข้าวสารจำนวนที่เหลือ เจ้าหน้าที่ขององค์การคลังสินค้าจึงได้เข้าตรวจสอบข้าวสารและข้าวเปลือกที่ฝากเก็บไว้ ปรากฏว่าไม่มีข้าวสารและข้าวเปลือกหลงเหลืออยู่ในโกดังโรงสีเลย สุดท้ายโรงสีรวงข้าวจึงยอมรับว่าได้ขายข้าวเปลือกออกไปและยินยอมชำระค่าปรับและรับผิดชอบทุกประการ

องค์การคลังสินค้าเห็นว่า โรงสีรวงข้าวผิดสัญญา จึงได้มีหนังสือแจ้งให้ธนาคารทหารไทยชำระเงินตามสัญญาค้ำประกัน และแจ้งให้โรงสีรวงข้าวนำเงินค่าข้าวที่ค้างส่งมอบมาชำระพร้อมดอกเบี้ย ต่อมาธนาคารทหารไทยได้ชำระเงินตามสัญญาค้ำประกันแล้ว แต่โรงสีรวงข้าวยังคงเพิกเฉย องค์การคลังสินค้าจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้โรงสีรวงข้าวชดใช้เงินพร้อมดอกเบี้ย

ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยในทำนองเดียวกันกับคดีแรกว่า โครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาลเป็นมาตรการหนึ่งของรัฐบาลที่ให้ความช่วยเหลือชาวนา โดยให้องค์การคลังสินค้าซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง เป็นผู้รับฝากข้าวเปลือกเข้าเก็บไว้ในโกดังสินค้าของโรงสีที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งโครงการดังกล่าวมิได้ให้ประโยชน์แก่ผู้หนึ่งผู้ใดเป็นการเฉพาะ แต่เป็นการดำเนินการเพื่อประโยชน์แก่เกษตรกรที่ทำนาปลูกข้าวโดยทั่วไป

ให้มีสิทธิได้รับประโยชน์อย่างเสมอภาค ลดความเดือดร้อนของเกษตรกร อันเนื่องมาจากราคาผลผลิตตกต่ำ

กรณีจึงถือว่าโครงการรับจำนำข้าวดังกล่าวมีลักษณะเป็นการดำเนินการบริการสาธารณะทางด้านเกษตรกรรมและพาณิชย์กรรมของรัฐ ดังนั้นเมื่อโรงสีรวงข้าวได้เข้าร่วมโครงการฯ และเข้าทำสัญญากับองค์การคลังสินค้า ซึ่งข้อตกลงในสัญญามีวัตถุประสงค์เป็นการให้โรงสีเข้าร่วมในการดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะกับองค์การคลังสินค้า **จึงมีลักษณะเป็นสัญญาทางปกครอง ข้อพิพาทดังกล่าวจึงอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครอง** (เทียบเคียงจากคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 714/2550)

เป็นที่ชัดเจนครับว่า... สัญญาฝากเก็บ แปรสภาพ และจัดจำหน่ายข้าว ระหว่างองค์การคลังสินค้า (อ.ค.ส.) และองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร (อ.ต.ก.) ซึ่งทำกับโรงสีที่เข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าว นั้น ถือเป็นสัญญาทางปกครอง เพราะมีลักษณะเป็นการร่วมจัดทำบริการสาธารณะกับรัฐ คือการรับจำนำข้าว ซึ่งอยู่ในอำนาจตรวจสอบของศาลปกครองครับ

*นอกจากนี้ ได้มีชื่อนามายื่นฟ้องกระทรวงพาณิชย์และพวกต่อศาลปกครองกลางเกี่ยวกับกรณีการไม่ได้รับชำระเงินค่าจำนำข้าวเปลือกจากโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล ปี พ.ศ.2556/2557 ว่าเป็นการกระทำละเมิดจากการละเลยต่อหน้าที่ ขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหาย โดยคดีนี้ศาลปกครองกลางได้มีคำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณาแล้วเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2557 ซึ่งถือเป็นคดีที่น่าสนใจทีเดียวครับ **

ครองธรรม ธรรมรัฐ

คดีพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

(เมื่อ) “แยมรักย์โลก” ฟ้องคดีสิ่งแวดล้อม !!

ปัญหาสิ่งแวดล้อมถือเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกภาคส่วนกำลังให้ความสนใจ เพราะเมื่อจำนวนประชากรเพิ่มสูงขึ้น ย่อมต้องส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อสิ่งแวดล้อมอย่างเลี่ยงไม่ได้ ทั้งในฐานะที่เป็นผู้ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม และในฐานะที่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาสิ่งแวดล้อมนั่นเอง ประกอบกับจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมของบ้านเรายังมีน้อย จึงเป็นหน้าที่โดยตรงของภาครัฐที่จะต้องเข้ามาควบคุมและบริหารจัดการปัญหาดังกล่าว เพื่อให้เกิดความสมดุลในการอยู่ร่วมกัน...

ปัจจุบัน... เราจะเห็นว่าประชาชนได้ตระหนักถึงการปกป้องตนเองจากปัญหาดังกล่าวกันมากขึ้นนะครับ

ซึ่งวิธีการหนึ่งก็คือการนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง (ในกรณีข้อพิพาทที่มีลักษณะเป็นคดีปกครอง เช่น หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกกฎ หรือคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือละเลยล่าช้าในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดในการควบคุมโครงการ กิจการ หรือกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรือการกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือจากการละเลยล่าช้าต่อหน้าที่) โดยในการฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจะอ้างข้อกฎหมายตามกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม เช่น พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พ.ร.บ. การรักษาความสะอาดและความเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 รวมทั้งการอ้างสิทธิ

ตามรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ.2550 อาทิใน มาตรา 57 ,64 ,66 และ 67 ซึ่งเป็นแม่บทสำคัญในการปกป้องรักษาสิทธิของบุคคลและชุมชนในเรื่องที่เกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม ทั้งนี้แล้วแต่กรณีครับ

และเนื่องจากคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนี้ เป็นคดีที่มีลักษณะพิเศษ แตกต่างจากคดีปกครองทั่วไปที่นอกจากจะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ ชุมชน สังคม เศรษฐกิจแล้ว ข้อพิพาทดังกล่าวยังมีความ ซับซ้อนที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจในลักษณะเชิงสหวิทยาการ รวมทั้งในการเยียวยาหรือแก้ไขปัญหา ยังต้องการความรวดเร็วและทันกาลอีกด้วย **ศาลปกครองจึงได้เปิดแผนกคดีสิ่งแวดล้อมขึ้นโดยเฉพาะ** เพื่อต้องการให้การบริหารจัดการคดีปกครองประเภทนี้เป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

หลายท่านคงได้ติดตามข่าว กรณีศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาตัดสินคดีที่บริษัทตะกั่ว คอนเซเนตรรทส์ฯ ปล่อยน้ำเสียซึ่งมีสารตะกั่วเจือปนลงในลำห้วยคลิตี้ จ.กาญจนบุรี จนเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีทั้ง 22 รายและชาวบ้าน ที่อยู่ในละแวกนั้น ได้รับความเดือดร้อนเสียหายไม่สามารถใช้น้ำในการดำรงชีวิตตามปกติได้ แม้ต่อมาบริษัทดังกล่าวจะได้ถูกสั่งปิดไป แต่กรมควบคุมมลพิษก็ไม่ได้เข้าไปดำเนินการกำจัดมลพิษและฟื้นฟูลำห้วยคลิตี้ให้กลับคืนสู่สภาพเดิม ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องกรมควบคุมมลพิษต่อศาลปกครองในข้อหาว่ากระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยล่าช้าในการปฏิบัติหน้าที่ และขอให้ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งหมด ที่สุดแล้วศาลปกครองสูงสุดก็ได้พิพากษาให้กรมควบคุมมลพิษเป็นฝ่ายแพ้คดี โดยต้องจ่ายค่าเสียหายให้กับผู้ฟ้องคดีทั้ง 22 ราย ๆ ละ 177,199.50 บาท รวมทั้งให้จัดทำแผนงานและดำเนินการฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้านคลิตี้ โดยการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำ ดิน พืชผัก และสัตว์น้ำในลำห้วยดังกล่าวให้ครอบคลุมทุกฤดูกาลอย่างน้อยฤดูกาลละ 1 ครั้งจนกว่าจะพบค่าสารตะกั่วไม่เกินเกณฑ์มาตรฐานเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 1 ปี และแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบผลโดยเปิดเผย

ต้องขอแสดงความยินดีกับผู้ฟ้องคดีทุกท่านด้วยนะครับ...

พูดกันถึงเรื่องคดีสิ่งแวดล้อม... ผมว่าเรื่องนี้มีประเด็นน่าสนใจเกี่ยวกับ **“ผู้มีสิทธิฟ้องคดี”** ครับ เพราะเมื่อคดีสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อในวงกว้าง **แล้วใครบ้างละครับที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ ???** ซึ่งเป็นไปไม่ได้ว่าเมื่อเกิดกรณีข้อพิพาทดังกล่าวขึ้น ผู้รักสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไป จะสามารถฟ้องคดีได้ทุกคน เพราะคงจะเกิดความวุ่นวายขึ้นแน่นอน โดยกฎหมายต้องการให้ผู้ที่มีความเดือดร้อนหรือเสียหายอย่างแท้จริงเป็นผู้ฟ้องคดีต่อศาล ซึ่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ได้กำหนดเงื่อนไขประการหนึ่งไว้ว่า *“ผู้ที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้นั้น จะต้องเป็นผู้เดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ...”* จึงทำให้เกิดการตีความเกี่ยวกับคำว่าผู้เดือดร้อนเสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีสิ่งแวดล้อมว่า มีความแคบกว้างแค่ไหน เพียงใด ?

เพื่อคลายความสงสัยในประเด็นดังกล่าว... ผมมีตัวอย่างคดีที่พอจะหยิบยกมาให้ท่านผู้อ่านได้เห็นภาพชัดเจนขึ้น รวมทั้งเพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการพิจารณาคดีหากท่านหรือคนใกล้ตัวเกิดมีข้อพิพาทเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมขึ้นครับ !

ตัวอย่างในคดีแรกนี้ค่อนข้างชัดเจนครับว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายโดยตรง โดยชาวบ้านจำนวน 128 คน ได้ยื่นฟ้องการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยว่ากระทำละเมิดและขอให้ชดใช้ค่าเสียหาย อันสืบเนื่องมาจากกรณีที่โรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าได้ทำการผลิตกระแสไฟฟ้าโดยใช้ถ่านหินลิกไนต์เป็นเชื้อเพลิงหลัก ก่อให้เกิดฝุ่นแขวนลอยและสารซัลเฟอร์ไดออกไซด์ของไนโตรเจนซึ่งเป็นสารพิษฟุ้งกระจายในอากาศ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งมีบ้านอยู่ใกล้กับโรงงานดังกล่าวได้รับสารพิษป่วยเรื้อรัง รวมทั้งสัตว์เลี้ยงทางการเกษตรและพืชผลเสียหาย **ผู้ฟ้องคดีจึงถือเป็นผู้เดือดร้อนเสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง** (ศาลปกครองเชียงใหม่ คดีหมายเลขแดงที่ 60-77/2552)

คดีต่อมาเป็นกรณีที่มูลนิธิฯ เป็นผู้ฟ้องคดี โดยเรื่องนี้มูลนิธิฯ ป้องกันควันทักษิณ และพิทักษ์สิ่งแวดลอมได้ยื่นฟ้ององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพในข้อหาละเลยต่อหน้าที่ในการปล่อยให้รถประจำทางที่ร่วมบริการพ่นควันทักษิณเกินกว่ามาตรฐานที่กฎหมายกำหนด โดยศาลปกครองกลางได้พิเคราะห์ว่า มูลนิธิฯ ดังกล่าวซึ่งเป็นเอกชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่แม้จะมีได้มีภูมิลำเนาอยู่ในย่านที่มีมลพิษสูงเกินมาตรฐานก็ตาม แต่เมื่อมูลนิธิฯ ดังกล่าวเป็นนิติบุคคลซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนในการปรับปรุงและปกป้องรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยได้จดทะเบียนเป็นองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติต่อกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมแล้ว ดังนั้นเมื่อเกิดปัญหามลพิษขึ้นซึ่งเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมอันอยู่ในวัตถุประสงค์หลักของมูลนิธิฯ **กรณีจึงถือว่ามูลนิธิฯ ป้องกันควันทักษิณและพิทักษ์สิ่งแวดลอมเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้** (คดีหมายเลขแดงที่ 1763/2549)

สำหรับตัวอย่างคดีที่ศาลเห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่ถือเป็นผู้เดือดร้อนเสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาล เช่นในคดีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า จังหวัดได้ออกใบอนุญาตให้มีการก่อสร้างท่าเทียบเรือ โดยไม่ได้รับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่อยู่ในบริเวณดังกล่าวเสียก่อน รวมทั้งไม่มีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) อันเป็นการขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญและ พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ทำให้หรืออาจทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งประกอบอาชีพเลี้ยงกุ้งกุลาดำได้รับความเดือดร้อนจากมลพิษทางทะเลที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งกรณีนี้ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีมีบ่อเลี้ยงกุ้งอยู่คนละท้องที่กับอาคารท่าเทียบเรือ โดยอยู่กันคนละด้านกับท่าเทียบเรือและมีระยะห่างถึง 14 กม. จึงเป็นไปได้ไม่น้อยมากที่การก่อสร้างท่าเทียบเรือจะส่งผลกระทบต่อบ่อเลี้ยงกุ้งของผู้ฟ้องคดี ประกอบกับจากข้อเท็จจริงบริเวณโดยรอบอาคารท่าเทียบเรือก็ยังมีสัตว์น้ำอาศัยอยู่ตามปกติ นอกจากนี้ผู้ฟ้องคดียังได้เลิกทำบ่อกุ้งมาเป็นเวลา 2 ปีแล้ว **กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหาย**

หรืออาจจะเดือดร้อนเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลได้ (อ.236/2549)

นอกจากนี้ ยังมีกรณีที่ผู้ฟ้องคดี 486 คน ซึ่งเป็นพนักงานโรงงานยาสูบ ได้ยื่นฟ้องรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังว่าการก่อสร้างโรงงานยาสูบแห่งใหม่ อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือ ส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดเกี่ยวกับผู้ฟ้องคดีหรือชุมชนท้องถิ่น ซึ่งผู้ฟ้องคดีมี สิทธิตามมาตรา 57 ของรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 ที่จะได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลก่อนที่จะดำเนินโครงการ รวมทั้งมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น เพื่อนำไปประกอบการพิจารณา กรณีนี้ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า บุคคล ซึ่งจะมีสิทธิเรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามมาตรา 57 ดังกล่าวนั้น มิได้หมายถึง บุคคลที่เป็นคนไทยโดยทั่วไป แต่หมายถึงบรรดาชนชาวไทย ซึ่งมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ หรือประกอบอาชีพหรือกิจการอยู่ในบริเวณที่จะมี การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือ ชุมชนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ในบริเวณนั้นเท่านั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งหมดเป็นพนักงาน โรงงานยาสูบ ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ที่โรงงานยาสูบ และผู้ฟ้องคดีที่ 486 เป็นสหภาพ แรงงานรัฐวิสาหกิจยาสูบ ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล มิได้เป็นบุคคลที่มีภูมิลำเนา หรือประกอบอาชีพอยู่ในบริเวณที่จะก่อสร้างโรงงาน จึงมีอาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดี เป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง (คำสั่งที่ 175/2554)

คราวนี้ถึงทีคดีของน้องแยมกันบ้างครับ...คดีนี้น่าสนใจเพราะเป็นการ ฟ้องคดีของกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันโดยไม่ได้มีการจดทะเบียนตามกฎหมาย โดยเรื่องมีอยู่ว่า น.ส. แยม ประธานกลุ่มภาคประชาชนนามว่า “แยมรักษ์โลก” (นามสมมติ) ซึ่งมีสมาชิกทั้งหมด 7 คน ได้รวมตัวกันมาตั้งแต่ปี 2540 โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค้นคว้าอนุรักษ์ปกป้องพื้นที่ที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ และโบราณคดีในจังหวัดนครปฐม รวมทั้งสร้างจิตสำนึกความเป็นเจ้าของมรดก ทางวัฒนธรรมแก่ชุมชน ได้ยื่นฟ้องกรมศิลปากรเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งที่ อนุญาตให้เทศบาลก่อสร้างสำนักงานบนพื้นที่พระราชวังปฐมนครเดิมซึ่งเป็น

พื้นที่ที่อยู่ใกล้กับพระปฐมเจดีย์ ซึ่ง น.ส.แยมเห็นว่าหากให้มีการก่อสร้างอาคารดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อองค์พระปฐมเจดีย์รวมทั้งทำให้ทัศนวิสัยเสียหาย อันขัดต่อมติคณะอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแห่งชาติและศิลปกรรมที่เห็นสมควรให้สงวนบริเวณดังกล่าวไว้เป็นพื้นที่สีเขียว

กรณีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยวางหลักว่า แม้ว่าการรวมกลุ่มโดยสมัครใจของ น.ส.แยมและพวก จะไม่ได้มีฐานะเป็นนิติบุคคลและไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายรองรับสถานภาพกลุ่มดังกล่าวอย่างชัดเจนไว้ รวมทั้ง น.ส.แยม ก็มีได้มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ที่พิพาท แต่เมื่อการรวมกลุ่มของ น.ส.แยม มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น (ในจังหวัดนครปฐม) อันเป็นไปเพื่อประโยชน์โดยรวมของชุมชนและของประเทศชาติ ตามหลัก “สิทธิชุมชน” คือเป็นชุมชนดั้งเดิมที่มีลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมมายาวนานและมีการรวมกลุ่มกันของบุคคลหลายๆคน ซึ่งได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 64 มาตรา 66 และมาตรา 67 ของรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 น.ส.แยม ในนามกลุ่ม “แยมรักย์โลก” จึงถือเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนเสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครอง เพื่อรักษาและอนุรักษ์ประโยชน์ของชุมชนดังกล่าวไว้ (เทียบเคียงคำสั่งที่ 247/2552)

จากตัวอย่างคดีที่ผมหยิบยกมา...จะเห็นได้ว่าผู้เดือดร้อนเสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีปกครองสิ่งแวดล้อมนั้น นอกจากผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายโดยตรงแล้ว ชุมชนและกลุ่มบุคคลทั้งที่เป็นนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคลก็สามารถฟ้องคดีต่อศาลได้ แต่ทั้งนี้ศาลจะต้องพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มรวมทั้งข้อเท็จจริงอื่นๆ ประกอบการพิจารณาด้วย... คงพอจะเห็นภาพความเป็นผู้เดือดร้อนเสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีปกครองสิ่งแวดล้อมในเบื้องต้นกันแล้ว นะครับ ! ❀

ก่อสร้างท่าเรือมาบตาพุดก่อนได้รับอนุญาต ความผิดพลาดที่ต้องชดใช้ !

เรื่องนี้เคยเป็นคดีที่อยู่ในความสนใจของสังคม กรณีการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2) ดำเนินการถมทะเลเพื่อก่อสร้างท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด(ระยะที่ 2) ตามมติคณะรัฐมนตรีแล้วเสร็จก่อนที่จะได้รับใบอนุญาตให้ก่อสร้างอย่างถูกต้องจากกรมเจ้าท่า (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1) โดยผู้ฟ้องคดีทั้งสี่เป็นเอกชนซึ่งมีสิ่งก่อสร้างและที่ดินอยู่ติดกับโครงการอ้างว่าการถมทะเลดังกล่าวได้ดำเนินการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ที่ดินและสิ่งก่อสร้างของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายรวมทั้งยังเป็นการบดบังทัศนียภาพที่งดงามตามธรรมชาติอีกด้วย จึงขอให้ศาลปกครองเพิกถอนใบอนุญาตของกรมเจ้าท่า

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษาว่าการออกใบอนุญาตให้ก่อสร้างท่าเรือของกรมเจ้าท่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งหลายท่านคงได้ติดตามข่าวกันบ้างแล้ว โดยผมเห็นว่าเหตุผลตามคำวินิจฉัยของศาลในกรณีดังกล่าวเป็นการวางบรรทัดฐานในการปฏิบัติราชการที่สำคัญ และคดีนี้ยังมีความพิเศษในเรื่องการกำหนดคำบังคับของศาลปกครองด้วย

ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยในประเด็นความไม่ชอบด้วยกฎหมายของใบอนุญาตก่อสร้างท่าเรือซึ่งออกโดยกรมเจ้าท่า โดยให้เหตุผลว่า พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มีเจตนารมณ์เพื่อส่งเสริมประชาชนและองค์กรเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งกำหนดมาตรการ

ควบคุม และแก้ไขปัญหาล้างสิ่งแวดล้อมเพื่อมิให้มีผลกระทบต่อการใช้ชีวิต และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ได้มีบทบัญญัติให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจออกประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อขอความเห็นชอบ โดยเมื่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการได้ให้ความเห็นชอบในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แล้วให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายในการพิจารณาสิ่งอนุญาต หรือต่ออายุใบอนุญาตนำมาตรการตามที่เสนอไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมไปกำหนดเป็นเงื่อนไขในการสิ่งอนุญาต หรือต่อใบอนุญาต โดยให้ถือว่าเป็นเงื่อนไขที่กำหนดตามกฎหมายในเรื่องนั้นด้วย *(ทั้งนี้การบังคับใช้บทกฎหมายดังกล่าวต้องสอดคล้อง และเป็นไปตามหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 67 วรคสอง)*

เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้ดำเนินโครงการก่อสร้างท่าเรือ (ระยะที่ 2) แล้วเสร็จเมื่อวันที่ 20 เมษายน ปี 2542 ก่อนที่จะได้รับใบอนุญาตจากกรมเจ้าท่า ซึ่งกรมเจ้าท่าได้รับทราบถึงการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 117 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. การเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 แล้วตั้งแต่ปี 2540 แต่ต่อมากลับออกใบอนุญาตให้แก่นิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2545 โดยได้กำหนดเงื่อนไขแบบท้ายใบอนุญาตที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยต้องปฏิบัติตามมาตรการลดผลกระทบและมาตรการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม และรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้กรมเจ้าท่า และสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมในกรณีต่างๆ ทั้งในระยะก่อสร้าง และในระยะดำเนินการอย่างเคร่งครัด

จึงเป็นกรณีที่มีผลให้เงื่อนไขแบบท้ายใบอนุญาตที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยต้องปฏิบัติดังกล่าว**ไม่มีสภาพบังคับในการปฏิบัติเพื่อประโยชน์ในการควบคุมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม**ในบริเวณพื้นที่ที่มีการก่อสร้างท่าเรือตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาต ซึ่งต้องมีการรายงานผลการปฏิบัติและการควบคุมตรวจสอบว่าเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดหรือไม่ ดังนั้น การที่กรมเจ้าท่าออกใบอนุญาตก่อสร้างท่าเรือให้แก่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หลังจากที่มีการดำเนินโครงการเสร็จสิ้นแล้ว จึงเป็นการออกคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คดีหมายเลขแดงที่ อ.21/2555)

จะเห็นได้ว่า...เหตุผลประการสำคัญที่ทำให้การออกใบอนุญาตก่อสร้างท่าเรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก็เนื่องจากการออกใบอนุญาตหลังจากที่ได้มีการดำเนินการก่อสร้างเสร็จสิ้น ส่งผลให้เงื่อนไขที่กำหนดไว้ท้ายใบอนุญาตไม่มีสภาพบังคับหรือไม่เป็นผลในทางปฏิบัติจริง ซึ่งขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และการควบคุม รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในบริเวณที่มีการดำเนินโครงการในระยะต่างๆ ของการก่อสร้างไปจนถึงการดำเนินโครงการแล้วเสร็จ คดีนี้จึงถือเป็นบทเรียนที่สำคัญสำหรับการดำเนินโครงการซึ่งมีลักษณะและทำนองเดียวกัน

สำหรับคำบังคับของศาลในคดีนี้มีความพิเศษอย่างไร... ติดตามกันต่อคราวหน้าครับ ! ❀

ก่อสร้างท่าเรือมาบตาพุดก่อนได้รับ อนุญาต ความผิดพลาดที่ต้องชดใช้ ! (ตอนที่ 2)

ต่อเนื่องจากคราวที่แล้ว... ซึ่งผมได้นำกรณีที่มีการนิคมอุตสาหกรรมแห่ง ประเทศไทยดำเนินการถมทะเลเพื่อก่อสร้างท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดแล้วเสร็จ ก่อนที่จะได้รับใบอนุญาตจากกรมเจ้าท่า และศาลปกครองสูงสุดได้มีคำพิพากษา ว่าการออกใบอนุญาตของกรมเจ้าท่า เป็นการออกคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย เนื่องจากการออกใบอนุญาตหลังจากที่มีการดำเนินโครงการ เสร็จสิ้นแล้ว อันทำให้เงื่อนไขที่กำหนดไว้ท้ายใบอนุญาตซึ่งการนิคมอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทยต้องปฏิบัติตามนั้น ไม่มีสภาพบังคับจริงในทางปฏิบัติ

ดังที่ผมได้นำเสนอไปแล้วว่า... คดีนี้มีความพิเศษในประเด็นเกี่ยวกับการ กำหนดคำสั่งบังคับของศาลปกครอง โดยเมื่อศาลท่านได้วินิจฉัยแล้วว่าการ ออกใบอนุญาตให้ก่อสร้างท่าเรือเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลปกครองก็จะกำหนดคำสั่งโดยสั่งให้เพิกถอนคำสั่งนั้นเสีย ทั้งนี้ตามมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดี ปกครอง พ.ศ. 2542 ซึ่งก็คือสั่งให้เพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างท่าเรือ

แต่ในกรณีนี้ศาลท่านมิได้พิพากษาเช่นนั้น แต่ได้พิพากษาให้การนิคม อุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยชำระค่าปรับให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติการ เติ้นเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 โดยหากการนิคมอุตสาหกรรมแห่ง ประเทศไทยไม่ปฏิบัติตาม จึงจะให้เพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าว ซึ่งศาลปกครอง สูงสุดท่านได้อธิบายเหตุผลไว้อย่างชัดเจนรวมทั้งได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับวิธี การดำเนินการเพื่อให้เป็นตามคำพิพากษา ดังนี้ครับ

เมื่อการออกใบอนุญาตที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายได้กระทำมาเป็นเวลานานแล้ว และการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยก็ได้ดำเนินการตามใบอนุญาตนั้นจนเสร็จสิ้นแล้ว หากศาลมีคำสั่งบังคับให้เพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าว ก็จะมีผลให้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยต้องดำเนินการเพื่อให้กลับคืนสู่สภาพเดิมรวมถึงการรื้อถอนสิ่งล่วงล้ำลำน้ำทั้งหมด ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่ตามมาจากการรื้อถอนและระบบการลงทุนที่ได้ดำเนินการโดยต่อเนื่องตลอดมา รวมถึงจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจ แต่การที่กรมเจ้าท่าได้ใช้อำนาจออกใบอนุญาตดังกล่าวตามมาตรา 118 ทวิ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยจึงต้องชำระค่าปรับตามที่กรมเจ้าท่ากำหนดตามอัตราในมาตรา 118 ดังกล่าว

สำหรับข้อที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ตนได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการถมทะเลตามโครงการดังกล่าว นั้น ในชั้นการแสวงหาข้อเท็จจริงของศาลยังไม่อาจรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับความเดือดร้อนเสียหายตามคำฟ้อง กรณีนี้ศาลจึงไม่อาจกำหนดค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ แต่การป้องกันและเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากโครงการดังกล่าว ยังถือเป็นกรณีที่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง

ศาลปกครองสูงสุดจึงพิพากษาให้กรมเจ้าท่า (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1) มีคำสั่งเรียกให้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2) ชำระค่าปรับให้ถูกต้องตามมาตรา 118 ทวิ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ไม่ปฏิบัติตามภายในระยะเวลาดังกล่าวให้เพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1

โดยศาลปกครองสูงสุดมีข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาว่า เมื่อการก่อสร้างตามโครงการนี้เป็น

โครงการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในวงกว้าง และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดท้ายใบอนุญาต ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 จึงสมควรเร่งรัดตรวจสอบว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขแนบท้ายใบอนุญาตแล้วหรือไม่ โดยเฉพาะในเรื่องการกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ต้องปฏิบัติตามมาตรการลดผลกระทบและติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมถึงมาตรการการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งและมาตรการติดตามตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งโดยจัดทำแนวป้องกันการพังทลายของชายฝั่งและดูแลปรับปรุงซ่อมแซมให้มีความมั่นคงแข็งแรง ปรับสภาพพื้นที่ด้านหลังและป้องกันเขื่อนหินเรียงสองฝั่งถนนเลียบชายหาดที่เสียหายจากการกัดเซาะจากการถมทะเลตามโครงการให้มีระดับพื้นที่ใกล้เคียงกับระดับพื้นที่เดิม ซึ่งหากผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าวก็เป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 อาจพิจารณาเพิกถอนใบอนุญาตหรือดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ได้ (คดีหมายเลขแดงที่ อ.21/2555)

ผมเห็นว่าการกำหนดคำบังคับของศาลปกครองสูงสุดในกรณีนี้ ท่านได้พิจารณาถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการพิพากษาคดีของศาลอย่างรอบด้าน โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นทั้งต่อระบบนิเวศน์ การพัฒนาประเทศในทางเศรษฐกิจ ตลอดจนสังคมและสาธารณชนในวงกว้าง **ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการรักษาประโยชน์สาธารณะควบคู่ไปกับการคุ้มครองสิทธิของบุคคล** ในการที่จะดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพหรือคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสมภายใต้หลักความยุติธรรม ซึ่งการพิจารณาคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนี้ต้องใช้ความรู้ในลักษณะสหวิทยาการ โดยเฉพาะการวิเคราะห์กฎหมายในเชิงเศรษฐศาสตร์ ซึ่งคงต้องติดตามพัฒนาการของคดีประเภทดังกล่าวกันต่อไปครับ... ❀

คดีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล

ข้อพิพาทคดี ๔

คดีบริหารงานบุคคล (จากร - พิรพล - ฅวิล) คำตัดสินบนหลักการเดียวกัน

ศาลปกครองได้เปิดทำการ “แผนกคดีบริหารงานบุคคล” พร้อมกันทั่วประเทศทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ตั้งแต่วันที่ 10 มีนาคม 2557 ซึ่งการจัดตั้งแผนกคดีเฉพาะดังกล่าว ถือเป็นแผนกคดีที่สองต่อจาก “แผนกคดีสิ่งแวดล้อม” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการเพิ่มประสิทธิภาพให้การบริหารจัดการคดีประเภทบริหารงานบุคคลมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น และทันต่อการแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งในคดีประเภทนี้ผู้เดือดร้อนเสียหายก็คือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เนื่องจากเป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกันเอง และเป็นที่ยอมรับว่า คดีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลเป็นคดีที่กระทบต่อการบริหารราชการแผ่นดิน ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน งานบริการสาธารณะหรือบริการประชาชน อีกทั้งย่อมมีผลกระทบต่อสภาพตำแหน่ง ความก้าวหน้าในงาน ค่าตอบแทนและรายได้ ขวัญกำลังใจในการทำงานของบุคลากร ตลอดจนบรรทัดฐานการบริหารงานบุคคลขององค์กรนั้นๆ รวมทั้งยังเป็นคดีพิพาทที่มีการฟ้องคดีต่อศาลปกครองมากที่สุดเมื่อเทียบกับคดีประเภทอื่นๆ อีกด้วย ดังนั้น ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลจึงจำเป็นต้องกระทำด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและด้วยความเป็นธรรม

พูดถึงกรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ทำให้นักถึงคดีที่อยู่ในความสนใจของสังคม 3 คดี คือคดีของคุณฅวิล เป็ลยนศรี คดีของ

คุณจาตุร อภิชาติบุตร และคดีของคุณพิรพล ไตรทศาวิทย์ ที่ได้มีการนำคดีเข้าสู่ศาลปกครองในต่างวาระกัน โดยทั้งสามคดีเป็นคดีพิพาทที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน ซึ่งกรณีของคุณถวิลนั้น เกิดขึ้นในปี 2554 สมัยคุณยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ส่วนกรณีของคุณพิรพล เกิดขึ้นในปี 2552 สมัยคุณอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี และกรณีของคุณจาตุร เกิดขึ้นในปี 2551 สมัยคุณสมัคร สุนทรเวช เป็นนายกรัฐมนตรี

แม้ข้อพิพาททั้งสามคดีดังกล่าว...จะเกิดขึ้นต่างยุคต่างสมัยกัน แต่เมื่อได้พิจารณาเนื้อหาของคดีแล้วจะพบว่า มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ประการสำคัญเมื่อได้อ่านคำวินิจฉัยของศาลปกครองแล้วก็จะเห็นได้ว่า ศาลปกครองได้ตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งโอนย้ายที่พิพาทบนมาตรฐานและหลักการเดียวกัน และผลของคำวินิจฉัยที่ออกมา ก็อยู่ในแนวทางเดียวกันมาโดยตลอด

ในการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองนั้น **ประการแรก** ศาลจะพิจารณาว่าผู้ใช้อำนาจได้ดำเนินการออกคำสั่งโดยถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ ? และ**ประการที่สอง** ผู้มีอำนาจออกคำสั่งได้ใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ? ซึ่งก็คือได้ใช้ดุลพินิจนั้นโดยมีเหตุผลรองรับหรือไม่

โดยการตรวจสอบ “**เหตุผล**” ที่ฝ่ายบริหารอ้างในการใช้**ดุลพินิจ** นั้น จะประกอบด้วย 2 ส่วน คือ เหตุผลในส่วนที่เป็น “**ข้อกฎหมาย**” และเหตุผลในส่วนที่เป็น “**เป็นข้อเท็จจริง**” โดย**เหตุผลในส่วนที่เป็นข้อกฎหมาย** ศาลจะพิจารณาว่า ฝ่ายบริหารมีความผิดพลาดในการบังคับใช้กฎหมายหรือไม่ โดยจะตรวจสอบว่ามีบทบัญญัติของกฎหมายให้อำนาจในการใช้

ดุลพินิจในเรื่องนั้นหรือไม่ ฝ่ายบริหารอ้างอิงบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้อำนาจดุลพินิจผิดพลาดหรือไม่ ฝ่ายบริหารได้ใช้ดุลพินิจนั้นให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกฎหมายและอยู่ภายในขอบเขตของกฎหมายที่ให้อำนาจหรือไม่ และฝ่ายบริหารตีความหรือปรับใช้บทบัญญัติของกฎหมายผิดพลาดหรือไม่ สำหรับ *เหตุผลในส่วนที่เป็นข้อเท็จจริง* ศาลย่อมมีอำนาจตรวจสอบข้อเท็จจริงที่ฝ่ายบริหารนำมาอ้างเป็นเหตุผลในการใช้ดุลพินิจว่า ข้อเท็จจริงดังกล่าวนั้นมีอยู่จริงและเป็นความจริงหรือไม่

- กรณีคำสั่งโอนย้าย *คุณทวิล เป็ลสันศรี* จากตำแหน่งเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ (นักบริหารระดับสูง) ซึ่งเป็นหน่วยงานสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติงานขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ให้ไปดำรงตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีฝ่ายข้าราชการประจำ (นักบริหารระดับสูง) นั้น ศาลปกครองได้ตรวจสอบแล้วว่าผู้มีอำนาจสั่งบรรจุทั้งสองฝ่ายได้ตกลงในการรับโอนและให้โอนคุณทวิล และได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว อันเป็นไปตามขั้นตอนที่กฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ กำหนดไว้ แต่ส่วนเหตุผลในการใช้ดุลพินิจสั่งโอนย้ายคุณทวิลตามที่นายกรัฐมนตรีนำมาอ้างต่อศาลที่ว่า นโยบายความมั่นคงถือเป็นนโยบายเร่งด่วนที่ต้องเร่งดำเนินการ และเป็นหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีในการกำหนดหรือใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุนโยบายตามที่แถลงต่อสภา จึงต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในการปฏิบัติราชการเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติมาช่วยปฏิบัติราชการในฝ่ายนโยบาย ซึ่งเห็นว่าคุณทวิลฯ มีคุณสมบัติครบถ้วนตามต้องการนั้น

ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า ตำแหน่งเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นตำแหน่งที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี โดยทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาเสนอแนะนโยบายด้านความมั่นคงแห่งชาติต่อนายกรัฐมนตรีได้โดยตรงอยู่แล้ว ส่วนตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีฝ่ายข้าราชการประจำนั้น

มีเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชา การปฏิบัติราชการย่อมขึ้นอยู่กับกรมหมายงานของเลขาธิการนายกรัฐมนตรี และตั้งแต่โอนย้ายคุณฉวีมาดำรงตำแหน่งดังกล่าว ก็มีได้มีการมอบหมายงานให้ปฏิบัติตามที่อ้างถึงความสำคัญแต่อย่างใด **เหตุผลที่นายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดี) ใช้กล่าวอ้างในการโอนย้ายดังกล่าวจึงมิได้เป็นจริงตามที่อ้าง** อีกทั้งไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า คุณฉวีฯ ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่มีประสิทธิภาพ มีข้อบกพร่องหรือไม่สนองนโยบายของรัฐบาลอย่างไร **กรณีจึงถือว่าฝ่ายบริหารได้ใช้อำนาจดุลพินิจในการออกคำสั่งโอนย้ายโดยไม่มีเหตุผลรองรับ อันเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อ.33/2557)**

- สำหรับกรณีการโอน คุณจาดูร อภิชาติบุตร จากตำแหน่งรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (นักบริหาร 10) สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ให้ไปดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวง (ผู้ตรวจราชการ 10) สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย นั้น ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า กรณีดังกล่าวเป็นการโอนโดยผู้มีอำนาจสั่งบรรจุได้มีการตกลงยินยอมกันและได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีแล้ว จึงเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ บัญญัติไว้

แต่เมื่อพิจารณากระบวนการโอนคุณจาดูร ในครั้งนี้ ซึ่งได้ดำเนินการแล้วเสร็จภายในวันเดียว จึงมีปัญหา ที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การดำเนินการในลักษณะดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจดุลพินิจถูกต้องตามที่กฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ กำหนดไว้หรือไม่

โดยมีข้อเท็จจริง... ปรากฏตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย สืบค้นที่ล่าสุด ลงวันที่ 24 ก.ย. 51 ที่ปลัดกระทรวงมหาดไทยได้ชี้แจงข้อเท็จจริงให้คุณจาดูรทราบ ซึ่งมีสาระสำคัญว่า วันที่ 2 ก.ย. 51 เวลาประมาณ 9.30 น.

ซึ่งเป็นวันที่มีการเสนอเรื่องการโอนคุณจาตุรเพื่อให้คณะรัฐมนตรีอนุมัติ ปลัดกระทรวงมหาดไทยได้รับแจ้งทางโทรศัพท์มือถือจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยว่ามีเอกสารเร่งด่วนให้ลงนาม เป็นกรณีการรับโอนข้าราชการระดับ 10 มารับราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทย เพื่อเสนอต่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาในเวลาประมาณ 12.15 น. จากข้อเท็จจริงในส่วนนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่า การขอรับโอนคุณจาตุรมิได้เป็นไปตามความประสงค์ของปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุแต่งตั้ง และตกลงยินยอมการโอนตามที่กำหนดไว้ในระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ แต่เป็นการริเริ่มโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อันเป็นฝ่ายการเมือง ซึ่งมีใช้ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในเรื่องดังกล่าว

ทั้งยังปรากฏข้อเท็จจริงต่อมาภายหลังอีกว่า หลังจากที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้โอนคุณจาตุรแล้ว ปลัดกระทรวงมหาดไทยก็ได้มีหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 29 ก.ย.51 เพื่อเสนอแนวทางพิจารณาให้ความเป็นธรรมแก่คุณจาตุร โดยเห็นควรให้สำนักนายกรัฐมนตรีรับโอนคุณจาตุรกลับไปดำรงตำแหน่งรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีตามเดิม

จึงเป็นข้อยืนยันได้ว่า หนังสือทบทวนการโอนโดยให้เหตุผลว่าคุณจาตุรมีคุณสมบัติ ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยนั้น มิใช่วัตถุประสงค์หรือความต้องการที่แท้จริงของปลัดกระทรวงมหาดไทย การดำเนินการในส่วนนี้จึงไม่อาจถือว่าเป็นการใช้อำนาจดุลพินิจโดยชอบตามเจตนารมณ์ที่กฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ได้กำหนดไว้

และตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่าหนังสือดังกล่าวมีลักษณะเป็นความเห็นส่วนตัวและได้จัดทำขึ้นหลังจากที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้โอน

คุณจาดูรแล้ว จึงไม่อาจนำมาอ้างเป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้นั้น ศาลเห็นว่า หนังสือกระทรวงมหาดไทยทั้งสองฉบับเป็นหนังสือราชการที่ลงนามโดยปลัดกระทรวงมหาดไทย โดยฉบับแรกเป็นการชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการโอนให้คุณจาดูรทราบ ส่วนฉบับที่สองเป็นการเสนอแนวทางให้ความเป็นธรรมแก่คุณจาดูร กรณีจึงถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือดังกล่าวนี้ต่อศาลปกครองชั้นต้นและได้มีการส่งสำเนาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ (นายกรัฐมนตรี ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงมหาดไทย และคณะรัฐมนตรี) ทราบเพื่อยืนยันหรือหักล้างเอกสารหลักฐานในส่วนดังกล่าวแล้ว กรณีจึงชอบที่จะนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุดได้ ข้ออ้างของผู้ถูกฟ้องคดีจึงฟังไม่ขึ้น (อ.229/2554)

สำหรับคดีสุดท้าย... กรณีคุณพิรพล ไตรทศาวีทย์ ที่ในขณะดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงมหาดไทยได้ถูกคำสั่งให้โอนไปดำรงตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ฝ่ายข้าราชการประจำ สำนักนายกรัฐมนตรี โดยศาลปกครองกลางได้มีคำวินิจฉัยว่า แม้กรณีนี้กฎหมายจะมีได้กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจสั่งบรรจุทั้งสองฝ่ายต้องตกลงยินยอมในการโอนก่อนเช่นผู้ดำรงตำแหน่งอื่นก็ตาม แต่เมื่อข้อเท็จจริง นายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดี) ในฐานะผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในฐานะผู้บังคับบัญชาของคุณพิรพล ได้มีการตกลงในการโอนดังกล่าวและได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ.กำหนด กระบวนการโอนคุณพิรพลจึงเป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการตามที่ ก.พ.กำหนดไว้

ประเด็นที่ศาลต้องพิจารณาต่อมาคือ... การดำเนินการโอนคุณพิรพลนั้น ผู้มีอำนาจได้ใช้ดุลพินิจโดยเหมาะสม เป็นธรรม และมีเหตุผลรับฟังได้หรือไม่ ?

โดยประเด็นนี้ ศาลปกครองกลางเห็นว่า การแต่งตั้งโยกย้ายหรือกรณีอื่นใดที่มีผลกระทบต่อสถานภาพแห่งสิทธิของข้าราชการต้องดำเนินการภายใต้ระบบคุณธรรม และในการใช้อำนาจดุลพินิจนั้นจะต้องใช้อย่างระมัดระวังเพื่อให้การใช้เป็นไปอย่างสมเหตุสมผล เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและราชการเป็นสำคัญ

กรณีการออกคำสั่งโอนย้ายคุณพิรพล (ผู้ฟ้องคดี) โดยอ้างเหตุผลว่า.. ผู้ฟ้องคดีรับราชการในกระทรวงมหาดไทยมาเป็นเวลานาน จึงเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่ทำให้การบริหารราชการแผ่นดินในส่วนของฝ่ายปกครองประสบความสำเร็จ ประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายสำคัญที่จะต้องเร่งดำเนินการ เช่น นโยบายด้านความมั่นคง ด้านสังคม ซึ่งล้วนเกี่ยวข้องกับฝ่ายปกครอง จึงมีความจำเป็นต้องโอนย้ายผู้ฟ้องคดีให้มาดำรงตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีดังกล่าวนี้

ศาลวินิจฉัยว่า หากนายกรัฐมนตรีนโยบายสำคัญและเร่งด่วนเกี่ยวกับฝ่ายปกครองจริง ก็สามารถมอบนโยบายให้ผู้ฟ้องคดี ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงมหาดไทยรับไปปฏิบัติได้ เพราะมีความพร้อมในการใช้อำนาจบริหารสั่งการได้ตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ และสามารถรับผิดชอบนโยบายทั้งปวงของรัฐได้มากกว่าการดำรงตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีซึ่งไม่มีอำนาจบริหารแต่อย่างใด อีกทั้งเมื่อผู้ฟ้องคดีโอนมาปฏิบัติหน้าที่ที่เป็นที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีแล้ว ก็มิได้มีการมอบหมายงานให้ปฏิบัติแต่อย่างไร จากข้อเท็จจริงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องเร่งด่วนที่ต้องให้ผู้ฟ้องคดีไปปฏิบัติราชการที่สำนักนายกรัฐมนตริตามที่มีการกล่าวอ้าง จึงเป็นเหตุผลที่ไม่อาจรับฟังได้ การออกคำสั่งดังกล่าวเพียงเพื่อต้องการให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากหน้าที่ในตำแหน่งปลัดกระทรวงมหาดไทยเพื่อจะได้แต่งตั้งให้ข้าราชการอื่นมาดำรงตำแหน่งแทนเท่านั้น ทั้งยังเป็น การลดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในตำแหน่งที่คุณพิรพล

เคยได้รับอยู่ให้ลดน้อยถอยลง **จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบและเป็น การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย** คดีนี้ไม่มีการอุทธรณ์เรื่องจึงยุติลงที่ ศาลปกครองชั้นต้นครับ (คดีหมายเลขแดงที่ 2143/2555)

สรุปก็คือข้อพิพาททั้งสามคดีข้างต้น...ศาลปกครองได้วินิจฉัยไว้ว่าเป็นการโอนย้ายที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเป็นการใช้ดุลพินิจ โดยไม่ชอบ ไม่มีเหตุผลที่เป็นจริงและสมเหตุสมผลรองรับ ไม่สอดคล้อง ตามระบบคุณธรรมและเจตนารมณ์ของกฎหมายเกี่ยวกับการโอนย้าย อันถือเป็นการวางบรรทัดฐานและหลักการสำคัญเกี่ยวกับการโอนย้าย ข้าราชการประจำที่มีความชัดเจน ซึ่งต่อไปนี้หากจะมีการโอนย้ายทำนองนี้ อย่าลืมพิจารณา 3 กรณีศึกษา...ไว้เป็นอุทาหรณ์กันก่อนนะครับ ! ❀

ครองธรรม รัฐ

ไม่เลื่อนเงินเดือน เพราะ กระด้างกระเดื่องต่อผู้บังคับบัญชา !

ที่ผ่านมาได้มีคดีพิพาทเกี่ยวกับการเลื่อนเงินเดือนไม่ชอบหรือไม่เป็นธรรม เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลปกครองอยู่ไม่น้อย...

กรณีฟ้องเกี่ยวกับการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากคำสั่งเลื่อนเงินเดือนนั้น เหตุผลหนึ่งที่ผู้บังคับบัญชามักนำมาใช้อ้างในการไม่เลื่อนเงินเดือนนอกเหนือจาก เรื่องของผลการปฏิบัติงานแล้วก็คือ ความประพฤติหรือพฤติกรรมของผู้ถูกประเมิน เช่น มีพฤติกรรมกระด้างกระเดื่องต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งคดีที่นำมาพุดคุยกันนี้ เป็นตัวอย่างการพิจารณาพฤติการณ์กระด้างกระเดื่องต่อผู้บังคับบัญชา และคดีนี้ ยังได้ชี้ให้เห็นถึงประเด็นการตรวจสอบความชอบของคำสั่งไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนด้วย มาดูรายละเอียดของคดีกันครับ...

เรื่องมีว่า...นายเรืองยศ ซึ่งดำรงตำแหน่งรองปลัดเทศบาลตำบลบ้านเก่า ได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองว่า ตนได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ปลัดเทศบาลฯ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาระดับต้นได้ประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยให้คะแนน 120 คะแนน จาก 200 คะแนน และเสนอให้เลื่อนขั้น 0.5 ขั้น (ตามระบบเดิมที่ใช้ขั้นเงินเดือน) แต่นายกเทศมนตรีตำบลบ้านเก่า ในฐานะผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปมีความเห็นแตกต่าง **โดยได้ประเมินลดคะแนนในส่วนของการรักษาวินัยและการประพฤติตนเหมาะสมแก่การเป็นข้าราชการลง** ทำให้นายเรืองยศได้คะแนนประเมิน 112 คะแนนจาก 200 คะแนน จึงเป็นกรณีต่ำกว่าร้อยละ 60 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สมควรไม่เลื่อนขั้นเงินเดือน โดยให้เหตุผลว่า นายเรืองยศประพฤตินกระด้างกระเดื่องต่อผู้บังคับบัญชา ไม่เป็นตัวอย่างที่ดีในการเคารพกฎ ระเบียบแบบแผนของทางราชการ

ต่อมาคณะกรรมการกลั่นกรองผลการประเมินฯ ได้ประชุมแล้วมีมติเห็นชอบตามความเห็นของนายกเทศมนตรีฯ เนื่องจากเห็นว่าได้มีการพิจารณาโอนย้ายนายเรืองยศไปช่วยราชการที่เทศบาลตำบลบ้านใหม่ ต่อมาเมื่อครบกำหนดแล้ว

นายเรืองยศได้กลับมาปฏิบัติราชการที่เทศบาลตำบลบ้านเก่าดั้งเดิม โดยที่ไม่ได้ไปรายงานตัวต่อผู้บริหาร (นายกเทศมนตรี) อันเป็นการกระด้างกระเดื่องต่อผู้บังคับบัญชา จึงมีคำสั่งเลื่อนขึ้นเงินเดือนพนักงานเทศบาลแต่ไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนให้นายเรืองยศ

นายเรืองยศจึงได้มีหนังสือร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการพนักงานเทศบาลฯ ซึ่งได้มีมติยกคำร้องทุกข์ นายเรืองยศจึงนำเรื่องมาฟ้องขอความเป็นธรรมต่อศาลปกครองเพื่อขอให้พิพากษาคำสั่งไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนดังกล่าว

กรณีศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของเทศบาล ได้กำหนดให้การเลื่อนขึ้นเงินเดือนพนักงานเทศบาลให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาโดยคำนึงถึงคุณภาพและปริมาณงาน ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน ความสามารถและความอดุสาหะ คุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนการรักษาวินัยและการปฏิบัติตนเหมาะสมกับการเป็นพนักงาน โดยต้องมีผลการประเมินไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 และต้องไม่ถูกลงโทษทางวินัยในรอบที่ประเมินหนักกว่าโทษภาคทัณฑ์

ข้อเท็จจริงในคดีนี้รับฟังได้ว่า การพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนพนักงานเทศบาลครั้งที่ 1 ในรอบปีงบประมาณตามที่พิพาทนั้น นายกเทศมนตรีฯ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลับกรองผลการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาล ซึ่งในการประเมินผลการปฏิบัติงานดังกล่าว นายกเทศมนตรีฯ ในฐานะผู้บังคับบัญชาไม่ได้มีการให้จัดทำข้อตกลงในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลรวมทั้งผู้ฟ้องคดี ตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลที่กำหนดไว้ อีกทั้งนายกเทศมนตรีฯ มิได้นำ **ระบบเปิด**มาใช้ประกอบการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนตามหนังสือสำนักงาน ก.ก. ที่ มท 0313.3/ว 462 ลว 30 มีนาคม 2541 กล่าวคือ มิได้ประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือน มิได้แจ้งผลการประเมินให้ผู้ถูกประเมินทราบเป็นรายบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งมิได้เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจง ให้ความเห็นหรือ ขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการประเมินและผลการประเมินก่อนที่จะมีคำสั่งไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือน รวมทั้งไม่เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งไม่อยู่ในข่ายได้รับการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนเข้าพบในทันทีที่ได้รับทราบผลการพิจารณา อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องดังกล่าว

การที่นายกเทศมนตรีฯ ประเมินผู้ฟ้องคดีว่าอยู่ในข่ายที่ต้องปรับปรุงโดยอ้างว่าได้พิจารณาถึงงานและคุณภาพงานรวมทั้งผลสัมฤทธิ์ของงานแล้ว ทั้งที่มีได้มีการจัดทำข้อตกลงในการปฏิบัติงานเพื่อใช้ประกอบการพิจารณา กรณีจึงยังไม่มีข้อเท็จจริงที่ชัดเจนอันจะยืนยันได้ว่าผู้ฟ้องคดีปฏิบัติงานอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุงจริงหรือไม่ นอกจากนี้การนำผลการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีในปีก่อนประมาณก่อนหน้ามาประกอบการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนในครั้งนี้ด้วย ถือเป็น การไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลฯ ซึ่งกำหนดให้ใช้ผลการปฏิบัติงานเฉพาะในรอบนั้นๆ มาพิจารณา

ประกอบกับตามที่อ้างว่าผู้ฟ้องคดีประพฤติตนกระด้างกระเดื่องต่อผู้บังคับบัญชา อันมีสาเหตุมาจากเมื่อครบกำหนดที่ให้ผู้ฟ้องคดีไปช่วยราชการที่หน่วยงานอื่นแล้ว ผู้ฟ้องคดีได้กลับมาปฏิบัติราชการที่เทศบาลตำบลบ้านเก่า โดยได้ไปรายงานตัวต่อปลัดเทศบาลฯ แต่มีได้ไปรายงานตัวต่อนายกเทศมนตรีฯ ในฐานะผู้บริหารสูงสุดของเทศบาล ซึ่งศาลได้พิจารณาข้อกำหนดในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 มาตรา 48 สัตตรส ที่ได้กำหนดให้นายกเทศมนตรีฯ เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาลก็ตาม แต่ในมาตรา 48 เถกฏวิสติ ก็ได้บัญญัติว่าให้มีปลัดเทศบาลคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาลรองจากนายกเทศมนตรีฯ เช่นกัน และกรณีดังกล่าวไม่มีกฎหมายหรือระเบียบใด ที่กำหนดไว้ว่าผู้ฟ้องคดีจะต้องไปรายงานตัวต่อนายกเทศมนตรีฯ ด้วย และไม่มีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรจากนายกเทศมนตรีฯ ว่าหากมีเจ้าหน้าที่เข้ามาปฏิบัติงานที่เทศบาลจะต้องไปรายงานตัวต่อนายกเทศมนตรีฯ เท่านั้น ทั้งนี้การรายงานตัวต่อผู้บังคับบัญชาเป็นไปเพื่อที่จะให้ผู้บังคับบัญชาได้รับทราบว่ามีเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานใหม่ เพื่อที่จะได้มอบหมายงานให้ปฏิบัติต่อไปเท่านั้น

การที่ผู้ฟ้องคดีไปรายงานตัวต่อปลัดเทศบาลฯ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นต้น และผู้ฟ้องคดีก็เข้าใจว่าได้ไปรายงานตัวตามขั้นตอนของกฎหมายและแบบธรรมเนียมโดยปกติแล้ว พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงยังรับฟังไม่ได้ว่าเป็นการกระด้างกระเดื่องต่อผู้บังคับบัญชา โดยประพฤติผิดระเบียบแบบแผนของทางราชการ **การที่นายกเทศมนตรีฯ นำพฤติกรมดังกล่าว มาเป็นเหตุไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนแก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย**

ส่วนข้อกล่าวอ้างที่ว่า ผู้ฟ้องคดีไม่เคยเข้าร่วมประชุมสภาเทศบาลหรือประชุมคณะเทศมนตรี หรือหัวหน้าส่วนราชการเลย เป็นการจงใจไม่เข้าร่วมประชุมถือเป็นการกระด้างกระเดื่องต่อผู้บังคับบัญชาด้วยนั้น เมื่อข้อเท็จจริง ผู้ฟ้องคดีไม่เคยได้รับหนังสือแจ้งให้เข้าประชุมและไม่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้เข้าประชุม หรือปฏิบัติราชการแทนปลัดเทศบาลฯ พฤติการณ์ไม่เข้าร่วมประชุมดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีกระด้างกระเดื่องต่อผู้บังคับบัญชา ทั้งการกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระด้างกระเดื่องกับผู้บังคับบัญชาก็มิได้มีการดำเนินการสอบสวนทางวินัยแต่อย่างใด ซึ่งนายกเทศมนตรีฯ ได้ยอมรับว่ามีแต่เพียงการว่ากล่าวตักเตือน ผู้ฟ้องคดีด้วยวาจา เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีมีโอกาสแก้ไขปรับปรุงตัวเองเท่านั้น จึงมิใช่กรณีถูกลงโทษทางวินัยที่หนักกว่าโทษภาคทัณฑ์ที่จะอยู่ในเกณฑ์ไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนได้

ดังนั้น การที่นายกเทศมนตรีฯ อ้างว่านายเรืองยศกระด้างกระเดื่องมาเป็นเหตุไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือน จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้พิงกอนคำสั่งเลื่อนขึ้นเงินเดือนในส่วนที่เกี่ยวกับนายเรืองยศ โดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันออกคำสั่งนั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย (เทียบเคียงคดีหมายเลขแดงที่ อ.481/2555 และ อ.665/2555)

จะเห็นได้ว่า... คดีนี้นอกจากศาลจะเห็นว่าเหตุผลที่ผู้ถูกฟ้องคดีใช้อ้างว่าผู้ฟ้องคดีกระด้างกระเดื่องต่อผู้บังคับบัญชาจะรับฟังไม่ได้แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดียังดำเนินกระบวนการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือน โดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องอีกด้วย.. ประการสำคัญการจะอ้างในเรื่องของการประพฤติตนกระด้างกระเดื่องต่อผู้บังคับบัญชานั้น จะต้องต้องมีข้อเท็จจริงที่ชัดเจนเพียงพอ หรือมีการดำเนินการทางวินัยอย่างถูกต้อง มิเช่นนั้นจะกลายเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันมิให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งอยู่ในฐานะที่เหนือกว่า ใช้อำนาจกลั่นแกล้งผู้ใต้บังคับบัญชาได้ตามอำเภอใจนั่นเองครับ... ❀

ลงตา...ตำรวจเฉย !!

เรื่องที่จะคุยกันในวันนี้ แน่نونครับว่า...ต้องเป็นเรื่องเกี่ยวกับวินัยตำรวจ แต่ก่อนที่จะไปคุยกันถึงรายละเอียดในเรื่องดังกล่าว มาดูคดีวินัยตำรวจในต่างประเทศ แบบเบาๆ กันก่อนครับ...

คดีนี้เกิดขึ้นในประเทศอิตาลี.. โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจนายหนึ่งได้ไปตัดผมทรง สกินเฮด จึงถูกผู้บังคับบัญชาลงโทษกักบริเวณเป็นเวลา 1 วัน **ฐานประพฤติตัวไม่เหมาะสมทำให้ภาพลักษณ์ของกองกำลังตำรวจเสื่อมเสีย** เนื่องจากการโกนผม ด้านข้างศีรษะทั้งสองข้าง และปล่อยให้ผมตรงกลางตั้งแต่เหนือหน้าผากลงไปถึง ท้ายทอยยาวแบบสกินเฮดนั้น ผิดระเบียบข้อบังคับของกองกำลังตำรวจ แต่นายตำรวจ ดังกล่าวเห็นว่าเป็นทรงผมที่คนทั่วไปก็ตัดกันเป็นปกติ ไม่ถือว่าเป็นการทำให้กองกำลัง ตำรวจต้องเสื่อมเสียเกียรติแต่อย่างใด จึงยื่นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษตามสายการบังคับ บัญชา และต่อมาถูกยกอุทธรณ์ จึงนำเรื่องไปฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นอิตาลี เพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษดังกล่าว เนื่องจากเห็นว่าเป็นการกระทำเกินอำนาจ ปราศจาก ความสมเหตุสมผล และขัดต่อหลักความได้สัดส่วน กรณีนี้ศาลปกครองชั้นต้นอิตาลีได้ พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษ แต่ฝ่ายปกครองยื่นอุทธรณ์ และสุดท้ายสภาแห่งรัฐ อิตาลีเห็นฟ้องกับฝ่ายปกครองคือผู้บังคับบัญชาว่า คำสั่งลงโทษกักบริเวณนายตำรวจ ที่ตัดผมผิดระเบียบเป็นเวลา 1 วันนั้น เป็นการใช้อดุลพินิจที่ชอบและเหมาะสมแล้ว

จากคดีวินัยตำรวจต่างแดน...มาดูคดีวินัยตำรวจในบ้านเรากันต่อครับ โดยอุทธรณ์ทั้งสองคดีก็นำมาพูดคุยกันนี้ เป็นเรื่องของข้าราชการตำรวจที่ เพิกเฉยละเลยต่อหน้าที่ จนต้องถูกลงตาหรือลงทัณฑ์ทางวินัย โดยคดีแรกก็จะเป็น ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และคดีที่สองก็เป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง เรามาดูคดีแรกกันเลยครับ...

คดีนี้...ผู้ฟ้องคดี คือร้อยตำรวจเอกโอกาสซึ่งในขณะที่ดำรงตำแหน่ง พนักงานสอบสวน กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง ได้ถูกตั้งคณะกรรมการ สอบสวน กล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานบกพร่องต่อหน้าที่ราชการ

กรณีทำสำนวนการสอบสวนคดีอาญาและคดีจรรยาบรรณพร้อม ลำช้า มีคดีค้างจำนวนมากถึงกว่า 30 คดี ผลการสอบสวนคณะกรรมการ เห็นว่า การกระทำดังกล่าวได้เกิดความเสียหาย แต่คดีที่ล่าช้านั้น ยังไม่ถึงที่สุด สามารถดำเนินการตามกระบวนการต่อไปได้ จึงยังไม่ถึงขนาดเกิดความเสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง ที่จะถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง หากแต่เป็นความผิดวินัยฐานไม่ประพฤติตนให้เคร่งครัดต่อมารยาทและระเบียบแบบแผนของตำรวจ เกี่ยวกับร้าน ละทิ้งเส้นล่อต่อหน้าที่ หรือประพฤติตนไม่สมควร อันเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช 2477 กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลางจึงมีคำสั่งให้ลงทัณฑ์กักยามเป็นเวลา 30 วัน แล้วรายงานไปยังคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ

อนุกรรมการคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยฯ พิจารณาเห็นว่า การกระทำของร้อยตำรวจเอกโอกาสซึ่งทำคดีล่าช้าจนเกิดความเสียหาย ไม่สามารถนำตัวผู้ต้องหาส่งฟ้องต่อศาล เป็นเหตุให้ผู้ต้องหาได้รับประโยชน์ไม่ถูกดำเนินคดีอาญาตามกฎหมาย จึงทำให้ผู้ต้องหาในคดีและทางราชการได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง การกระทำดังกล่าวได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันถือเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จึงมีมติให้เพิ่มโทษเป็นไล่ออกจากราชการ ผู้บัญชาการกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลางจึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ร้อยตำรวจเอกโอกาสยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่อนุกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับการอุทธรณ์พิจารณาแล้วยกอุทธรณ์ เรื่องจึงมาสู่ศาลปกครองในที่สุด

คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า... คำสั่งลงโทษทางวินัยที่ให้ร้อยตำรวจเอกโอกาสออกจากราชการนั้น ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

โดยคดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่ง เนื่องจากเห็นว่ากรณีดังกล่าวเป็นการลงโทษที่หนักเกินไป ไม่ได้สัดส่วนกับความผิด แต่ศาลปกครองสูงสุดได้เห็นต่างโดยวินิจฉัยไว้ดังนี้ครับ ผู้ฟ้องคดีได้แย้งเพียงประเด็นเดียวว่า การทำสำนวนการสอบสวนล่าช้าตามที่ถูกกล่าวหาไม่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการและการพิจารณาลงโทษไล่ออกจากราชการเป็นโทษที่หนักเกินสมควร ซึ่งศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า การกล่าวอ้างว่าได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถแล้ว เป็นการอ้างที่ไม่มีพยานหลักฐานสนับสนุน โดยการล่าช้า จนทำให้มีคดีที่ไม่สามารถนำตัวผู้ต้องหาส่งฟ้องต่อศาลได้ 7 สำนวน

และแม้ภายหลังจะสามารถติดตามตัวผู้ต้องหามาฟ้องคดีต่อศาลได้บางคดีก็ตาม แต่โดยที่คดีอาญาทั้ง 7 ส่วนนั้น แม้ทางปฏิบัติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะถือว่าเป็นคดีอาญาธรรมดาและประมวลกฎหมายอาญาจะกำหนดให้มีอายุความอยู่ระหว่าง 10-15 ปี แต่ก็หาแปลความได้ว่ากฎหมายมีเจตนารมณ์จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีหน้าที่สอบสวนใช้เวลาปฏิบัติหน้าที่ได้นานเพียงใดก็ได้ ในทางตรงกันข้าม การปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวต้องอยู่ภายในบังคับแห่งกฎหมาย กฎ และระเบียบที่กำหนดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติอันเป็นหลักประกันของบุคคลที่จะต้องตกอยู่ในอำนาจสอบสวนให้ไม่ต้องถูกระงับโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังจะเห็นได้จากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาประกอบด้วยคำสั่งกรมตำรวจเรื่องมาตรฐานควบคุมตรวจสอบและเร่งรัดการสอบสวนคดีอาญาซึ่งบทบัญญัติและคำสั่งดังกล่าวล้วนต่างมุ่งประสงค์ให้พนักงานสอบสวนต้องทำการสืบสวน สอบสวนให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว และหากผู้ฟ้องคดีเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยรับรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามความเป็นจริงในทันทีที่ปรากฏว่าการสอบสวนจะเกินระยะเวลา ไม่ว่าจะความล่าช้าดังกล่าวจะเกิดด้วยสาเหตุใดก็ตาม ความเสียหายก็จะไม่เกิดขึ้นแก่ส่วนงานทั้งเจ็ดดังกล่าว

การกระทำของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ต้องหาได้รับประโยชน์ไม่ต้องถูกดำเนินคดีทั้งอาญาและแพ่ง ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และเป็นเหตุให้กระทบถึงความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อองค์กรตำรวจโดยรวม เป็นการไม่รักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ ในตำแหน่งหน้าที่ของตน อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ซึ่งความผิดวินัยฐานดังกล่าว พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ กำหนดโทษปลดออก หรือไล่ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ซึ่งความผิดวินัยฐานนี้ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดนั้น คณะกรรมการข้าราชการตำรวจได้กำหนดระดับการลงโทษสำหรับความผิดกรณีปฏิบัติหน้าที่บกพร่องโดยเป็นพนักงานสอบสวน เกียรติฐาน คำสำนวนล่าช้าค้างเป็นจำนวนมาก และเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงไว้เป็นมาตรฐานคือให้ไล่ออกจากราชการ (ทั้งนี้ตามมติของคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ ครั้งที่ 6/2530 และครั้งที่ 16/2530) **ฉะนั้นการที่ผู้บัญชาการกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง มีคำสั่งเพิ่มโทษจากกักขัง 30 วัน เป็นให้ไล่ออกจากราชการจึงชอบด้วยเหตุผลและชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คดีหมายเลขแดงที่ อ.899/2556) เป็นอันปิดฉากชีวิตราชการตำรวจของร้อยตำรวจเอกโอกาส...**

คดีต่อมา... เหตุเกิดจากตำรวจเกือบทั้งโรงพัก เพิกเฉยต่อหน้าที่ไม่ดำเนินการจับกุมผู้กระทำผิด จนฝ่ายปกครองต้องลงมือจับเสียเอง โดยเรื่องมีอยู่ว่า..ฝ่ายปกครองจังหวัดพร้อมกับสมาชิกอาสาสมัครได้ร่วมกันจับกุมผู้กระทำผิดลักลอบเล่นการพนันไพบาร์ออนไลน์ คดีตู้เกมส่ไฟฟ้า คดีห่วยใต้ดิน ห่วยหุ่น คดีพนันไฮโลว์ สนุกเกอร์ คดีสถานประกอบการผิดกฎหมายต่างๆ จำนวน 32 คดี มีผู้ต้องหารวม 185 ราย ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงได้มีหนังสือรายงานผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาคเกี่ยวกับผลการจับกุมดังกล่าวตามนโยบายจัดระเบียบสังคมของกระทรวงมหาดไทย พร้อมทั้งมีความเห็นประกอบด้วยว่า ข้าราชการตำรวจที่รับผิดชอบในพื้นที่มิได้เอาใจใส่ กวดขันจับกุม แต่กลับปล่อยปละ ละเลย เพิกเฉยต่อการกระทำผิดดังกล่าว และเชื่อว่าข้าราชการตำรวจบางนายมีส่วนได้เสียกับผู้ประกอบการที่กระทำผิดกฎหมายด้วย จึงนำไปสู่การตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงในเรื่องนี้

ผลการสืบสวนเห็นว่ามิข้าราชการตำรวจที่เกี่ยวข้องทั้งสิ้น 28 นาย (ซึ่งรวมดาบเจย ผู้ฟ้องคดีในคดีนี้ด้วย) โดยคณะกรรมการฯ มีความเห็นควรมติเรื่องทางวินัยจำนวน 9 ราย และเห็นควรลงโทษว่ากล่าวตักเตือนจำนวน 19 ราย (รวมดาบเจย) กรณีไม่ตั้งใจ เอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนโยบายผู้บังคับบัญชาในการปราบปรามความผิดเกี่ยวกับอบายมุข อันเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง และได้รายงานผลการดำเนินการทางวินัยให้กองวินัยทราบ ต่อมาสำนักงานตำรวจแห่งชาติพิจารณาผลการสอบข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า โทษว่ากล่าวตักเตือนยังไม่เหมาะสมกับความผิด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติจึงมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงโทษ โดยในกรณีของดาบเจยและตำรวจอีก 18 นาย ให้มีคำสั่งให้ลงโทษกักขังเป็นเวลา 7 วัน

ดาบเจยไม่เห็นด้วยจึงยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ ซึ่งต่อมามีมติให้ยกอุทธรณ์ ดาบเจยจึงนำเรื่องมาฟ้องต่อศาลปกครองปกครองชั้นต้น (อุตราณี)

คดีมีประเด็นที่วินิจฉัยว่า การที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติได้มีคำสั่งเปลี่ยนแปลงโทษจากว่ากล่าวตักเตือน เป็นให้ลงโทษกักขัง 7 วัน ในกรณีของดาบเจยนั้น ถือเป็นกรออกคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบหรือไม่

โดยการออกคำสั่งลงโทษดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจตาม พ.ร.บ.ตำรวจ

แห่งชาติ พ.ศ.2547 (มาตรา 89,91) ประกอบกฎ ก.ตร.ว่าด้วยอำนาจการลงโทษ อัตราโทษและการลงโทษภาคทัณฑ์ กักขัง ทักทวงรรม กักขัง หรือตัดเงินเดือน พ.ศ.2547 ซึ่งตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว ข้าราชการตำรวจผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ผู้บังคับบัญชาสามารถใช้ดุลพินิจลงโทษได้ตั้งแต่ ภาคทัณฑ์จนถึงตัดเงินเดือนตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิด ถ้ามีเหตุ ควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่สำหรับการลงโทษ ภาคทัณฑ์ให้ใช้เฉพาะกรณีกระทำผิดวินัยเล็กน้อยหรือมีเหตุอันควรลดหย่อน ซึ่ง ยังไม่ถึงกับต้อง ถูกลงโทษทัณฑ์ทวงรรม ซึ่งการลงโทษตามมาตรานี้ ผู้บังคับบัญชา จะมีอำนาจสั่งลงโทษผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานโทษและอัตราโทษได้เพียงใด ให้ เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.ตร. โดยเมื่อผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการทางวินัย แก่ข้าราชการตำรวจผู้ใดแล้วให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาที่มีตำแหน่งเหนือ ผู้ดำเนินการทางวินัยและผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาที่ได้รับรายงานเห็นว่า การงดโทษหรือการลงโทษ เป็นการไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ก็ให้มีอำนาจสั่งลงโทษ เพิ่มโทษ ลดโทษ งดโทษ หรือยกโทษให้ถูกต้องเหมาะสมตามควรแก่กรณีตลอดจนแก้ไขเปลี่ยนแปลง ข้อความในคำสั่งเดิมให้ถูกต้องเหมาะสมได้ด้วย ทั้งนี้ต้องไม่เกินอำนาจของตน และหากเห็นว่าการจะลงโทษหรือเพิ่มโทษนั้นเป็นกรณีการกระทำผิดวินัยอย่าง ร้ายแรง ก็ให้รายงานต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเพื่อพิจารณาดำเนินการ

สำหรับกรณีของดาบเจายนั้น เป็นกรณีที่ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 4 ได้มีคำสั่งให้ว่ากล่าวตักเตือน ดาบเจยและผู้ถูกลงโทษรายอื่น โดยเมื่อมีการรายงาน การดำเนินการทางวินัยแก่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ซึ่งได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ยังไม่เหมาะสมกับความผิด จึงใช้อำนาจในฐานะผู้บังคับบัญชาที่ได้รับรายงานสั่งเพิ่ม โทษเป็นกักขังเป็นเวลา 7 วัน ซึ่งอยู่ในอำนาจและอัตราโทษข้าราชการตำรวจตามที่ กำหนดไว้ในกฎ ก.ตร. อันเป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

ประเด็นที่พิจารณาต่อมาก็คือ การสั่งลงโทษกักขัง 7 วันนั้น เป็นการ ใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ศาลพิเคราะห์ว่า การออกคำสั่งเพิ่มโทษของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นการออกคำสั่งตามที่กฎหมายให้อำนาจดังที่ได้วินิจฉัยแล้ว โดยกรณีดังกล่าว

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติได้พิจารณาถึงการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยแบ่งการลงโทษออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแรก ผู้ดำรงตำแหน่งผู้กำกับการสถานี กลุ่มที่สอง เจ้าหน้าที่ระดับรองผู้กำกับการ สารวัตร และรองสารวัตรป้องกันปราบปราม และกลุ่มที่สาม กลุ่มผู้บังคับหมู่ซึ่งรวมผู้ฟ้องคดีได้ถูกเพิ่มโทษเป็นกักขัง 7 วัน ซึ่งการพิจารณาโทษของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นการพิจารณาการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งอยู่ในสายงานป้องกันและปราบปรามตามลำดับชั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้บังคับหมู่งานป้องกันปราบปราม แม้ได้รับมอบหมายหน้าที่จากผู้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่งานชุมชน และงานมวลชนสัมพันธ์ โครงการตำรวจชุมชนประจำตำบล ซึ่งเป็นหน้าที่นอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่สายงานป้องกันปราบปราม ผู้ฟ้องคดียังคงมีหน้าที่หลักในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายในพื้นที่ การที่ฝ่ายปกครองจับผู้กระทำผิดได้ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ฟ้องคดี และมีการลักลอบกระทำผิดมานานแล้ว ประกอบกับเมื่อพิจารณาตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ได้กำหนดแนวทางการพิจารณาเจ้าหน้าที่ตำรวจบกพร่องในการป้องกันและปราบปรามความผิดเกี่ยวกับอบายมุข *กรณีปล่อยปะละเลยไม่สนใจปราบปรามผู้กระทำความผิดระดับเจ้าหน้าที่ชั้นประทวนให้ลงโทษกักขัง*

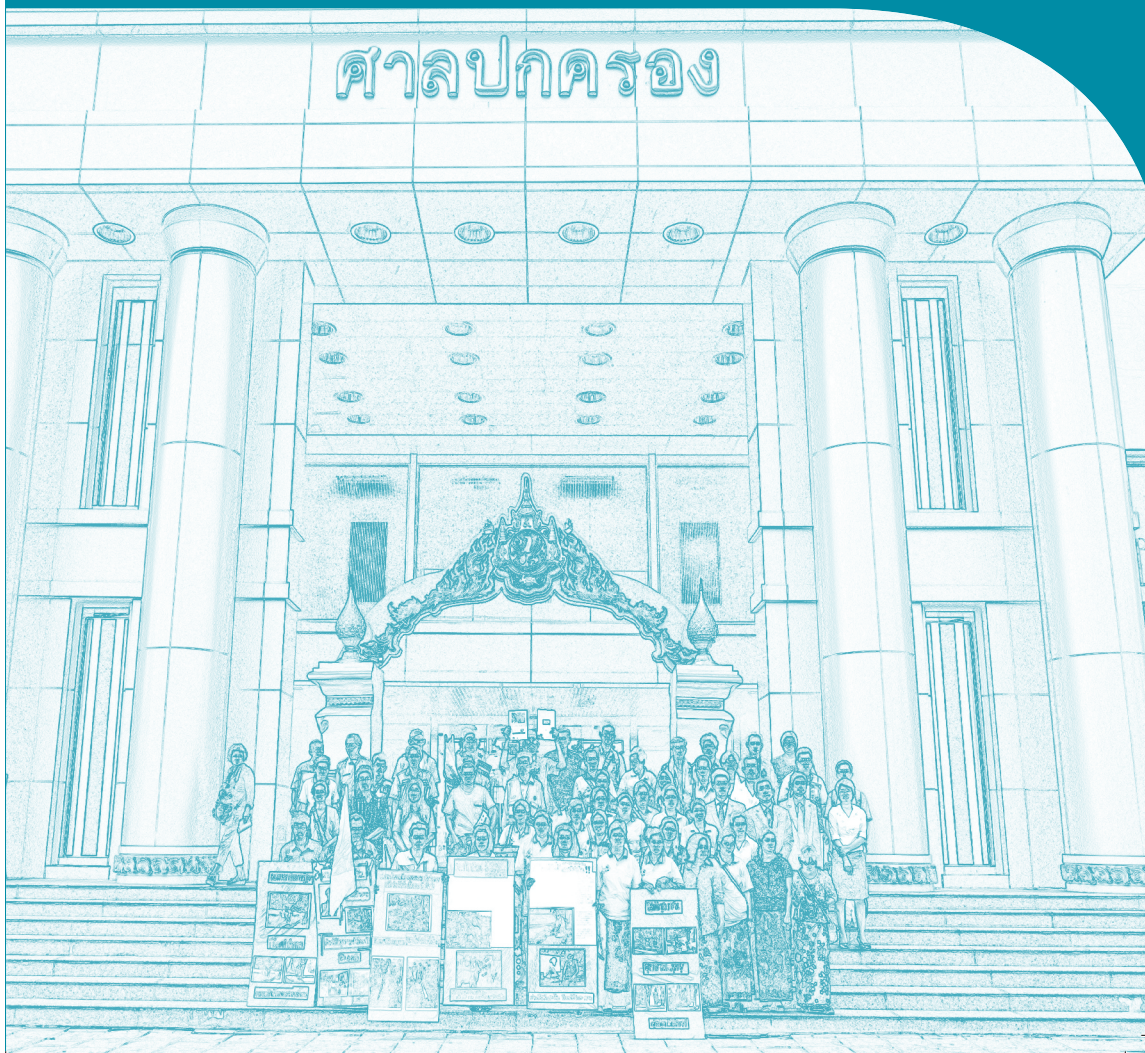
ฉะนั้น การที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเห็นว่าโทษตักเตือนไม่เหมาะสม จึงได้มีคำสั่งเพิ่มโทษเป็นกักขัง 7 วัน จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ศาลปกครองอุดรธานีจึงพิพากษายกฟ้อง (คดีหมายเลขแดงที่ 139/2557) คดีนี้ผู้ฟ้องคดีไม่อุทธรณ์ เรื่องจึงจบลงตามนี้ครับ

จะเห็นได้ว่า.. ในการพิจารณาว่าการออกคำสั่งลงโทษทางวินัยชอบหรือไม่นั้น ศาลจะตรวจสอบว่ามีกฎหมายให้อำนาจในดำเนินการลงโทษหรือไม่ และผู้ใช้อำนาจนั้นได้ดำเนินการถูกต้องตามวิธีการขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งได้ใช้อำนาจดุลพินิจในการพิจารณากำหนดโทษตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจไว้ ภายใต้อำนาจดุลพินิจและได้สัดส่วน หรือไม่นั้นเอง

คดีข้างต้นจึงถือเป็นบทเรียนสำหรับตำรวจเลย... ทีละเลยต่อหน้าที่ !!
ครับ ❀

คดีพิพาทที่ไม่อยู่ใน
เขตอำนาจของศาลปกครอง

ศาลปกครอง

การใช้กฎหมายรักษาความมั่นคงของรัฐ : กับอำนาจการตรวจสอบของศาล

เมื่อพูดถึงสถานการณ์การเมืองที่ร้อนแรง หรือในกรณีเกิดเหตุการณ์ที่อาจกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ก็ต้องพูดถึงกฎหมายพิเศษเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงของชาติ ซึ่งถือเป็นเครื่องมือหรือกลไกที่รัฐจะนำมาใช้ในการควบคุมและแก้ไขสถานการณ์วิกฤตต่างๆ ให้กลับคืนสู่ภาวะปกติ ในกรณีที่กฎหมายซึ่งใช้บังคับอยู่ในยามปกติไม่สามารถจัดการหรือแก้ไขสถานการณ์อย่างมีประสิทธิภาพได้ ซึ่งความมั่นคงของรัฐนั้นย่อมหมายถึงความมั่นคงของรัฐในองค์รวม หรือความมั่นคงของประเทศชาตินั้นเองครับ

โดยกฎหมายรักษาความมั่นคงของชาติดังกล่าวมีอยู่ด้วยกันทั้งหมด 3 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และพระราชบัญญัติกฎอัยการศึก พ.ศ. 2457 ซึ่งในการที่รัฐจะนำกฎหมายพิเศษดังกล่าวมาประกาศใช้ จะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนั้นๆ กล่าวคือจะต้องปรากฏข้อเท็จจริงอันมีน้ำหนัก มีเหตุผลความจำเป็นเพียงพอในการที่จะประกาศใช้กฎหมายดังกล่าว ทั้งนี้เพราะกฎหมายรักษาความมั่นคงของชาติได้ให้อำนาจฝ่ายบริหารในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้ เช่น กำหนดพื้นที่ห้ามเข้าหรือให้ออกจากบริเวณที่กำหนด ห้ามออกนอกเคสสถานในเวลาที่กำหนด กำหนดข้อปฏิบัติหรือข้องดเว้นการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ ที่ย่อมเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามที่กฎหมายบัญญัติรับรองไว้ และอาจเป็นคดีฟ้องร้องขึ้นสู่ศาลเพื่อขอให้ตรวจสอบความชอบในการใช้อำนาจของรัฐกรณีดังกล่าวได้

แต่ก่อนที่จะเข้าสู่ประเด็นอำนาจการตรวจสอบของศาล เรามารู้จักเกี่ยวกับกฎหมายความมั่นคงของชาติทั้ง 3 ฉบับ เรียงตามระดับความเข้มข้นของการใช้อำนาจจากเบาไปหาหนัก โดยสังเขปกันก่อนครับ

พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 รัฐจะประกาศใช้ในกรณีที่น่าจะเกิดเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในประเทศ แต่ยังไม่มีความจำเป็นต้องประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน และเหตุการณ์นั้นมีแนวโน้มที่จะมีอยู่ต่อไปรวมทั้งต้องร่วมกันแก้ไขปัญหาลหลายหน่วยงาน โดย *องค์กรผู้ใช้อำนาจคือ กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรหรือ กอ.รมน.* ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้อำนวยการและเสนาธิการทหารบกเป็นเลขานุการ ในขณะที่ประกาศใช้กฎหมายดังกล่าวนี้ การชุมนุมทางการเมืองอันเป็นการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญยังคงทำได้ครับ

ลำดับต่อมาคือ **พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548** ซึ่งรัฐจะประกาศใช้ในกรณีเกิดเหตุที่อาจกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือส่วนหนึ่งของประเทศอยู่ในภาวะคับขัน หรือมีการกระทำผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย มีการใช้กำลังประทุษร้ายต่อชีวิตทรัพย์สิน การรบ สงคราม หรือภัยพิบัติสาธารณะ ฯลฯ โดยมี *องค์กรผู้ใช้อำนาจคือ นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี* ซึ่งอาจมีการจัดตั้งหน่วยงานพิเศษขึ้นเพื่อจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินได้ ในการประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้จะมีข้อกำหนดที่เข้มข้นกว่าการประกาศใช้ พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรฯ เนื่องจากเจ้าหน้าที่สามารถปิดล้อม ตรวจสอบ จับกุมได้ รวมทั้งการชุมนุมทางการเมืองในกรณีนี้ไม่สามารถทำได้ ซึ่งย่อหมายความว่าหากมีการฝ่าฝืนรัฐสามารถใช้กำลังเข้าสลายการชุมนุมตามหลักการสากลได้ครับ

และสุดท้ายคือ **พ.ร.บ.กฎอัยการศึก พ.ศ. 2457** ซึ่งถือเป็นกฎหมายรักษาความมั่นคงที่มีระดับความเข้มข้นของการใช้อำนาจมากที่สุด โดยจะถูกนำมาใช้เมื่อมีเหตุจำเป็นเพื่อรักษาความเรียบร้อยจากภัยที่มาทั้งจากภายนอกหรือภายในประเทศ เช่น เมื่อมีสงครามหรือการจลาจลเกิดขึ้น การประกาศใช้กฎอัยการศึกนี้ *เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารจะเป็นองค์กรผู้ใช้อำนาจเหนือองค์กรพลเรือน* การชุมนุมทางการเมืองกรณีนี้ย่อมไม่สามารถทำได้เช่นกันครับ

สำหรับประเด็นการใช้สิทธิทางศาลของประชาชนผู้เสียหายหรือ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยศาล ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม พ.ร.บ. วิทยาลัยการศึกษานั้น ผู้เสียหายจะไม่สามารถฟ้องร้องค่าเสียหายใดๆ จากฝ่ายทหารได้ เนื่องจากอำนาจทั้งปวงที่เจ้าหน้าที่ทหารได้ปฏิบัติตามกฎหมายวิทยาลัยการศึกษาดังกล่าว เป็นไปเพื่อการป้องกันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้ปราศจากศัตรูทั้งภายใน ภายนอก ในส่วนกระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจนั้น พ.ร.บ. วิทยาลัยการศึกษ ได้กำหนดให้ศาลพลเรือนคดีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีได้อย่างปกติ เว้นแต่คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลอาญาหรือเป็นคดีที่อยู่ในเขตอำนาจศาลทหาร อำนาจพิเศษนี้จะมียุ่แม้กระทั่งเมื่อได้เลิกใช้วิทยาลัยการศึกษแล้ว ศาลทหารก็ยังคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่ยังคงค้างอยู่ในศาลนั้น อีกทั้งยังมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่ยังมิได้ฟ้องร้องในระหว่างเวลาที่ประกาศใช้วิทยาลัยการศึกษด้วย ซึ่งการจะประกาศใช้วิทยาลัยการศึกษได้จะต้องมีประกาศพระบรมราชโองการ และเมื่อจะเลิกใช้ก็จะต้องมีประกาศพระบรมราชโองการเช่นเดียวกัน

ที่ผ่านมาได้เคยมีผู้นำคดีเกี่ยวกับการประกาศใช้วิทยาลัยการศึกษขึ้นสู่ศาลปกครองสูงสุด โดยยื่นฟ้องนายกรัฐมนตรีและพวกว่า ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพลเมืองได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการถูกระงับกระเทือนสิทธิเสรีภาพเพราะการประกาศใช้วิทยาลัยการศึกษในพื้นที่ของผู้ฟ้องคดี จึงขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาเพิกถอนการประกาศใช้วิทยาลัยการศึกษดังกล่าว โดยศาลปกครองสูงสุดได้พิเคราะห์ว่า การประกาศใช้วิทยาลัยการศึกษและการประกาศเลิกใช้วิทยาลัยการศึกษเป็นการใช้อำนาจในการดำเนินงานเกี่ยวกับราชการทหารในการป้องกันและรักษาความมั่นคงของประเทศจากภัยคุกคามทั้งภายนอกและภายในประเทศ อันเป็นการใช้ **อำนาจที่มีลักษณะเฉพาะพิเศษในเรื่องของความมั่นคงของราชอาณาจักร** ตามที่รัฐธรรมนูญและ พ.ร.บ. วิทยาลัยการศึกษ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ และการปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะ จึงมิใช่เป็นการกระทำทางปกครองตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ที่จะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ศาลปกครองสูงสุดจึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา (คดีหมายเลขแดงที่ พ.42/2551)

สำหรับกรณีการประกาศใช้ **พ.ร.บ. การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร** พ.ศ. 2551 และ พ.ร.ก. การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน

พ.ศ. 2548 ของรัฐนั้น พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ได้มีข้อกำหนดว่าบรรดาข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำตามภารกิจ การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรไม่อยู่ในบังคับของกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง และการดำเนินคดีใดๆ ที่เกี่ยวเนื่องจะอยู่ใน **เขตอำนาจพิจารณาของศาลยุติธรรม** โดยหากเกิดกรณีความเสียหายแก่ประชาชนผู้สุจริต กอ.รมน.สามารถจัดให้ผู้นั้นรับค่าชดเชยตามหลักเกณฑ์ที่ได้ และหลังจากเสร็จสิ้นการประกาศใช้แล้วรัฐต้องรายงานไปยังสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาทราบโดยเร็ว

ส่วน **พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินฯ** มีข้อกำหนดว่าบรรดา ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำตามพระราชกำหนดนี้ ไม่อยู่ในบังคับของกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองและกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง และในการปฏิบัติหน้าที่ระงับหรือป้องกันการกระทำผิดกฎหมายในขณะประกาศใช้กฎหมายดังกล่าว หากเป็นการกระทำที่สุจริต ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่เกินแก่เหตุ พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิดชอบทางแพ่ง อาญา หรือทางวินัย แต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิผู้เสียหายที่จะเรียกร้องค่าเสียหายจากทางราชการตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ และกรณีนี้รัฐไม่ต้องรายงานต่อสภาหลังการประกาศใช้

กรณีข้อพิพาทเกี่ยวกับการประกาศใช้กฎหมายดังกล่าวนี้ ได้เคยมี ผู้ยื่นฟ้องนายกรัฐมนตรีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) และพวก ต่อศาลปกครองสูงสุดว่าตนได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการถูกปิดกั้นข้อมูลข่าวสาร ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นใดๆ ได้โดยอิสระ และไม่อาจใช้สิทธิในการชุมนุมสาธารณะใดๆ อย่างปลอดภัยได้ อันเนื่องจากการออกกฎหรือคำสั่งทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง (นายกรัฐมนตรีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) ที่ 1 รองนายกรัฐมนตรีนายสุรนันทน์ เวชชาชีวะ) และผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน ที่ 2) ซึ่งได้อาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ. การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 ออกข้อกำหนดและออกประกาศต่างๆ ที่เป็นการจำกัดสิทธิของผู้ฟ้องคดี และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ก็ได้อาศัยอำนาจตาม พ.ร.ก. การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ออกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความ

ร้ายแรง โดยกำหนดให้เขตท้องที่กรุงเทพมหานครและท้องที่ใกล้เคียง อยู่ในเขตพื้นที่ใช้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการออกประกาศ ข้อยกหนด และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพที่รับรองไว้ตามรัฐธรรมนูญฯ เป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักความพอสมควรแก่เหตุ ตาม พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนบรรดากฎ หรือคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าว

โดยศาลปกครองสูงสุดพิเคราะห์ว่า เมื่อข้อยกหนด รวมทั้งประกาศต่างๆ ล้วนมีเนื้อหาสาระในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติภารกิจหรืองดเว้นการปฏิบัติภารกิจเพื่อช่วยเหลือหรือสนับสนุนการดำเนินการในอำนาจหน้าที่ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ซึ่งเป็นมาตรการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติในภารกิจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร แห่ง พ.ร.บ. การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 เพื่อให้สามารถป้องกัน ควบคุม และแก้ไขเหตุการณ์ในพื้นที่ที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงของประเทศให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งพระราชบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้การดำเนินคดีใดๆ อันเนื่องมาจากข้อยกหนด ประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำตามกฎหมายฉบับนี้อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลยุติธรรม กรณีนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจตรวจสอบของศาลปกครอง

ส่วนกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 อาศัยอำนาจตาม พ.ร.ก. การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ออกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ออกข้อยกหนดและมาตรการต่างๆ ก็เพื่อให้สามารถแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินให้ยุติได้โดยเร็ว และป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงมากขึ้น ซึ่งกฎหมายดังกล่าวได้มีข้อยกหนดให้การดำเนินการตาม พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินฯ ฉบับนี้ ไม่อยู่ในบังคับของกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองและกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง **กรณีจึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองเช่นกัน** ศาลปกครองสูงสุดจึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณา (พ.82/2555)

มาถึงสถานการณ์เมื่อครั้งที่รักษาการนายกรัฐมนตรี (นางสาว ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร) ได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่ กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี และ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ลงวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2557 และ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้จัดตั้งศูนย์รักษาความสงบ (ครส.) ขึ้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ แก่ไขสถานการณ์ฉุกเฉินดังกล่าว ส่งผลให้การชุมนุมทางการเมืองไม่สามารถ ทำได้ เป็นเหตุให้ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยคือ กลุ่มผู้ชุมนุม กปปส. ซึ่งเห็นว่าการประกาศ สถานการณ์ฉุกเฉินฯ ดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะศาลรัฐธรรมนูญ ได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วว่า การชุมนุมของกลุ่ม กปปส. ไม่ขัดต่อกฎหมาย เพราะเป็น การชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ ซึ่งไม่มีความจำเป็นที่จะต้องประกาศใช้ พระราชกำหนดดังกล่าว อันเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลแพ่งเพื่อขอให้เพิกถอนประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ดังกล่าว ซึ่งต่อมาศาลแพ่งได้มีคำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณาแล้ว อันเป็น บรรทัดฐานที่ชัดเจนเกี่ยวกับอำนาจศาลในกรณีเช่นนี้ครับ

จะเห็นได้ว่าทั้ง พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรฯ และ พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินฯ ต่างก็มีข้อกำหนดว่า บรรดาข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำตามกฎหมายดังกล่าว ไม่อยู่ ภายใต้บังคับของกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง รวมทั้งกฎหมาย จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ซึ่งย่อมมีความหมายอันเป็น นัยยะว่าบรรดาข้อพิพาทดังกล่าวไม่อยู่ในอำนาจตรวจสอบของศาลปกครอง แม้ว่าจะมีลักษณะเป็นการใช้อำนาจทางปกครองหรือมีลักษณะเป็นคดี ปกครองก็ตาม ดังนั้นอำนาจในการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐในกรณีเช่นนี้ จึงอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม

*ท้ายนี้... ผมเชื่อว่าสังคมไทยไม่ยากเห็นความรุนแรงไม่ว่าในรูปแบบ ใดก็ตาม เพราะความรุนแรงไม่ใช่ทางแก้ปัญหา หากแต่สติและปัญญาจะเป็น สิ่งที่น่าพาประเทศชาติให้สามารถรอดพ้นวิกฤตไปสู่แสงสว่างได้ครับ ! **

เหตุใด ? คดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้ง จึงไม่อยู่ในอำนาจตรวจสอบของศาลปกครอง

ท่ามกลางสถานการณ์ทางการเมืองที่ร้อนแรงและประเด็นความเห็นต่างเกี่ยวกับการเลือกตั้งในห้วงที่ผ่านมา ศาลถือเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่อำนวยความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมไทยและประเทศชาติตามบทบัญญัติของกฎหมาย อันเป็นไปตามหลักการแบ่งแยกอำนาจอริปไตย คือ อำนาจอธิปไตย อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ ที่จะต้องมีการถ่วงดุลและตรวจสอบซึ่งกันและกัน

สำหรับประเด็นข้อพิพาทที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งนั้น ได้มีการนำคดีขึ้นสู่ศาลปกครองและศาลก็ได้มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาเนื่องจากไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง รวมทั้งกรณีที่ว่าที่ผู้สมัคร ส.ส.พรรคเพื่อไทย จำนวน 29 ราย นำโดยนายชัยณรงค์ ช่างเรือ ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ต่อศาลปกครองสูงสุดว่า การที่ กกต.ไม่ดำเนินการให้มีการรับสมัครเลือกตั้ง ส.ส.แบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของผู้ฟ้องคดี ถือเป็นภาระละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ และขอให้ศาลมีคำสั่งให้ กกต. ดำเนินการปฏิบัติหน้าที่โดยการรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฯ ใน 29 เขตดังกล่าวโดยเร่งด่วน หรือมีคำสั่งคุ้มครองสิทธิของผู้ฟ้องคดีทั้ง 29 ราย ว่าการที่ผู้ฟ้องคดีได้ไปใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งแล้วแต่ไม่สามารถสมัครได้เนื่องจากมีกลุ่มผู้ชุมนุมทางการเมืองเข้าทำการปิดล้อมควบคุมพื้นที่การรับสมัคร ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ไปแจ้งความลงบันทึกประจำวันตามคำแนะนำของ กกต. แล้วนั้น ให้ถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งโดยถูกต้องตามกฎหมาย

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา (พ.1/2557) เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2557 ด้วยเหตุว่าไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครอง หากแต่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลยุติธรรมคือศาลฎีกา

ซึ่งกรณีทำนองนี้ได้เคยมีการนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองและศาลก็ได้วางหลักในเรื่องเขตอำนาจศาลดังกล่าวไว้แล้ว

มาดูกันครับว่า เหตุใด ? ทำไมข้อพิพาทที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง จึงไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง ทั้งที่มีลักษณะของการใช้อำนาจทางปกครอง หรือเป็นการดำเนินกิจการทางปกครอง ลำดับแรกมาดูข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกันก่อนครับ

โดยที่ มาตรา 219 วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติให้ **“ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น”**

ประกอบกับบทบัญญัติในมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2550 ซึ่งกำหนดให้ **“การฟ้องคดีเกี่ยวกับการใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครองของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ดำเนินการตามมติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และมีใช้การวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ ให้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองสูงสุด**

และมาตรา 11 (3) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2542 บัญญัติให้ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจในการพิจารณา **“คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจศาลปกครองสูงสุด”**

รวมทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2550 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2554 ซึ่งได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับสิทธิผู้สมัครและอำนาจหน้าที่ในการรับสมัครเลือกตั้งของ กกต.ไว้

จากบทบัญญัติของกฎหมายข้างต้นจะเห็นได้ว่า มาตรา 219 วรรคสามของรัฐธรรมนูญฯ ซึ่งเป็นบทบทบัญญัติสูงสุดของกฎหมายนั้น ได้กำหนดให้ ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัย “คดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง” ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

เมื่อข้อเท็จจริงในคดีนี้ ประเด็นข้อพิพาทที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินการของ กกต. ในการรับใบสมัครของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ซึ่งแม้การดำเนินการดังกล่าวจะมีลักษณะเป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติมก็ตาม **แต่ก็เป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อเป็นข้อพิพาทที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง จึงเป็นอำนาจของศาลฎีกาในการที่จะพิจารณาและวินิจฉัย ตามมาตรา 219 วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญฯ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดนั่นเอง ศาลปกครองสูงสุดจึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา**

ต่อไปเป็นตัวอย่างคดีพิพาทที่เกี่ยวกับการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง กรณีผู้ฟ้องคดี 17 ราย ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองสูงสุดว่า พวกตนได้ถูกขีดขำรายชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เนื่องจากเป็นผู้ไม่มีตัวตนอยู่ในพื้นที่เลือกตั้ง โดยผู้ฟ้องคดีทั้งหมดอ้างว่าตนได้ทำงานเพื่อส่วนรวมและได้เคยใช้สิทธิเลือกตั้งที่หมู่บ้านนี้มาโดยตลอด คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดซึ่งมีหน้าที่ในการควบคุมดูแลการเลือกตั้ง ได้ละเลยไม่ตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำให้นายทะเบียนอำเภอทำการถอนชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้ฟ้องคดีทั้ง 17 รายได้รับความเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นค่าพาหนะเดินทางไปใช้สิทธิเลือกตั้งและค่าเสียโอกาสในการประกอบอาชีพ

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นกรณีพิพาทที่เกี่ยวกับการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ที่มาตรา 219 วรรคสามของรัฐธรรมนูญฯ บทบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่า ให้คดีพิพาทดังกล่าวอยู่ในอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ คดีนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง (คำสั่งที่ ส.151/2553)

สำหรับคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด ตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2550 เช่น คดีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล อาทิ กรณี สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ฟ้องคดีที่ 1) ได้มีคำสั่งซึ่งออกโดยเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ฟ้องคดีที่ 2) ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากงานโดยได้รับบำเหน็จ อันเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง และเป็นคำสั่งที่ออกตามมติของคณะอนุกรรมการพิจารณาการดำเนินการทางวินัยที่ทำการแทนคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ฟ้องคดีที่ 3) และเป็นคณะกรรมการบริหารงานบุคคลของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา 32 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2550

การที่ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งเรื่องการสอบสวน คำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาการดำเนินการทางวินัย และการลงโทษให้ผู้ฟ้องคดีออกจากงานว่าเป็นการใช้ดุลยพินิจไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการตามมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการใช้อำนาจทางปกครอง *จึงเป็นกรณีตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2550 มาตรา 22 บัญญัติให้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองสูงสุดคดีนี้จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด ตามมาตรา 11 (3) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (พ.28/2553) (แต่ทั้งนี้ก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ผู้ฟ้องคดีจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายตามที่กฎหมายกำหนดไว้ก่อน เช่น กรณีนี้ผู้ฟ้องคดีจะต้องร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายใน 30 วันนับแต่วันที่รับทราบคำสั่ง)*

คดีที่ครองธรรมได้หยิบยกขึ้นมาพูดคุยกันนี้ ถือเป็นประโยชน์สำหรับผู้เสียหายในการเป็นข้อมูลประกอบการใช้สิทธิทางศาลเพื่อปกป้องรักษาสิทธิของตนเองได้อย่างถูกต้อง ❀

คดีพิพาทอื่นๆ

ห้ามลงโทษมากกว่าหนึ่งครั้ง... สำหรับความผิดที่ได้กระทำเพียงครั้งเดียว...

ครบเครื่องคดีปกครองวันนี้... มาว่ากันด้วยหลักกฎหมายทั่วไปที่ว่า... **“บุคคลไม่อาจถูกลงโทษหลายครั้งสำหรับการกระทำความผิดครั้งเดียวได้”** ไม่ว่าบุคคลนั้นจะได้กระทำความผิดในทางอาญา ทางปกครอง หรือทางวินัย ซึ่งหมายความว่า ไม่สามารถลงโทษประเภทเดียวกันซ้ำกันในความผิดเดียวกันได้นั่นเอง

เพื่อให้เห็นภาพที่เป็นรูปธรรมขึ้น มาดูคดีอุทากรณซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้วางบรรทัดฐานเกี่ยวกับหลักการดังกล่าวไว้อย่างชัดเจน อันจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อผู้มีอำนาจในการดำเนินการลงโทษประเภทต่างๆ ตลอดจนตัวเจ้าหน้าที่ผู้ถูกลงโทษด้วย

โดยคดีนี้ผู้ฟ้องคดี คือนายชาคร ซึ่งในขณะรับราชการเป็นพนักงานส่วนตำบล ตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการตรวจการจ้างและกรรมการตรวจรับพัสดุในโครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กทางเข้าหมู่บ้าน ซึ่งหลังจากการก่อสร้างดำเนินการแล้วเสร็จและผ่านการตรวจรับแล้ว ก็ได้มีผู้ร้องเรียนว่าการก่อสร้างถนนดังกล่าวไม่เป็นไปตามแบบที่กำหนด อ้างอิงได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงขึ้น

ผลการสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีผู้อยู่ในข่ายกระทำความผิดรวม 7 คน และหนึ่งในนั้นมีนายชาครปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลรวมอยู่ด้วย นายชาครจึงถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย กรณีมีพฤติกรรมส่อไปในทางทุจริตในโครงการก่อสร้างถนนดังกล่าว โดยผลการสอบสวนเห็นว่านายชาคร มีความผิดฐานไม่ระมัดระวังรักษาประโยชน์

ของทางราชการ ละเลยไม่ออกไปตรวจสอบความถูกต้องตามแบบแปลนของโครงการก่อสร้าง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง สมควรลงโทษตัดเงินเดือนร้อยละ 5 เป็นเวลา 3 เดือน จึงได้มีคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลลงโทษตัดเงินเดือนนายชาคร

แต่... เรื่องมิได้ยุติเพียงเท่านี้ครับ เมื่อต่อมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีหนังสือแจ้งนายองค์การบริหารส่วนตำบลให้พิจารณาโทษทางวินัยนายชาคร ตามมาตรา 92 แห่ง พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 เนื่องจาก ป.ป.ช.ได้รับเรื่องร้องเรียนกรณีดังกล่าว โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้ทำการไต่สวนแล้วมีมติว่าการกระทำของนายชาครมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ และฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง รวมทั้งยังมีมูลความผิดทางอาญาฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ จัดทำและรับรองเอกสารอันเป็นเท็จ นายองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาเห็นว่า การกระทำของนายชาครเป็นความผิดวินัยร้ายแรงตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูล โดยคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลฯ ได้พิจารณาเห็นชอบให้องค์การบริหารส่วนตำบลลงโทษไล่นายชาครออกจากราชการ จึงได้มีคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลไล่นายชาครออกจากราชการในที่สุด นายชาครได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่ง แต่ก็ถูกยกอุทธรณ์

ในส่วนของการดำเนินคดีอาญานั้น ศาลจังหวัดได้ตัดสินว่านายชาครมีความผิดจริง จึงได้มีการลงโทษจำคุก แต่เนื่องจากได้รับสารภาพและไม่เคยทำความผิดมาก่อนโทษจำคุกจึงให้รอลงอาญาไว้ 1 ปี

งานนี้...นายชาครได้ดับอนาคตทางราชการของตัวเองโดยแท้ แต่ นายชาครยังคงมีความหวังที่จะได้กลับเข้ารับราชการ เมื่อเห็นว่าตนได้ถูกลงโทษทางวินัยด้วยการตัดเงินเดือนไปแล้ว การถูกลงโทษไล่ออกจากราชการอีกถือเป็นการลงโทษทางวินัยซ้ำกัน ในมูลความผิดอันเดียวกัน อันขัดต่อ

หลักกฎหมายทั่วไป จึงนำเรื่องมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งไล่ออกจากราชอาณาจักรดังกล่าว

ประเด็นนี้ ศาลปกครองสูงสุดท่านไฉฉวีนิจฉวีวางหลักว่า... การลงโทษบุคคลไม่ว่าโทษนั้นจะเป็นโทษทางอาญา ทางปกครอง หรือ ทางวินัย ถือได้ว่าเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของบุคคล ผู้ถูกลงโทษ ***การลงโทษบุคคลมากกว่าหนึ่งครั้งสำหรับการกระทำความผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำเพียงครั้งเดียว จึงเท่ากับเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้โดยชัดแจ้งหรือโดยปริยายเกินความจำเป็นแก่การรักษาไว้ซึ่งประโยชน์สาธารณะที่กฎหมายฉบับที่ให้อำนาจจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นๆ มุ่งหมายจะให้ความคุ้มครอง อันเป็นการขัดกับหลักกฎหมายทั่วไป และต้องห้ามตามมาตรา 29 บรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ด้วย***

แม้ พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 จะบัญญัติไว้ในมาตรา 91 ความว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.ได้สอบสวนข้อเท็จจริงแล้วมีมติว่าข้อกล่าวหาใดไม่มีมูลให้ข้อกล่าวหาที่ตกไป ข้อกล่าวหาใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.มีมติว่ามีมูลความผิดให้ดำเนินการตามมาตรา 92 (2) คือเมื่อมีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาใดกระทำความผิดวินัย ให้ประธานกรรมการส่งรายงานพร้อมความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้นั้น เพื่อพิจารณาโทษทางวินัย ตามฐานความผิดที่ ป.ป.ช.มีมติ โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอีก โดยให้ถือว่าเอกสาร รายงานความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช.เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย และให้ผู้มีอำนาจสั่งพิจารณาลงโทษภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ซึ่งคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชอาณาจักรถือเป็นการดำเนินการภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายนี้

โดยศาลท่านเห็นว่า บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว ***หาได้มีผลเป็นการยกเลิกหรือยกเว้นผลบังคับของหลักกฎหมายทั่วไปที่ห้ามมิให้ลงโทษบุคคลใดบุคคลหนึ่งมากกว่าหนึ่งครั้ง สำหรับความผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำเพียงครั้งเดียว และมาตรา 29 แห่งรัฐธรรมนูญฯ แต่อย่างใดไม่***

ดังนั้น การกระทำที่จะไม่ให้เป็นการขัดกับหลักกฎหมายทั่วไปและรัฐธรรมนูญดังกล่าว นายองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องดำเนินการเพิกถอนคำสั่งเดิมที่สั่งลงโทษตัดเงินเดือนร้อยละ 5 เป็นเวลา 3 เดือน โดยให้การเพิกถอนมีผลย้อนไปถึงวันออกคำสั่งตามกระบวนการขั้นตอนของกฎหมายเสียก่อนเมื่อเพิกถอนแล้วก็จะถือว่าผู้ฟ้องคดีไม่เคยถูกลงโทษทางวินัยสำหรับการกระทำผิดในเรื่องนี้มาก่อน แล้วจึงมีคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของ ป.ป.ช.ได้

การที่นายองค์การบริหารส่วนตำบล (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการโดยไม่เพิกถอนคำสั่งลงโทษเดิม จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยหลักกฎหมายทั่วไปและมาตรา 29 ของรัฐธรรมนูญฯ ศาลปกครองสูงสุดจึงยืนตามศาลปกครองชั้นต้นที่ให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการตามที่พิพาท (คดีหมายเลขแดงที่ อ.7/2557)

กรณีนี้ แม้ผู้ฟ้องคดีจะเป็นฝ่ายชนะคดี แต่ก็หาใช่ว่าจะได้กลับไปรับราชการเช่นเดิม เพราะจากคำวินิจฉัยของศาล แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีเพียงดำเนินการไม่ถูกต้อง เนื่องจากไม่เพิกถอนคำสั่งเดิมเสียก่อน จึงถือเป็นการลงโทษซ้ำซ้อนในความผิดเดียวกัน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีก็สามารถที่จะเพิกถอนคำสั่งเดิมและดำเนินการลงโทษใหม่ให้ผู้ถูกต้องตามขั้นตอนได้นั่นเอง โดยหลักกฎหมายทั่วไปที่ห้ามมิให้มีการลงโทษซ้ำซ้อนนี้ เป็นหลักการที่ใช้กับการลงโทษทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นวินัย ปกครอง และอาญา

จะเห็นได้ว่า...หลักกฎหมายทั่วไปนั้น นับว่ามีบทบาทสำคัญที่ศาลจะนำมาใช้ในการรักษาและประกันสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน โดยถือเป็นหลักความเป็นธรรมตามธรรมชาติซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป อันเป็นที่มาหรือเป็นรากฐานของทุกระบบกฎหมาย โดยศาลจะเป็นผู้รับรองและใช้หลักกฎหมายทั่วไปดังกล่าว

สำหรับอุทธรณ์คดีที่เกิดขึ้นนี้ ยังคงยืนยันสุภาหิตอมตะโบราณที่ว่า “ชื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน” ได้ดีทีเดียวอีกด้วยครับ !! ❁

การตรวจสอบการทำหน้าที่ของ “องค์กรตามรัฐธรรมนูญ” โดยศาลปกครอง

เป็นที่ทราบกันว่า...องค์กรตามรัฐธรรมนูญต่างๆ ที่เรารู้จักอยู่ในปัจจุบันนั้น ได้กำเนิดขึ้นครั้งแรกจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฯ ปี 2540 ซึ่งในขณะนั้นเรียกว่า “องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ” โดยต่อมารัฐธรรมนูญฯ ปี 2550 ก็ได้บัญญัติเพิ่ม “องค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ” ขึ้นมาอีกกลุ่มประเภทหนึ่ง รวมเรียกทั้งสองประเภทว่าเป็น “องค์กรตามรัฐธรรมนูญ” โดยองค์กรดังกล่าวมีหน้าที่ดำเนินการกิจของรัฐตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมาย อย่างไม่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาล ทั้งนี้เพราะต้องการให้ปลอดจากการแทรกแซงทางการเมือง

โดยองค์กรเหล่านี้มีภารกิจในการคุ้มครองสิทธิของประชาชน ตลอดจนควบคุมตรวจสอบการทำหน้าที่ของรัฐอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งเป็นการตรวจสอบภายในฝ่ายบริหารด้วยตนเอง การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญดังกล่าวจึงเป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมาย ที่ต้องอยู่ภายใต้การตรวจสอบของศาลปกครองในฐานะองค์กรตุลาการ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญฯ ฉบับ 2550 มาตรา 223 วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติให้

*“ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีพิพาทระหว่าง
หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชน หรือระหว่าง*

หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกัน อันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมาย หรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ รวมทั้งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาเรื่องที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง”

และในมาตรา 223 วรคสอง ได้กำหนดเป็นข้อยกเว้นไว้ว่า *“อำนาจศาลปกครองตามวรรคหนึ่งไม่รวมถึงการวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญนั้น”*

สำหรับองค์กรตามรัฐธรรมนูญดังที่กล่าวมา ได้แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน องค์กรอัยการ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งแม้ปัจจุบันรัฐธรรมนูญฯ ปี 2550 จะได้สิ้นสุดลงแล้วตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติหรือ คสช. แต่องค์กรตุลาการหรือศาลทั้งหลาย ยังคงมีอำนาจดำเนินการพิจารณาพิพากษารรคคดีต่อไป รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญต่างๆ ก็ยังคงทำหน้าที่ต่อไป ทั้งนี้ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 11/2557 นั้นเอง

ประเด็นที่ครองธรรมหยิบยกมาสนทนากันในวันนี้ นั้น เป็นตัวอย่างกรณีพิพาทเกี่ยวกับการทำหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญคือ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ได้กลายเป็นข้อพิพาท

ขึ้นสู่ศาลปกครอง โดยคดีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้เห็นต่างและกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น รวมทั้งวินิจฉัยวางหลักในเรื่องอำนาจศาลปกครอง ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ฯ ฉบับ 2550 ในมาตรา 223 วรสองไว้ด้วย เรื่องราวของคดีมีความเป็นมาอย่างไร ติดตามกันเลยครับ...

คดีนี้... สืบเนื่องจากนายวิวิทธี พนักงานเก็บค่าโดยสาร ซึ่งเป็นลูกจ้างประจำขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (รัฐวิสาหกิจ) ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต่อศาลปกครอง ความว่า ตนเป็นผู้มีสิทธิได้รับสวัสดิการและมีสถานะเทียบเท่ากับลูกจ้างประจำคนอื่นๆ แต่เหตุใดกลับถูกนายจ้างลิดรอนสิทธิดังกล่าวใน 3 กรณี คือ กรณีแรก ตนได้ใช้สิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลตามระเบียบที่กำหนดไว้ แต่กลับได้รับค่ารักษาไม่ครบเต็มจำนวน กรณีที่สอง ตนได้ยื่นคำร้องขอเงินช่วยเหลือค่าสวัสดิการบุตรต่อหัวหน้างาน แต่ได้ถูกปิดกั้นไม่เสนอคำร้องต่อผู้มีอำนาจพิจารณา และกรณีที่สาม ตนไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปรับขึ้นค่าจ้างประจำปีซึ่งไม่สอดคล้องกับค่าครองชีพและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

นายวิวิทธีจึงได้มีหนังสือร้องเรียนขอความเป็นธรรมไปยังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยขอให้ช่วยคุ้มครองสิทธิเพื่อให้ตนได้รับสิทธิที่พึงมีพึงได้ โดยต่อมาได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณามาที่บ้านของนายวิวิทธีซึ่งรับจดหมายด้วยสีหน้าดีใจและรีบเปิดอ่านทันที ! แต่ผลไม่เป็นไปตามคาด เพราะคณะกรรมการสิทธิฯ เห็นว่าไม่มีเหตุตามที่ร้องเรียน จึงมีมติให้ยุติเรื่อง

นายวิวิทธีรู้สึกท้อใจแต่ไม่ท้อถอย สุดท้ายจึงนำเรื่องยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง เพื่อขอให้คณะกรรมการสิทธิฯ รับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ คือการยุติเรื่องร้องเรียนอันเป็นเหตุให้นายวิวิทธีไม่ได้รับการเยียวยาความเสียหายในสิทธิที่พึงจะได้รับ

คดีมีประเด็นที่ต้องพิจารณาเกี่ยวกับเงื่อนไขการฟ้องคดีก่อนว่า คดีนี้อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครองหรือไม่ ?

เนื่องจาก มาตรา 223 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญฯ ฉบับ 2550 ได้กำหนดข้อยกเว้นว่า การทำหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดข้อโต้แย้งขององค์กร ตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งถือเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญนั้น ไม่อยู่ในอำนาจตรวจสอบของศาลปกครอง

ประเด็นนี้ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยวางหลักไว้ว่า มาตรา 223 วรรคสอง ดังกล่าว ซึ่งมีความหมายว่า กรณีการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ที่ไม่อยู่ในอำนาจตรวจสอบของศาลปกครองนั้น นอกจากจะต้องเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดแล้ว การใช้อำนาจนั้นต้องเป็นการใช้อำนาจวินิจฉัยชี้ขาดอีกด้วย ซึ่งคำว่า วินิจฉัยชี้ขาด ย่อมหมายความว่าเป็นการวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาข้อโต้แย้ง หรือข้อพิพาท ที่เมื่อได้ทำการวินิจฉัยชี้ขาดโดยองค์กรตามรัฐธรรมนูญนั้นแล้ว ไม่อาจนำมาฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้อีก

เมื่อพิจารณามาตรา 257 (1) ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฯ ฉบับ 2550 ซึ่งบัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิฯ มีอำนาจหน้าที่ “ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าว เพื่อดำเนินการ ในกรณีที่ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอ ให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป”

ฉะนั้น การที่คณะกรรมการสิทธิฯ พิจารณาเรื่องร้องเรียนของ นายวิวิทธีแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุตามที่ร้องเรียน จึงมีมติให้ยุติเรื่อง มติดังกล่าว

ถือเป็นคำสั่งทางปกครองที่มีผลกระทบต่อนายวิวิทธิ์ อันถือเป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายของคณะกรรมการสิทธิฯ ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนแล้วเสนอมาตรการแก้ไขต่อหน่วยงาน ซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 257(1) หาใช้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแต่อย่างใด

เมื่อนายวิวิทธิ์ฟ้องคดีต่อศาลปกครองว่าตนได้รับความเดือดร้อนจากมติที่ไม่เป็นธรรม และขอให้ชดใช้ค่าเสียหาย *จึงเป็นคดีปกครองตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (3) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ ประเภทคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครอง* ซึ่งการออกคำสั่งในรูปของคณะกรรมการ หรือคณะบุคคลนั้น ไม่มีกฎหมายกำหนดให้ต้องแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายหรือต้องยื่นอุทธรณ์คำสั่งก่อนฟ้องคดี นายวิวิทธิ์จึงสามารถยื่นฟ้องคดีได้เลยภายในกำหนดเวลาการฟ้องคดีกรณีละเมิด คือภายใน 1 ปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่เนื่องจากการฟ้องคดีการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ มาตรา 5 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539 ได้มีข้อกำหนดให้ต้องยื่นฟ้อง “หน่วยงาน” จะยื่นฟ้องตัวเจ้าหน้าที่ไม่ได้ เมื่อคณะกรรมการสิทธิฯ เป็นองค์การตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งไม่สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด กรณีนี้กระทรวงการคลัง จึงถือเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดชอบผู้เสียหายจากผลแห่งการกระทำละเมิดดังกล่าว

การที่นายวิวิทธิ์ยื่นฟ้องคณะกรรมการสิทธิฯ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงไม่ต้องด้วยมาตรา 5 วรรคหนึ่ง ดังกล่าว เพราะที่ถูกต้องต้องยื่นฟ้องกระทรวงการคลัง ประกอบกับนายวิวิทธิ์ ได้มีคำขอให้ศาลสั่งให้คณะกรรมการสิทธิฯ ชดใช้ค่าเสียหายโดยมิได้ระบุความเสียหายเป็นทุนทรัพย์ที่ชัดเจน กรณีนี้จึงถือเป็นคำฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ซึ่งความไม่สมบูรณ์

ครบถ้วนนั้นเป็นกรณีที่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ (ข้อ 37 วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2543) ศาลปกครองสูงสุดจึงมีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้รับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณา เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการแก้ไขคำฟ้องให้ถูกต้องและได้ชำระค่าธรรมเนียมศาลแล้ว (คำสั่ง คปส.ที่ 55/2557)

โดยหลัก การใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายขององค์กรตามรัฐธรรมนูญต้องอยู่ภายใต้การตรวจสอบของศาลปกครอง เว้นแต่กรณีเป็นการใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญโดยตรงในลักษณะของการวินิจฉัยปัญหา ข้อโต้แย้งหรือข้อพิพาท เช่น การวินิจฉัยให้ใบเหลือง ใบแดง แก่ผู้สมัครของ กกต. ที่มาตรา 236(5) แห่งรัฐธรรมนูญฯ ฉบับ 2550 ได้บัญญัติให้ กกต. มีอำนาจสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายตามมาตรา 235 วรรคสอง ซึ่งต่างจากกรณีของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่มีได้มีอำนาจลักษณะดังกล่าว

ทันทีที่ปิดคดีนี้... ก็ทำให้ผมนึกไปถึงสุภาษิตกฎหมายอมตะที่ว่า “ศาลเป็นที่พึ่งสุดท้ายในการอำนวยความยุติธรรม” (the last resort of justice) ❀

ครองธรรม ธรรมรัฐ

อุทธรณ์คดีอย่างไร? : ไม่ให้เสียสิทธิ!

เป็นที่ทราบกันว่า..เมื่อคู่กรณีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น สามารถยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดได้ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยให้ยื่นคำอุทธรณ์ต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

ซึ่งในการพิจารณาอุทธรณ์ ศาลปกครองสูงสุดจะมีอำนาจในการยกอุทธรณ์ หรือ ยืน กลับ แก่คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น รวมทั้งมีอำนาจ สั่งยกคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นแล้วส่งสำนวนคดีคืนไปให้ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาพิพากษา หรือมีคำสั่งในคดีใหม่ และในกรณีที่ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าคำอุทธรณ์ได้มีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยจะสั่งไม่รับอุทธรณ์นั้นไว้พิจารณาก็ได้

จากข้อเท็จจริง..มีคำอุทธรณ์ที่ศาลปกครองไม่อาจรับไว้พิจารณาได้เนื่องจากเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบในเรื่องดังกล่าว วันนี้ครองธรรมจึงขอพูดคุยกันในประเด็นที่ว่า “อุทธรณ์คดีอย่างไร? : ไม่ให้เสียสิทธิ!” ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการรักษาและใช้สิทธิของคู่กรณีในคดีปกครองครับ...

โดยที่คำอุทธรณ์ กฎหมายให้ถือเป็นคำฟ้องอย่างหนึ่ง ดังนั้นจึงต้องนำข้อกำหนดเกี่ยวกับคำฟ้องตามมาตรา 45 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 มาใช้บังคับโดยอนุโลม ประกอบกับข้อ 101 แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.2543 กล่าวคือ...

ในการเขียนคำอุทธรณ์ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพและต้องประกอบด้วย
1. ชื่อที่อยู่ของผู้อุทธรณ์และชื่อคู่กรณีในอุทธรณ์ 2. ข้อคัดค้านคำพิพากษา

หรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น 3. คำขอของผู้อุทธรณ์ และ 4. ลายมือชื่อผู้อุทธรณ์ โดยจะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้

ในส่วนขอข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ผู้อุทธรณ์จะต้องยกขึ้นอ้างเพื่อคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นตามองค์ประกอบข้อ 2 นั้น ถือเป็นหัวใจหรือสาระสำคัญของการอุทธรณ์ที่จะส่งผลโดยตรงต่อการสู้คดี โดยจะต้องเป็นข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่ได้มีการกล่าวหรือยกขึ้นว่ากันมาแล้วในศาลปกครองชั้นต้น และจะต้องเขียนคำอุทธรณ์ในลักษณะที่ทำให้ศาล**พอเข้าใจ**ได้ว่า ประสงค์จะคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นประการใด ตามข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใด พร้อมทั้งแสดงเหตุผลเพื่อคัดค้านหรือโต้แย้งเหตุผลของศาลปกครองชั้นต้นตามสมควรประกอบด้วย

ในการอุทธรณ์สู้คดีของคู่กรณีที่ผ่านมา...มีคำอุทธรณ์จำนวนหนึ่งที่ศาลจำเป็นต้องมีคำสั่งไม่รับไว้พิจารณาเนื่องเพราะผู้อุทธรณ์ระบุเพียงว่าไม่เห็นด้วยกับคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น โดยไม่ได้ชี้แจงว่าไม่เห็นด้วยอย่างไร เพราะอะไร หรือบางรายก็นำคำฟ้องเดิมมาเขียนในคำอุทธรณ์ โดยมีได้แสดงให้ศาลเห็นว่าต้องการโต้แย้งคำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้นในประเด็นที่ตนไม่เห็นด้วยอย่างไรบ้าง อีกทั้งเมื่อศาลมีคำสั่งให้แก้ไขคำอุทธรณ์ให้สมบูรณ์แต่ผู้อุทธรณ์ก็ไม่ดำเนินการแก้ไขตามคำสั่งของศาลภายในเวลาที่กำหนด ศาลปกครองก็ต้องมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ในลักษณะดังกล่าวไว้พิจารณา เนื่องจากถือเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

นอกจากนี้ยังมีข้อควรเว้นว่า กรณีถ้าปัญหาข้อใดเป็นปัญหาอันเกี่ยวข้องกับ **สงบเรียบร้อยของประชาชน** หรือปัญหาเกี่ยวกับ **ประโยชน์สาธารณะ** ผู้อุทธรณ์จะยกปัญหาข้อนั้นขึ้นกล่าวในคำอุทธรณ์หรือในชั้นอุทธรณ์เลยโดยที่ยังไม่ได้เคยกล่าวอ้างในศาลปกครองชั้นต้นก็ได้

ฉะนั้น เมื่อมีการยื่นอุทธรณ์คดีต่อศาลปกครองชั้นต้นและศาลได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่าเป็น **“คำอุทธรณ์ที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน”** ศาล

ปกครองชั้นต้นก็จะมีคำสั่งรับอุทธรณ์แล้วส่งคำอุทธรณ์นั้นไปให้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาต่อไป แต่หากตรวจสอบแล้วพบว่าเป็น **“คำอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน”** กล่าวคือ ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด หรือไม่ชัดเจน หรือไม่อาจเข้าใจได้ โดยแบ่งออกเป็น 1) **คำอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนที่อาจแก้ไขได้** กับ 2) **คำอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนที่ไม่อาจแก้ไขได้**

โดยหากศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาเห็นว่าเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนที่อาจแก้ไขได้ หรือผู้อุทธรณ์ชำระค่าธรรมเนียมศาลไม่ครบถ้วน ศาลจะมีคำสั่งให้ผู้อุทธรณ์แก้ไขหรือชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด หากผู้อุทธรณ์ดำเนินการให้ถูกต้องก็จะถือเป็นคำอุทธรณ์ที่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลปกครองชั้นต้นก็จะส่งคำอุทธรณ์นั้นให้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาต่อไป แต่ถ้าไม่มีการแก้ไขหรือไม่ชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนภายในเวลาที่กำหนด ศาลปกครองชั้นต้นก็จะมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์นั้นเสีย หรือกรณีคำอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนนั้นเป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ หรือเป็นคำอุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามกฎหมาย หรือยื่นโดยผิดระเบียบนี้ ศาลปกครองชั้นต้นก็จะมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์เช่นกัน ซึ่งผู้อุทธรณ์สามารถใช้สิทธิยื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุดได้ภายในกำหนด 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น และในกรณีที่ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้รับอุทธรณ์ให้ถือว่าวันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้นเป็นวันที่ศาลปกครองสูงสุดได้รับคำอุทธรณ์จากศาลปกครองชั้นต้นเพื่อดำเนินการต่อไป

สรุปง่ายๆ ได้ว่า ถ้าเป็นคำอุทธรณ์ที่ตรวจสอบแล้วเห็นว่าชอบด้วยกฎหมาย ศาลปกครองชั้นต้นจะส่งคำอุทธรณ์นั้นให้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาต่อไป แต่ถ้าเป็นคำอุทธรณ์ที่ศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่าไม่ชอบด้วยกฎหมายก็จะมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ กรณีนี้ผู้อุทธรณ์สามารถยื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของศาลปกครองชั้นต้นนั้นต่อศาลปกครองสูงสุดได้ และหากศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วยกับศาลปกครองชั้นต้น คำอุทธรณ์นั้นก็จะตกไปโดยศาลปกครองสูงสุดจะมีคำสั่งยื่นตามศาลปกครองชั้นต้นคือไม่รับอุทธรณ์ แต่ถ้าศาลปกครองสูงสุดเห็นต่างก็จะมีคำสั่งให้รับอุทธรณ์นั้นไว้ในกระบวนการพิจารณาของศาลต่อไปนั่นเองครับ

ลองมาดูตัวอย่างลักษณะของคำอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนตามแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดกัน

- กรณีผู้อุทธรณ์ไม่ได้ลงลายมือชื่อในคำอุทธรณ์ ซึ่งศาลเห็นว่าเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนที่สามารถแก้ไขได้ (คำสั่งศปส.ที่ 580/2547) แต่หากต่อมาศาลได้สั่งให้แก้ไขแล้วผู้อุทธรณ์ไม่ดำเนินการแก้ไขภายในเวลาที่กำหนด ศาลก็จะมีคำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์นั้นไว้พิจารณา (คำสั่งศปส.ที่ 328/2550, 508/2552) นอกจากนี้ หากมีการอ้างข้อบทบัญญัติของกฎหมายผิดพลาดคลาดเคลื่อน แต่เนื้อความตามอุทธรณ์พอฟังได้ความว่าเป็นการคัดค้านในประเด็นและเนื้อหาตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ก็ถือว่าเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนที่ศาลสามารถสั่งให้ผู้อุทธรณ์แก้ไขให้ถูกต้องได้ (คำสั่งศปส.ที่ 634/2553)

- ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา เนื่องจากผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามกฎหมายแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องดังกล่าว โดยมีได้ระบุว่าจะรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้อย่างไรและเมื่อใด จึงทำให้ศาลไม่อาจวินิจฉัยเกี่ยวกับระยะเวลาการฟ้องคดีซึ่งเป็นประเด็นของการอุทธรณ์ต่อสู้อคดีได้ และเมื่อศาลได้สั่งให้ชี้แจงเพิ่มเติม ผู้อุทธรณ์ก็มิได้ยื่นคำชี้แจงเพิ่มเติม และมีได้แจ้งเหตุขัดข้องที่ไม่อาจยื่นคำชี้แจงภายในกำหนดเวลาได้ ศาลปกครองสูงสุดจึงมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ไว้พิจารณา (คำสั่งศปส.ที่ 164/2551)

- ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษาตามคำขอท้ายฟ้องของผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดเพื่อขอให้มีคำสั่งกำหนดตัวบุคคลที่จะทำการประเมินผลการปฏิบัติงานครั้งใหม่ของผู้ฟ้องคดี หรือกำหนดวิธีการดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยนั้น ศาลเห็นว่าการดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ของกฎหมาย ซึ่งเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของฝ่ายปกครองโดยเฉพาะ อันเป็นคำขอที่ศาลปกครองไม่มีอำนาจกำหนดคำสั่งบังคับให้ได้ (ทั้งนี้ตามนัยมาตรา 72 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542)

อย่างไรก็ตาม หากผู้บังคับบัญชาดำเนินการประเมินผลและมีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งใหม่ตามที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดียังเห็นว่าผลการประเมินครั้งใหม่ดังกล่าวไม่ถูกต้องเป็นธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีก็สามารถนำเรื่องมาฟ้องเป็นคดีใหม่ต่อศาลปกครองได้ ศาลปกครองสูงสุดจึงมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ไว้พิจารณา (คำสั่งคปส.ที่ 604/2555)

- ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เจ้าพนักงานที่ดินออกโฉนดที่ดินให้แก่นางแมว โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวได้รับความเสียหาย จึงขอให้ศาลเพิกถอนการออกโฉนดและให้นางแมว รื้อถอนบ้านออกไปจากที่ดินที่พิพาท ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาเนื่องจากการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นอุทธรณ์ โดยในคำอุทธรณ์ได้อ้างความเป็นมาและสิทธิในที่ดินที่พิพาท โดยมีข้อเท็จจริงทำนองเดียวกันกับที่ปรากฏในคำฟ้อง แต่ไม่ได้คัดค้านในประเด็นเกี่ยวกับระยะเวลาการฟ้องคดีว่าไม่ชอบด้วยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายอย่างไร และคำร้องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการบรรเทาทุกข์โดยให้มีคำสั่งระงับการขายทอดตลาดที่ดินซึ่งเป็นข้อเท็จจริงใหม่ ที่เป็นคนละประเด็น ไม่เกี่ยวกับคำฟ้องเดิมและมีใช้ข้อคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น จึงถือว่าคำร้องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นคำร้องอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนและเป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น *ทั้งนี้ตามข้อ 101 วรรคหนึ่ง (2) และวรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543* จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ศาลไม่อาจรับไว้พิจารณาได้ (คำสั่งคปส.ที่ ส.715/2555)

- ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องเนื่องจากผู้ฟ้องคดีมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายตามมาตรา 42 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว เพื่อขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งให้ศาลปกครองชั้นต้นรับคดีนี้ไว้พิจารณา โดยผู้ฟ้องคดีมิได้ระบุชัดเจนว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายในคดีนี้อย่างไร และมีการเขียนทั่วๆ สับสน ทำให้ไม่อาจเข้าใจถึงสิ่งที่ผู้ฟ้องคดีประสงค์จะโต้แย้งคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นได้ กรณีจึงเป็นคำร้องอุทธรณ์ที่ไม่ปรากฏข้อคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นและไม่มีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย

ที่ยกขึ้นอ้างในคำร้องอุทธรณ์ จึงเป็นคำร้องอุทธรณ์ที่ไม่มีความชัดเจน อันเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน และข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน เช่นว่านี้เป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ ศาลปกครองสูงสุดจึงมีคำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์ไว้พิจารณา (คำสั่งคปส.ที่ ร.391/2554)

*กล่าวโดยสรุปคือ... ในการยื่นคำอุทธรณ์คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ไม่ว่าจะเป็คำร้องอุทธรณ์คำพิพากษา คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้อง คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์ คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำขอพิจารณาคดีใหม่ ฯลฯ ที่นอกจากจะต้องยื่นภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยใช้ถ้อยคำสุภาพ และครบตามองค์ประกอบดังที่กล่าวไว้ในตอนต้นแล้ว สารสำคัญคือเนื้อหาในคำอุทธรณ์ที่ผู้อุทธรณ์จะต้องโต้แย้งคัดค้านให้ตรงประเด็นในคำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้นว่าไม่ชอบด้วยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายอย่างไร ในลักษณะที่พอทำให้ศาลเข้าใจได้ นอกจากนี้หากศาลมีคำสั่งให้แก้ไขคำอุทธรณ์ให้สมบูรณ์ครบถ้วน ผู้อุทธรณ์จะต้องดำเนินการให้เรียบร้อยภายในเวลาที่ศาลกำหนด มิเช่นนั้นศาลก็ไม่อาจจะรับคำอุทธรณ์นั้นไว้พิจารณาได้ เนื่องจากขัดกับหลักการอุทธรณ์อันเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย **ซึ่งเมื่อได้สุดดีมาถึงชั้นอุทธรณ์แล้วหากต้องมาเสียสิทธิในทำนองดังกล่าว ก็ถือเป็นเรื่องที่น่าเสียดาย!***

หากมีข้อสงสัยหรือต้องการปรึกษาเกี่ยวกับการฟ้องคดีปกครอง สามารถปรึกษาด้วยตนเองที่อาคารศาลปกครองถนนแจ้งวัฒนะ หรือศาลปกครองในภูมิภาค หรือโทรได้ที่สายด่วนศาลปกครอง 1355 นะครับ... ❀

ครองธรรม ธรรมรัฐ

ยื่นคำฟ้อง...คดีปกครองได้ที่ใด?

ศาลปกครองมี 2 ชั้นศาล คือ ศาลปกครองชั้นต้น และศาลปกครองสูงสุด

การฟ้องคดีปกครองโดยทั่วไป จะต้องยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีเขตอำนาจ ซึ่งกฎหมายกำหนดให้ยื่นฟ้องต่อศาลที่ผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนาหรือที่มูลคดีเกิด

แต่ถ้าเป็นการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกา หรือกฎที่ออกโดยคณะรัฐมนตรีหรือโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ให้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุดโดยตรงไม่ต้องยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นก่อน

✿ วิธีการยื่นคำฟ้อง ✿

ผู้ฟ้องคดีสามารถเลือกยื่นคำฟ้องได้ 2 วิธีคือ

1. ยื่นคำฟ้องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลปกครอง ณ ที่ทำการของศาลปกครองที่มีเขตอำนาจ หรือ
2. ยื่นคำฟ้องโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน

✿ สถานที่ยื่นคำฟ้อง ✿

ศาลปกครองสูงสุด มีเพียงแห่งเดียว ตั้งอยู่ ณ อาคารที่ทำการศาลปกครอง เลขที่ 120 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210 โทร 0 2141 1111

ศาลปกครองชั้นต้นที่เปิดทำการแล้วมีอยู่ 11 ศาล คือ

ศาลปกครองกลาง

ตั้งอยู่ ณ อาคารที่ทำการศาลปกครอง เลขที่ 120 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210 โทร 0 2141 1111

มีเขตอำนาจตลอดท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร รวมทั้งจังหวัดที่มีได้อยู่ในเขตอำนาจ ศาลปกครองในภูมิภาค คือ จังหวัดกาญจนบุรี ชัยนาท นครนายก พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี อ่างทอง และอุทัยธานี

ศาลปกครองเชียงใหม่

ตั้งอยู่ ณ ศูนย์ราชการจังหวัดเชียงใหม่ ถนนโชตนา ตำบลช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50300 โทรศัพท์ 0 5310 7999

มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดน่าน พะเยา และแพร่

ศาลปกครองสงขลา

ตั้งอยู่ เลขที่ 1111 หมู่ที่ 2 ถนนสงขลา-เกาะยอ ตำบลพะวง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา 90100 โทรศัพท์ 0 7433 4945-8

มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดสงขลา ตรัง พัทลุง สตูล และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดนราธิวาส ปัตตานี และยะลา

ศาลปกครองนครราชสีมา

ตั้งอยู่ เลขที่ 345 หมู่ที่ 6 ถนนบ้านคอกวัว ตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000 โทรศัพท์ 0 4430 7300-2

มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดบุรีรัมย์ และสุรินทร์

ศาลปกครองขอนแก่น

ตั้งอยู่ เลขที่ 333 หมู่ที่ 2 ถนนเหล่านาดี ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง-
ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000 โทรศัพท์ 0 4325 8681-2

มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ มหาสารคาม
และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดมุกดาหาร

ศาลปกครองพิษณุโลก

ตั้งอยู่ เลขที่ 723/13-17
ถนนพิชัยสงคราม ตำบล
ในเมือง อำเภอเมืองพิษณุโลก
จังหวัดพิษณุโลก 65000
โทรศัพท์ 0 5526 6230-7

มีเขตอำนาจตลอดท้องที่
จังหวัดพิษณุโลก กำแพง-
เพชร ตาก นครสวรรค์
พิจิตร เพชรบูรณ์ สุโขทัย
และมีเขตอำนาจเพิ่มเติม
ในจังหวัดอุตรดิตถ์

ศาลปกครองระยอง

ตั้งอยู่ เลขที่ 777 ถนนสุขุมวิท ตำบลเนินพระ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง 21150 โทรศัพท์ 0 3869 4513-31

มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดระยอง จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด ปราจีนบุรี และสระแก้ว

ศาลปกครองนครศรีธรรมราช

ตั้งอยู่ เลขที่ 6/157-166 ถนนพัฒนาการคูขวาง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000 โทรศัพท์ 0 7532 5201-10

มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดนครศรีธรรมราช กระบี่ พังงา ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดชุมพร และระนอง

ศาลปกครองอุดรธานี

ตั้งอยู่ เลขที่ 58/12-16 ถนนโพนพิสัย ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี 40000 โทรศัพท์ 0 4222 4173

มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดอุดรธานี เลยหนองคาย หนองบัวลำภู และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดนครพนม บึงกาฬ และสกลนคร

ศาลปกครองอุบลราชธานี

ตั้งอยู่ เลขที่ 444 หมู่ที่3 ถนนแจ้งสนิท ตำบลเอระม อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี 34000 โทรศัพท์ 0 4531 9600-4

มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี ยโสธร ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ และอำนาจเจริญ

ศาลปกครองเพชรบุรี

ตั้งอยู่ เลขที่ 980/98 ถนนเพชรเกษม ตำบลชะอำ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี 76120 โทรศัพท์ 0 3270 9400

มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ราชบุรี และสมุทรสงคราม ❀

ประวัติและประสบการณ์ของ "ครองธรรม ธรรมรัฐ" (นายดิเรกฤทธิ์ เคนครองธรรม)

ตำแหน่งปัจจุบัน เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

วุฒิการศึกษา

- น.ศ. 2537 ร.บ.(เกียรตินิยม) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สาขาการเมืองการปกครอง
- น.ศ. 2537 นบ.ม.(รัฐประศาสนศาสตร์) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สาขานโยบายสาธารณะและการบริหารโครงการ

การฝึกอบรม

- น.ศ. 2527 ปลัดอำเภอ รุ่นที่ 75 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
- น.ศ. 2537 การปฏิบัติการจัดวิทยายุทธชั้นนายการ (สจ.ว.) รุ่นที่ 72 กองบัญชาการทหารสูงสุด
- น.ศ. 2539 การบริหารสำนักงานจังหวัด (กบส.1) สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
- น.ศ. 2540 นักบริหารงานที่ต้นระดับสูง (นทส.) รุ่นที่ 13 กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย
- น.ศ. 2542 ประกาศนียบัตรกฎหมายมหาชน รุ่นที่ 8 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- น.ศ. 2545 พนักงานคดีปกครองระดับกลาง รุ่นที่ 4 สำนักงานศาลปกครอง
- น.ศ. 2546 การบริหารงานยุติธรรมเชิงรุกแบบบูรณาการ รุ่นที่ 1 กระทรวงยุติธรรม
- น.ศ. 2549 การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สำหรับนักบริหารระดับสูง (ปรป.) รุ่นที่ 10 สถาบันพระปกเกล้า
- น.ศ. 2552 การพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูง รุ่นที่ 1 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
- น.ศ. 2555 ผู้บริหารระดับสูงด้านวิทยาการนวัตงาน (วบน.) รุ่นที่ 1 สถาบันวิทยาการนวัตงาน
- น.ศ. 2555 การป้องกันราชอาณาจักร ภาครัฐ เอกชน และการเมือง (วปม.) รุ่นที่ 6 วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ประวัติการรับราชการ

- น.ศ. 2527 ปลัดอำเภอ ผู้ช่วยผู้ตรวจการส่วนท้องถิ่น ผู้ช่วยจำจังหวัด จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดนครสวรรค์
- น.ศ. 2532 บุคลากร กองป้องกันฝายชลเวื่อน กองการเจ้าหน้าที่ กรมการปกครอง
- น.ศ. 2534 หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ สำนักงานจังหวัดฉะเชิงเทรา
- น.ศ. 2535 หัวหน้างานการเจ้าหน้าที่ตำรวจ หัวหน้างานนิติ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
- น.ศ. 2539 ผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย
- น.ศ. 2541 ช่วยราชการสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (คณะทำงานแก้ไขปัญหาเกษตรกร)
- น.ศ. 2542 ผู้อำนวยการกลุ่มงานนโยบายวางแผนและประสานงาน สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
- น.ศ. 2543 ผู้อำนวยการส่วนนโยบายและแผน สำนักอำนวยการศาลปกครอง สำนักงานศาลปกครอง
- น.ศ. 2544 พนักงานคดีปกครอง 8 สำนักงานศาลปกครอง
- น.ศ. 2547 ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผน สำนักงานศาลปกครอง
- น.ศ. 2552 ที่ปรึกษาสำนักงานศาลปกครอง (เจ้าหน้าที่ศาลปกครองทรงคุณวุฒิ)
- น.ศ. 2552 รองเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง
- น.ศ. 2555 เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

เกียรติคุณพิเศษ

- น.ศ. 2531 ปลัดอำเภอดีเด่น กรมการปกครอง
- น.ศ. 2532 ข้าราชการพลเรือนดีเด่น จังหวัดนครสวรรค์
- น.ศ. 2537 คนดีมหาดไทย สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
- น.ศ. 2547 คิษย์เก่าดีเด่นมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในรอบ 70 ปี
- น.ศ. 2555 คิษย์เก่าดีเด่น ด้านการบริหาร สมาคมรัฐศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในระบอบระบอบประชาธิปไตย

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

- น.ศ. 2555 มหาวชิรมงกุฎช้างเผือก